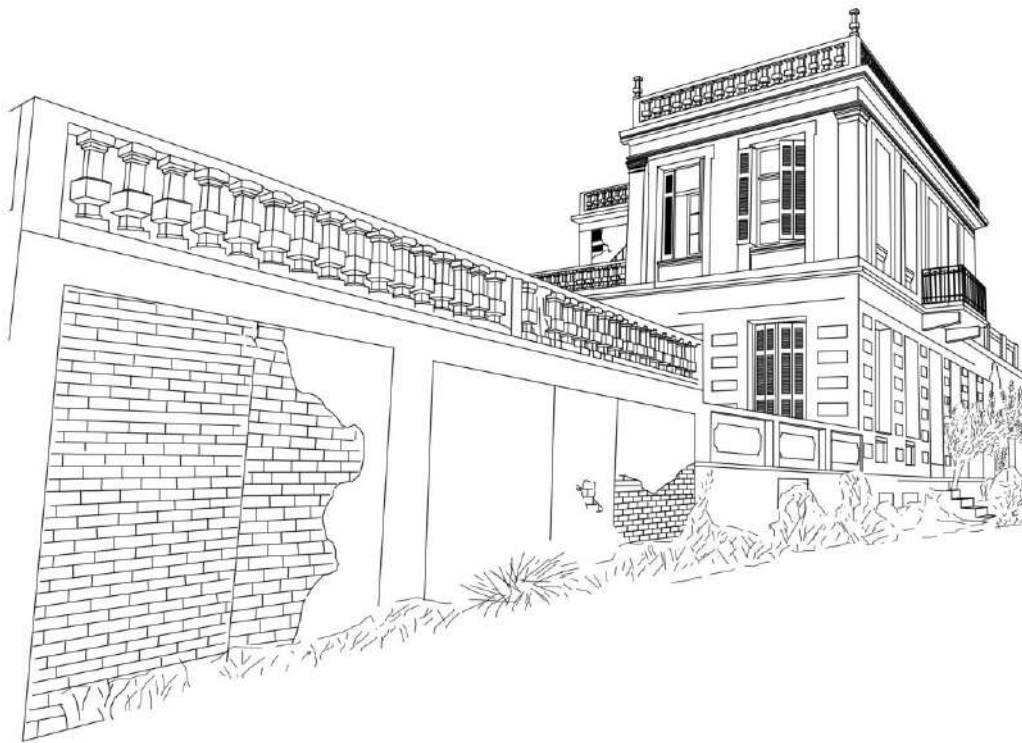

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΧΩΡΟΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΟΜΗΜΕΝΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ»

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ – ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ
«ΤΡΙΓΥΡΗ» ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**

Φοιτήτρια : Κουλογεωργίου Μαρία

Επιβλέπων καθηγητής: Ασλανίδης Κλήμης

Μάιος 2024, ΧΑΝΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - Το ιστορικό και αρχιτεκτονικό πλαίσιο

Εισαγωγικά

1.1 Ιστορικά στοιχεία

1.2. Παρατηρήσεις για την κοινωνική διαστρωμάτωση και την πολεοδομία στην Κρήτη από τα μέσα του 19ου αιώνα έως την Ένωση.

1.3. Οι επιρροές της Κρητικής αρχιτεκτονικής κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα

1.3.1 Οι επιρροές των νέων αρχιτεκτονικών τάσεων στην Κρήτη έως την Ένωση

1.3.2 Οι επιδράσεις στην αρχιτεκτονική στην Κρήτη μετά την Ένωση

1.4. Τυπολογική κατάταξη, κατασκευαστικά και μορφολογικά στοιχεία των νεοκλασικών κατοικιών- Το παράδειγμα της Αθήνας.

1.5. Παραδείγματα νεοκλασικών κτιρίων της ίδιας περιόδου στο Ηράκλειο.

1.6. Ο οικισμός των Βουτών

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ– Το κτίριο, υπάρχουσα κατάσταση

2.1. Το ιστορικό του κτιρίου

2.2. Περιγραφή κτιρίου-Τυπολογία

2.3. Οικοδομικές φάσεις -Υλικά-Κατασκευαστική ανάλυση

2.4. Παθολογία

2.5 Αίτια φθορών

2.6. Συμπεράσματα - αξίες

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – Το κτίριο, πρόταση αποκατάστασης

3.1 Πρόταση νέας χρήσης

3.2 Αποτίμηση πρότασης σε σχέση με τις αρχές της αποκατάστασης

3.3. Έλεγχος στατικής επάρκειας φορέα και πρόταση στατικής επίλυσης

3.4. Πρόταση αποκατάστασης όψεων ,εξωτερικών στοιχείων (εξώστες), οροφών, δαπέδων, χρωμάτων τοίχων, εσωτερικής σκάλας, ξύλινων κουφωμάτων και επίπλων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΓΕΝΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΤΙΡΙΟΥ / ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΣΧΕΔΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο την αποκατάσταση και επανάχρηση του αρχοντικού «Τριγύρη». Πρόκειται για νεοκλασικό κτίριο του ύστερου νεοκλασικισμού, αρχή του 20ου αιώνα το οποίο βρίσκεται στον οικισμό Βούτες του δήμου Ηρακλείου, το οποίο κυρήχθηκε διατηρητέο το 1985 (ΦΕΚ 183/4-04-1985). Πρόκειται για τριώροφο κτίριο κτισμένο γύρω στο 1922 στον οικισμό Βουτών Ηρακλείου, μεγάλης αρχιτεκτονικής αλλά και ιστορικής αξίας μιας και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Το κτίριο επιτάσσεται κατά τη γερμανική κατοχή και μετατρέπεται από τους Γερμανούς σε διοικητήριο. Αργότερα κατοικήθηκε από την οικογένεια Τριγύρη μέχρι περίπου το 2004 όπου και εγκαταλείφθηκε.

Σκοπός της εργασίας είναι η αποκατάσταση του κτιρίου, η ανάδειξη και επανάχρηση του, σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις και τους διεθνείς χάρτες για την προστασία και αποκατάσταση των μνημείων. Για τον σκοπό αυτόν, πραγματοποιήθηκε ιστορική και αρχιτεκτονική τεκμηρίωση του μνημείου, αξιολογήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση της παθολογίας του, εκτιμήθηκαν οι αξίες που φέρει και προσδιορίστηκαν οι προτεινόμενες επεμβάσεις. Μεθοδολογικά η έρευνα βασίστηκε σε βιβλιογραφικό υλικό, επιτόπια έρευνα, καταγραφή των αρχιτεκτονικών και κατασκευαστικών στοιχείων του ακινήτου και έγινε αποτύπωση του κτιρίου. Αρχιτεκτονικά σχέδια και γενικότερα στοιχεία για το κτίριο δε βρέθηκαν στις δημόσιες υπηρεσίες του Ηρακλείου.

Εισαγωγή

Για ευνόητους λόγους δεν είναι δυνατόν -ούτε και αποτελεί σκοπό της παρούσας εργασίας- να επιχειρηθεί η ανάπτυξη της εμφάνισης και εξέλιξης των αρχιτεκτονικών ρευμάτων που συνδέονται με το νεοκλασικισμό και το ιδεολογικό υπόβαθρο κάτω από το οποίο αναπτύχθηκαν στην Ευρώπη. Παρόμοιο εγχείρημα θα ήταν άσκοπο και για την Ελλάδα, στο βαθμό μάλιστα που δεν επηρεάζει τις αρχιτεκτονικές εξελίξεις στην Κρήτη. Έτσι, θα θεωρήσουμε λίγο πολύ γνωστά τα ρεύματα που σχετίζονται ιδεολογικά με το νεοκλασικισμό και τα μορφολογικά του στοιχεία και θα αναφερθούμε σε αυτά μόνο έμμεσα, μέσα από την εφαρμογή τους στην Κρήτη.

Εισαγωγικά μόνο σημειώνουμε ότι η Ελλάδα δε γνώρισε, ούτε συμμετείχε στους ιδεολογικούς αναβρασμούς που δημιούργησαν τις διάφορες μορφές του κλασικισμού στην Ευρώπη. Με την ίδρυση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους το 1830 η Ελλάδα δέχτηκε την κλασικιστική θύελλα στερημένη από αντίστοιχο ιδεολογικό υπόβαθρο και χωρίς αξιολογικά κριτήρια.¹ Ήδη την εποχή εκείνη στην Ευρώπη επικρατούσε ο Ιστορισμός, ο οποίος εμφανίστηκε και στην Ελλάδα, ως απόρροια της βασιλείας του Όθωνα και των βαυαρικών επιρροών. Μετά το 1850 μάλιστα διακρίνεται στην ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική μία πολύπλοκη εικόνα από επιδράσεις, συνδυασμούς, μεταμορφώσεις που οι ιστορικοί την ονομάζουν «εκλεκτικιστική». Στην ουσία ο νεοκλασικισμός στην Ελλάδα είναι στη βάση του εκλεκτικιστικός, διανθισμένος με στοιχεία της ελληνιστικής και ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής, συρραμένα μαζί, στις όψεις των κτισμάτων.² Ιδιαίτερος επιδραστικό υπήρξε για την Ελλάδα το έργο του Ernst Ziller.

Τέλος, διευκρινίζουμε πως ιστορικά θα αναφερθούμε σε ένα χρονολογικό εύρος από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα έως την Ένωση της Ελλάδας με την Κρήτη, ενώ οι παρατηρήσεις μας για την πολεοδομία και την αρχιτεκτονική φτάνουν λίγο αργότερα, έως την περίοδο του Μεσοπολέμου, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της ιδιομορφίας της νήσου στον τομέα της αρχιτεκτονικής. Αυτονόητο είναι, επίσης, πως γεωγραφικά θα εστιάσουμε στην πόλη του Ηρακλείου.

¹ Φιλιππίδης Δ., Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 1984.

² Ιακωβίδης Χ., Νεοελληνική αρχιτεκτονική και αστική ιδεολογία, Αθήνα – Γιάννενα 1982. Μάλιστα ο Ιακωβίδης χαρακτηρίζει τον εκλεκτικισμό στην Ελλάδα ως «Ρυθμό μνημειακό, βαρύ, κλειστό, σύμμετρο και καταθλιπτικό για το ελλαδικό φως», βλ. ανωτέρω, σελ.29.

1.1 Ιστορικά στοιχεία

Η Κρήτη, υπό Οθωμανική κυριαρχία από το 1646 (το Ηράκλειο δε από το 1669), ακολουθεί διαφορετική ιστορική πορεία από αυτή της υπόλοιπης Ελλάδας. Για τη μελέτη περίπτωσης που εξετάζουμε, είναι χρήσιμο να κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναφορά από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και μετά, εποχή προετοιμασίας των μεγάλων αλλαγών που σταδιακά οδήγησαν στη δημιουργία της αυτονομίας της Κρήτης έως και το τέλος της, το 1913 όταν έγινε η Ένωση με την Ελλάδα.

Το β' μισό του 19ου αιώνα το Κρητικό Ζήτημα απασχόλησε έντονα την ευρωπαϊκή διπλωματία κι εξελίχθηκε σε μείζον ζήτημα για τις Μεγάλες Δυνάμεις. Το νησί παρέμεινε υπό τουρκική κατοχή, αν και υπήρξαν σταδιακά παραχωρήσεις του Σουλτάνου προς τους χριστιανούς υπηκόους, κάτω από την πίεση των πολιτικών εξελίξεων (συνθήκη των Παρισίων το 1856, η Σύμβαση της Χαλέπας το 1878, που δημιουργεί ένα καθεστώς ημιαυτόνομης επαρχίας με ιδιαίτερα προνόμια κτλ). Το 1889, ωστόσο, έγινε ανάκληση της Σύμβασης της Χαλέπας από τον Σουλτάνο κι ακολούθησε ο Νέος Οργανισμός της Κρήτης, που παραχωρούσε το δικαίωμα στις Μεγάλες Δυνάμεις να επεμβαίνουν προστατεύοντας τον άμαχο πληθυσμό.

Οι εμπλεκόμενες πλευρές στο Κρητικό Ζήτημα είχαν διαφορετικές βλέψεις, όμως την πιο κοινώς αποδεκτή λύση αποτέλεσε αυτή της Αυτονομίας. Έτσι, στις 9 Δεκεμβρίου του 1898 αποβιβάστηκε στη Σούδα ο πρίγκιπας Γεώργιος της Ελλάδος, ως ύπατος αρμοστής Κρήτης. Μία νέα περίοδος άρχισε, η περίοδος της Αυτονομίας, γνωστή και ως Κρητική Πολιτεία (1898-1913). Το 1899 μάλιστα δημοσιεύτηκε το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας.

Ωστόσο ο κύριος στόχος ήταν η ένωση με την Ελλάδα. Ολόκληρο το έτος 1905 ήταν ένα έτος πολιτικής κρίσεως που σφραγίστηκε από τα γεγονότα της επανάστασης της Θερίσου. Το 1906 η Β' Συντακτική Συνέλευση των Κρητών ανέλαβε να εκπονήσει νέο Σύνταγμα κι εξέδωσε ενωτικό ψήφισμα. Ο πρίγκιπας Γεώργιος αναγκάστηκε να παραιτηθεί το Σεπτέμβριο και λίγες μέρες αργότερα ανέλαβε τα καθήκοντα του ύπατου αρμοστή ο Αλέξανδρος Ζαΐμης. Μία νέα προσπάθεια αναδιοργάνωσης ακολούθησε, με έκδοση νόμων και διαταγμάτων.

Το 1908 όμως ακολούθησαν νέες πολιτικές αναταραχές. Συγκεκριμένα, σε παγκρήτια συγκέντρωση που έγινε στα Χανιά εκδόθηκε ψήφισμα ένωσης, καταργήθηκε το καθεστώς της Αρμοστείας και ο Αλέξανδρος Ζαΐμης αποχώρησε οριστικά από το νησί. Ωστόσο, η ελληνική κυβέρνηση φοβούμενη διεθνείς κυρώσεις δεν αναγνώρισε επισήμως την ένωση. Τα επόμενα χρόνια που ακολούθησαν έως την Ένωση δεν ήταν οπωσδήποτε ήρεμα για το νησί, το οποίο κυβερνήθηκε με ένα ιδιότυπο σύστημα τριμελών Επιτροπών. Επίσης, καταργήθηκε το κρητικό σύνταγμα και ακολουθήθηκε το ελληνικό.

Τον Οκτώβριο του 1912 ο Στέφανος Δραγούμης ήρθε στην Κρήτη ως γενικός διοικητής, σταλμένος από την ελληνική κυβέρνηση. Αν και ουσιαστικά η ένωση είχε επιτευχθεί, στις 14 Φεβρουαρίου αφαιρέθηκαν από το φρούριο της Σούδας οι σημαίες των Μεγάλων Δυνάμεων και της Τουρκίας. Με το τέλος των βαλκανικών

πολέμων και τη Συνθήκη του Λονδίνου ο Σουλτάνος παραχώρησε τα δικαιώματά του επί της Μεγαλονήσου στις Μεγάλες Δυνάμεις. Επίσης, την 1^η Νοεμβρίου του 1913 με μία ιδιαίτερη συνθήκη μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμα επικυριαρχίας στην Κρήτη. Η ανακήρυξη της Ένωσης έγινε με επισημότητα, συγκίνηση κι ενθουσιασμό την 1^η Δεκεμβρίου 1913.³

1.2. Παρατηρήσεις για την κοινωνική διαστρωμάτωση και την πολεοδομία στην Κρήτη από τα μέσα του 19ου αιώνα έως την ένωση.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η δομή των κρητικών πόλεων δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά από εκείνη των αστικών κέντρων κατά την περίοδο της βενετοκρατίας. Οι επιδράσεις που θα δεχτεί αργότερα προέρχονται όχι τόσο από την Ευρώπη, αλλά κυρίως από τα παράλια της Μικράς Ασίας και των Βαλκανίων, την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και τη Θεσσαλονίκη.

Ενώ στις παραπάνω περιοχές δημιουργήθηκε μία ευημερούσα αστική τάξη, στην Κρήτη δε συνέβη το ίδιο έως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, καθώς οι Τούρκοι κυριαρχούν σε όλες τις μορφές της κοινωνικής οργάνωσης. Οι πόλεις της Κρήτης, υπό την οθωμανική κυριαρχία, εξακολουθούν να είναι διαιρεμένες σε συνοικίες (μαχαλάδες). Στο κέντρο των πόλεων βρίσκονται οι θρησκευτικές και οι κοσμικές διοικητικές λειτουργίες, καθώς και η αγορά, ενώ γύρω τους οργανώνονται οι συνοικίες. Αμέσως μετά την κατάκτηση του νησιού, γίνεται προσπάθεια να μετατραπούν παλιά ενετικά κτίσματα σε κονάκια, όπως αστικά κτίρια και βίλες βενετοκρητικών αρχόντων, χωρίς να θίγεται ουσιαστικά η δομή και η τυπολογία των αρχικών κτισμάτων. Οι μορφές και οι επιδράσεις των βενετικών και των τοπικών παραδοσιακών τεχνικών οικοδόμησης, ανακατεμένες με στοιχεία της βαλκανικής αρχιτεκτονικής, επιβιώνουν έως και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα.⁴

Κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα αναπτύσσεται και στην Κρήτη, μία ανερχόμενη εύπορη χριστιανική αστική τάξη, που έρχεται σε επαφή με την άρχουσα τάξη των Οθωμανών και συμμετέχει όλο και πιο ενεργά στη διοίκηση. Τα σπίτια της έχουν στοιχεία βαλκανικής αρχιτεκτονικής, ώστε να διαφοροποιείται από τις κατώτερες κοινωνικές τάξεις. Την εποχή αυτή ο πολεοδομικός ιστός των κρητικών πόλεων δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες τροποποιήσεις (διαίρεση σε συνοικίες, με στενούς δρόμους που συχνά γίνονται αδιέξοδα, εκτός βέβαια των κεντρικών).

Την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας, όσον αφορά την πολεοδομία, σχεδιάζεται ένα ευρύ πρόγραμμα δημοσίων έργων για τον εκσυγχρονισμό των αστικών κέντρων. Δεν

³ Τζομπανάκη Χ., Η αρχιτεκτονική στην Κρήτη, περίοδος των νεότερων χρόνων, τόμος Α1, 19^{ος} αι. και περίοδος της Αυτονομίας, εκδ. Τζομπανάκη, 2005.

⁴ Τζομπανάκη, 2005.

αποφεύγονται όμως οι καταστροφικές επεμβάσεις στον πολεοδομικό ιστό και την οχύρωση, οι αλλοιώσεις στην εντός των τειχών πόλη, ακόμα κι η εξαφάνιση μνημείων.⁵ Με το Ν.332/1901 «Περί σχεδίου πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων», που αφορά σε βασικές αρχές οργάνωσης και ανάπτυξης των πόλεων, ρυθμίζεται ο τρόπος έκδοσης των οικοδομικών αδειών και ο τρόπος κατασκευής των κτιρίων, αναγνωρίζεται ο ρόλος των μηχανικών, θεσμοθετούνται τα όργανα και εισάγεται η «ζώνη των πόλεων». Αναφέρεται πως οι οικίες πρέπει να είναι διώροφες, με πλάκες κεράμων, μεταλλικά φύλλα και υλικά κατάλληλα για την προστασία από εμπρησμούς. Αργότερα, ο Ν.395/1901 «Περί του σχεδίου πόλεως Ηρακλείου» αποτελεί το πρώτο ρυμοτομικό σχέδιο της πόλης.

Με την απογραφή του 1928 το Ηράκλειο σχεδόν διπλασίασε τον πληθυσμό του σε σχέση με τη απογραφή του 1900.

Με το Ν.3741/1929 «Περί οριζοντίου ιδιοκτησίας» και ύστερα από την ευρεία διάδοση του μοντερνισμού, καθιερώνεται και διαδίδεται ως μοντέλο κατοίκησης η πολυκατοικία. Το 1936 εγκρίνεται το νέο σχέδιο πόλης εξαιτίας του οποίου εξαφανίζεται το ιστορικό κέντρο, νομιμοποιούνται ως άρτια και οικοδομήσιμα οικοπέδα έως και 15 τ.μ., ενώ αγνοείται η έννοια των μνημείων Νεωτέρων Χρόνων. Ύστερα από την αύξηση των στεγαστικών αναγκών μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο πραγματοποιήθηκαν πολλές κατεδαφίσεις με σκοπό την αύξηση των νέων ψηλότερων και μεγαλύτερων οικοδομών. Έτσι αυξήθηκε η χωρητικότητα εντός των τειχών. Και καταστράφηκαν αρκετά κτίσματα βαλκανικής, νεοκλασικής και εκλεκτικιστικής αρχιτεκτονικής.⁶

1.3. Οι επιρροές της Κρητικής αρχιτεκτονικής κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα στην Κρήτη από τα μέσα του 19ου αιώνα έως την ένωση.

1.3.1 Οι επιρροές των νέων αρχιτεκτονικών τάσεων έως την Ένωση

Σημαντικά γεγονότα για την εξέλιξη των πόλεων της Κρήτης το β' μισό του 19^{ου} αιώνα αποτελούν η μεταφορά της πρωτεύουσας από το Ηράκλειο στα Χανιά το 1851, καθώς και ο καταστροφικός σεισμός που έπληξε το Ηράκλειο το 1856, εξαιτίας του οποίου η πόλη σχεδόν ισοπεδώθηκε.⁷ Έτσι, η ανοικοδόμηση της πόλης αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Η οθωμανική ηγεσία επιβάλλει στην Κρήτη και ειδικά στο Ηράκλειο την αρχιτεκτονική των μεγάλων πόλεων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζουν αυστηρά τις διατάξεις του Αυτοκρατορικού Οργανισμού, ώστε να συμπεριληφθεί και αντισεισμική πρόβλεψη στα νέα κτίρια.

Μετά την ανοικοδόμηση σύμφωνα με τους παραπάνω όρους η πόλη μοιάζει πλέον με τις υπόλοιπες οθωμανικές της Βαλκανικής χερσονήσου και των παράλιων της

⁵ Τζομπανάκη Χ., Χάνδακας, η πόλη και τα τείχη, Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, εκδ. φροντίδα Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 1996.

⁶ Τζομπανάκη, 1996.

⁷ Όπως αναφέρεται από το Στέφανο Ξανθουδίδη, Τζομπανάκη 2005, σελ.24.

Μικράς Ασίας, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Τα μεγάλα οθωμανικά κονάκια (αρχοντικά) κυριαρχούν, τα οικοδομήματα ήταν διώροφα, συνήθως με υπόγειο, με λιθόστρωτες ή βοτσαλωτές αυλές και περιγραγμένο οικόπεδο (μάντρες). Οι στέγες ήταν ξύλινες τετράριχτες κεραμοσκεπείς. Το ισόγειο ήταν λιθόκτιστο με μικρά ανοίγματα, που ενισχύονταν με ξυλοδεσιές (για αντισεισμικούς λόγους). Στους ορόφους συναντάμε τα «σαχνισιά», είδος κλειστών εξωστών, που προβάλλουν έξω από το περίγραμμα της κάτοψης του ισογείου και στηρίζονταν σε φουρούσια, ξύλινα ή σιδερένια. Κάθε σαχνισί είχε παράθυρα τοποθετημένα στη σειρά. Οι μη φέροντες τοίχοι των ορόφων κατασκευάζονταν ξυλόπηκτοι.⁸

Τα αρχιτεκτονικά ρεύματα, ωστόσο, στη Δυτική Ευρώπη, καθώς και στην Ελλάδα μετά το 1830, εξελίσσονται σε τέτοιο βαθμό που δε θα μπορούσε να μην επηρεαστεί η Κρήτη. Ο κλασικισμός, που ξεκίνησε από την Ευρώπη εφαρμόστηκε αρχικά από τους ξένους (Βαυαρούς κυρίως) αρχιτέκτονες στο Ναύπλιο, στην Αθήνα και σε άλλα αστικά κέντρα της περιοχής υπό οθωμανική κυριαρχία. Η διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι οι βασικές αρχές του κλασικισμού, αναμείχθηκαν με βαλκανικά, ιταλικά και ανατολίτικα στοιχεία και, συνεπώς, δημιουργήθηκαν πολλές τοπικές παραλλαγές.

Παρόλο που η Κρήτη βρισκόταν υπό οθωμανική κυριαρχία έως το 1898, λόγω των παραχωρήσεων του σουλτάνου κυρίως μετά το 1878, δόθηκε δυνατότητα στην ανερχόμενη αστική τάξη να εκφράσει την ελληνική της ταυτότητα. Έτσι οικοδομούνται σπίτια με τα πρότυπα του κλασικισμού και λίγο αργότερα του εκλεκτικισμού, αρχιτεκτονικών ρευμάτων, που βρίσκονται πλέον σε πλήρη ανάπτυξη στην πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους.⁹

Αξιοπρόσεκτη είναι, επίσης, η συγκυρία ότι την εποχή κατά τη οποία το Ηράκλειο κτίζεται εκ νέου υπό την επίδραση της βαλκανικής αρχιτεκτονικής, σταδιακά η αρχιτεκτονική αυτή υποχωρεί κάτω από την πίεση των κλασικιστικών ρευμάτων. Έτσι, τα πρώτα δείγματα του κλασικισμού εμφανίζονται σποραδικά στη Κρήτη με καθυστέρηση περίπου τριών δεκαετιών μετά τη σύσταση του ελληνικού κράτους και πάνω από έναν αιώνα μετά την επικράτησή του στην Ευρώπη. Την εποχή όμως εκείνη έχει αρχίσει να αναπτύσσεται στην Ελλάδα μία νέα φάση του κλασικισμού, ο εκλεκτικισμός, ο οποίος θα εξαπλωθεί και στα μεγάλα κυρίως αστικά κέντρα της Κρήτης επηρεάζοντας την αρχιτεκτονική της έως και το τέλος της τρίτης δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα.

Ο κλασικισμός/νεοκλασικισμός ενισχύονται τόσο από το ελληνικό κράτος, όσο και από το οθωμανικό. Για τη μεν Ελλάδα επειδή η τόνωση του εθνικού φρονήματος και η δήλωση της εθνικής ταυτότητας στις υπόδουλες στους Τούρκους περιοχές ήταν ενέργειες ιδιαίτερης εθνικής σημασίας, το δε τουρκικό κράτος επειδή επιθυμούσε να δείχνει ότι εκσυγχρονίζεται χρησιμοποιώντας ξένους αρχιτέκτονες που υιοθετούσαν

⁸ Τζομπανάκη, 2005.

⁹ Τζομπανάκη, 2005.

τα κλασικιστικά ρεύματα. Έτσι, τα μεγάλα δημόσια κτίρια είναι τα πρώτα που οικοδομούνται ακολουθώντας τα νεοκλασικά πρότυπα, ενώ στα αστικά τούρκικα αρχοντικά υιοθετούνται στοιχεία του νεοκλασικισμού αρκετά σποραδικά παρουσιάζοντας παρόλα αυτά ενδιαφέρον. Μερικά από αυτά τα στοιχεία είναι οι ξύλινοι ψευδοπεσσίσκοι με επίκρανα στις γωνίες των σαχνισιών, τα γείσα και οινθρισκοί από ξύλο, τα αετώματα κ.α.

Οι πρώτες εφαρμογές του νεοκλασικισμού στην Κρήτη εμφανίζονται γύρω στο 1880, οπότε και καθιερώνεται ως το κυρίαρχο αρχιτεκτονικό στυλ. Η καθολική επικράτησή του όμως γίνεται μετά τη σύσταση της Κρητικής Πολιτείας το 1898. Επειδή όμως στο νησί τα περισσότερα κτίσματα έχουν κατασκευαστεί μετά την περίοδο της Αυτονομίας, ακολουθούν τις αρχές του όψιμου ρομαντικού νεοκλασικισμού, καθώς και των ποικίλων τάσεων του εκλεκτικισμού, που άσκησε ιδιαίτερη επιρροή και στην αρχιτεκτονική του ελληνικού κράτους μετά το 1880. Έτσι, από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα επικρατεί κι εξελίσσεται σε κυρίαρχο αρχιτεκτονικό ρεύμα ένας ιδιότυπος εκλεκτικισμός, με πληθώρα νεοκλασικών στοιχείων, που θα διαρκέσει έως και την τρίτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα.¹⁰

1.3.2 Οι επιδράσεις στην αρχιτεκτονική μετά την Ένωση

Τόσο η αρχαιολατρεία που χαρακτήριζε τον ελλαδικό χώρο όσο και η ανακάλυψη του μινωικού πολιτισμού κατά τη δεκαετία του 1920 αποτέλεσαν την αιτία για τη στροφή της Κρήτης στις δικές της, μινωικές αρχαιότητες. Η στροφή αυτή γίνεται μεταγενέστερα σε σχέση με τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο. Από την πλευρά του το ελληνικό κράτος ενθαρρύνει την ιδιαιτερότητα του νησιού και επιθυμεί όχι να «αναβιώσει» τον αρχαίο μινωικό πολιτισμό αλλά να χρησιμοποιήσει στοιχεία του και να τα προσαρμόσει στην αρχιτεκτονική του νησιού.

Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου (1918-1940), επιχειρείται η συμπόρευση της Κρήτης με την υπόλοιπη Ελλάδα σχετικά με την αρχιτεκτονική έκφραση, αν όχι και με την Ευρώπη. Κατά την περίοδο αυτή, παράλληλα με την επικράτηση του μοντέρνου κινήματος παρατηρείται και μία επιστροφή προς το νεοκλασικισμό, ως αποτέλεσμα των εθνικιστικών τάσεων που επικρατούν στην Ευρώπη (Μουσολίνι στην Ιταλία, Χίτλερ στη Γερμανία, Στάλιν στη Σοβιετική Ένωση κλπ.). Η ανανέωση στην αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ωριμότερες εξελίξεις, κάμπτεται και το αντιδραστικό στο μοντερνισμό κίνημα που κυριαρχεί στην Ευρώπη, θα έλθει και στην Ελλάδα με τη δικτατορία του Μεταξά. Ο εθνικισμός αναζητάει μορφές στο ένδοξο παρελθόν, κάτι που εκφράζει ο νεοκλασικισμός.¹¹

¹⁰ Τζομπανάκη, 2005.

¹¹ Λάββας Γ. Π., 19^{ος} - 20^{ος} αιώνας Σύντομη ιστορία της αρχιτεκτονικής, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1986.

Τα γεγονότα που θα λάβουν χώρα στη μεσοπολεμική Κρήτη και θα επηρεάσουν την αρχιτεκτονική είναι η υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης το 1923 με την ανταλλαγή των πληθυσμών, η ανάδειξη του μινωικού πολιτισμού και η επιθυμία του Ελευθέριου Βενιζέλου για εκσυγχρονισμό της Κρήτης. Η επιθυμία για ανάπτυξη, το προσφυγικό ζήτημα και η έλλειψη μέριμνας για την προστασία των μνημείων συντέλεσαν στη βαθμιαία απώλεια του χαρακτήρα των πόλεων και της υπαίθρου στην Κρήτη κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου.

Έτσι, στο πλαίσιο του αστικού εκσυγχρονισμού ως άξονα της πολιτικής του Ελευθέριου Βενιζέλου, το πνεύμα του εξευρωπαϊσμού στην αρχιτεκτονική θα ακολουθηθεί μέσω δύο διακεκριμένων θέσεων: την απευθείας εισαγωγή ευρωπαϊκών προτύπων εκλεκτικιστικής προέλευσης και το μοντερνισμό. Ο νεωτερικός χαρακτήρας της αρχιτεκτονικής των κτιρίων πολιτιστικού (θέατρα, ωδεία, βιβλιοθήκες, πάρκα κλπ.) διέκρινε και τις κατοικίες των αστών. Ωστόσο, η μίμηση των ευρωπαϊκών προτύπων είναι επιδερμική και αφορά κυρίως στη χρήση εκλεκτικιστικών μορφολογικών στοιχείων στις όψεις των κατοικιών και δευτερευόντως στην εξασφάλιση συνθηκών υγιεινής, ενώ σπανιότατες είναι οι περιπτώσεις που αφορά συνολικά τις κατόψεις τους. Τα ευρωπαϊκά αυτά πρότυπα εφαρμόζονται κυρίως στα αστικά κέντρα, ενώ στην ύπαιθρο ο εκσυγχρονισμός εκφράζεται με λιτότερες μορφολογικές επιλογές και βαθμιαία απομάκρυνση από τις παραδοσιακές μορφές.¹²

1.4. Τυπολογική κατάταξη, κατασκευαστικά και μορφολογικά στοιχεία των νεοκλασικών κατοικιών- Το παράδειγμα της Αθήνας.

Στον παρόν κεφάλαιο θα κάνουμε μια συνοπτική περιγραφή της τυπολογίας και της μορφής των νεοκλασικών κτιρίων με έμφαση σε εκείνα τα χαρακτηριστικά που συναντάμε στη μελέτη περίπτωσης. Επιλέξαμε το παράδειγμα της Αθήνας, γιατί στην πρωτεύουσα της χώρας αναπτύχθηκε αρχικά το κίνημα και εκεί υπάρχουν τα πιο σπουδαία κτίρια όλων των φάσεων του νεοκλασικισμού καθώς επίσης υπάρχει και η ανάλογη βιβλιογραφία (Μπίρης). Στην Κρήτη, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα η πλειονότητα των νεοκλασικών κτιρίων βρίσκεται στα αστικά κέντρα και σπάνια στα περίχωρα. Το αρχοντικό «Τριγύρη» ανήκει σε αυτές τις περιπτώσεις.

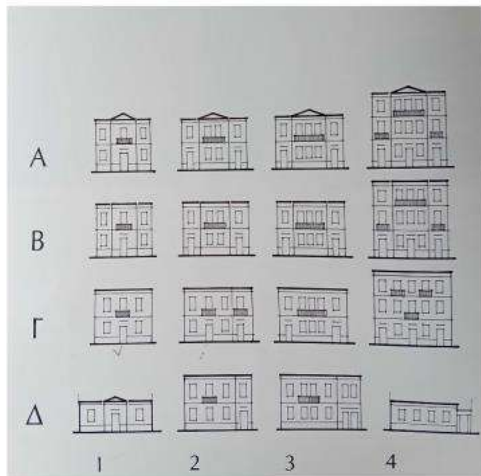
Σχετικά με την κάτοψη συχνά συναντάμε το τετράγωνο σχήμα. Η κατοικία χωριζόταν σε δύο ίσα τμήματα μέσω ενός διαμήκους διαδρόμου που ξεκινά από την είσοδο της. Εκατέρωθεν του διαδρόμου, υπάρχουν από δύο μεγάλα δωμάτια. Αυτόν ακριβώς τον τύπο οργάνωσης συναντάμε και στο Αρχοντικό «Τριγύρη». Το βασικό σχήμα που εφαρμοζόταν έως και την όψιμη φάση του κλασικισμού (αρχές 20ου αι) στις

¹² Κωτσάκη κ.α., 2014.

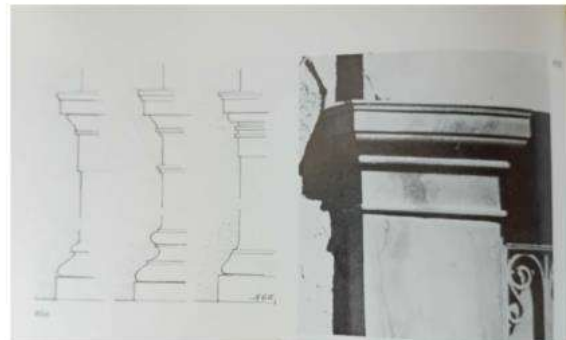
διώροφες κατοικίες είναι η τριμερής διάρθρωση με την κεντρική είσοδο και τον εξώστη στον όροφο, αντίστοιχα. Επίσης, η συνηθέστερη διάταξη ήταν η ημιτριώροφη (ημιυπόγειο συν δύο ορόφους). Η διάταξη των κτιρίων αυτών ήταν τριμερής (βάση-κορμός-στέψη) με ανάπτυξη των ρυθμολογικών στοιχείων στον όροφο, ενώ ο υποκείμενος όροφος (ισόγειο) λειτουργούσε ως βάθρο (βάση). Για το λόγο αυτό έπρεπε να έχει μια οπτική στιβαρότητα την οποία αποκτούσε μέσω της ισόδομης τοιχοποιίας που εφαρμοζόταν στο ισόγειο. Αυτή η πρακτική προσέδιδε μια γεωμετρική σαφήνεια στη σύνθεση. Το ισόγειο (βάθρο) έπρεπε και αυτό να έχει τη δική του βάση-κορμό-στέψη. Το επίπεδο του δαπέδου (με προεξέχων γείσο) του υπερυψωμένου ισογείου λειτουργούσε ως βάση και το επίπεδο του δαπέδου του ορόφου (με προεξέχων γείσο) ως στέψη του βάθρου (ισογείου). Ο κορμός του ορόφου καταλήγει και αυτός σε προεξέχων γείσο με κυμάτιο στην άνω ακμή του και ζωφόρο να διατρέχει όλο το μήκος του. Άνωθεν του κορμού υπήρχε η στέψη **(εικ.1)**.

Η κυρίαρχη μορφολογική διακόσμηση, αναπτυσσόταν κατά κανόνα στον ανώτερο όροφο. Η εφαρμογή του ρυθμού γινόταν, συνήθως, με τη χρήση παραστάδων, οι οποίες προεξείχαν ελάχιστα από τον τοίχο, με σκοπό να τονίζεται η κατακόρυφη οργάνωση των όψεων. Ο διάκοσμος του αθηναϊκού κλασικισμού παρουσίαζε μια προσεγμένη πλαστική επεξεργασία. Τα ανοίγματα ήταν διαμορφωμένα με μια πλούσια διακοσμητική πλαισίωση με δύο ή τρεις βαθμιδωτές ταινίες με εξωτερικό περιμετρικό κυμάτιο **(εικ.2,3,4)**. Τα πλαίσια των παραθύρων ενώ αρχικά ήταν ξύλινα ακολούθησαν αργότερα τον πλαστικό διάκοσμο των υπολοίπων ρυθμολογικών – μορφολογικών στοιχείων των όψεων και έτσι καθιερώθηκε το “τραβηχτό” κονίαμα. Κατά την περίοδο ακμής, επικράτησε να εδράζεται οπτικά το παράθυρο, στο γείσο που βρισκόταν ανάμεσα στους ορόφους. Κάτω από την ποδιά του παραθύρου υπήρχε ένα τυφλό τοίχιο που ήταν συνήθως διακοσμημένο με γεωμετρικά σχήματα. Στο μέσο αστικό σπίτι αντί για κιγκλιδώματα με περίτεχνα μαρμάρινα στηθαία επιλέγονται μεταλλικά κιγκλιδώματα λόγω του περιορισμένου βάρους τους και της εύκολης εφαρμογής τους. Σχετικά με το χρώμα επικρατούσε, το κόκκινο της πορφύρας, το μπλε του κοβαλτίου, το χρυσό και το λευκό. Σχετικά με την τεχνική γνωρίζουμε ότι τα υδροχρώματα (που περιείχαν ορυκτές πρώτες ύλες) εφαρμόζονταν ευρέως. Ως εκ τούτου τα χρώματα είχαν γαιώδη προέλευση, με χαρακτηριστικά, αυτά των διαβαθμίσεων της ώχρας, της σιένας, της ούμπρας, του μπλε, του πράσινου, του κίτρινου, του κόκκινου κ.α. Το επιθυμητό αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία μιας ήπιας και “γαιώδους” απόχρωσης, που πρόσφερε φυσικότητα στις αρχιτεκτονικές μορφές. Η βαφή εφαρμοζόταν πάνω στην επίπεδη επιφάνεια της τελευταίας στρώσης κονιάματος του τοίχου, τη οποία ήταν και η πιο λεπτή. Πριν την τελική βαφή, χρησιμοποιούσαν λευκό υπόστρωμα με σκοπό την απόδοση φωτεινότητας στον τόνο. Οι κρηπίδες και βάσεις, παραστάδες, ημικίονες, πεσσοί (επίκρανα και κιονόκρανα), πλαίσια ανοιγμάτων, επιστύλια και γείσα, καθώς και η μορφολογία της στέψης, όπως κορωνίδες, σίμες, ακροκέραμα και κάθε είδους

στηθαία, έπρεπε να είναι λευκά. Αυτό, συνέβαινε, γιατί ο κλασικισμός θεωρούσε ως βασικό υλικό κατασκευής των παραπάνω στοιχείων, το μάρμαρο. Κατά το β' μισό του αιώνα εμφανίστηκε ο χρωματισμός της "τερακότα". Ο **διάκοσμος στις επιφάνειες των τοίχων** ήταν σχετικά σπάνιος. Συνήθως χρωμάτιζαν με λαδομπογιά την κατώτερη ζώνη (σε ύψος περί το 1.00μ.) των κοινόχρηστων χώρων (κλιμακοστασίων, διαδρόμων) και των δωματίων υποδοχής, σε μια απομίμηση ορθομαρμάρωσης. Την αποτελούσαν συνεχόμενα πλαίσια σε σκοτεινό φόντο, στους τόνους του κόκκινου, της σιένας, του μπεζ, ή του βαθυπράσινου. Στο άνω όριο αυτής της ζώνης έτρεχε ένα τελείωμα, μια τραβέρσα ξύλινη, τονισμένη στη διατομή της με απλό κυμάτιο. Σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα γινόταν η χρήση των χρωμάτων στις οροφές, που ζωγραφίζονταν σε όλη τους την έκταση. Τα πατώματα αρχικά ήταν ξύλινα. Σχετικά με τα **επιχρίσματα** στην πρώτη στρώση εφαρμοζόταν ένα μείγμα ασβέστη με άμμο, μετά μια στρώση απλού ασβεστοκονιάματος και τέλος η τρίτη στρώση, λεπτότερη, με αρκετή άμμο θαλάσσης και λιγότερο ασβέστη. Στις κοινές οικοδομές, ακολουθούσε άσπρισμα των επιφανειών με αραιό γαλάκτωμα ασβέστη, ώστε μετά από αυτή την επεξεργασία να γίνουν οι τελικοί υδροχρωματισμοί. Σχετικά με τα **εξωτερικά και εσωτερικά κουφώματα** υπήρχε τυποποίηση των στοιχείων με επιλογή των κατάλληλων ξύλων και την άριστη επεξεργασία τους ώστε να αποκτήσουν αντοχή στο χρόνο. Η μορφή των **εσωτερικών πορτών των δωματίων** ήταν καθορισμένη και συνήθως επαναλαμβανόμενη όπως φαίνεται στις παρακάτω εικόνες. Το γερμανικό παράθυρο που υπήρχε αρχικά αντικαταστάθηκε από το λεγόμενο **γαλλικό**, του οποίου τα εξώφυλλα ήταν διηρημένα κατακορύφως σε δύο ή περισσότερα στενά φύλλα. Οι **εξώθυρες** (δίφυλλες) ήταν τυποποιημένες και διατηρήθηκαν χωρίς ουσιαστικές παραλλαγές για πάνω από μισό αιώνα. Η ξυλεία τους έπρεπε να είναι ποιοτικά ανώτερη από εκείνη των υπόλοιπων κουφωμάτων και όλη η δομή τους περισσότερο στιβαρή για την ασφάλεια του κτιρίου. Συνήθως, το άνοιγμα της θύρας, χωριζόταν με μια οριζόντια δοκό σε ένα φεγγίτη, με περίτεχνη εξωτερική σιδεριά και εσωτερικό σταθερό τζάμι. Από το 1900 και μετά αρχίζουν να διαδίδονται τα δώματα, δηλαδή οι οριζόντιες επιστεγάσεις. Τέλος να επισημάνουμε πως οι αυστηρές αρχές του αθηναϊκού νεοκλασικισμού δεν εφαρμόζονται κατά γράμμα στην επαρχία αλλά θα με ένα τρόπο πιο ελεύθερο και εμπειρικό.

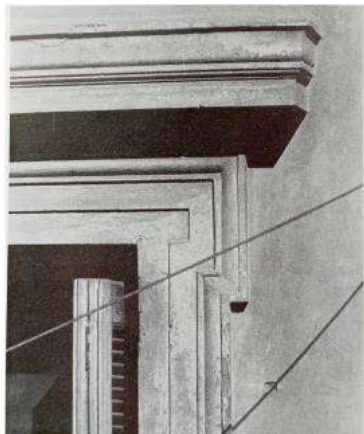

Αρχές οργάνωσης των όψεων-τυπολογία Αθήνα

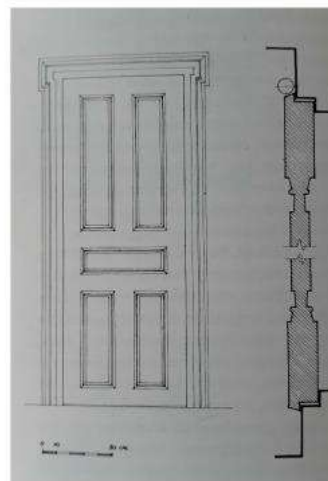

α) Παραστάδες κατά τη φάση ακμής

β) Ο τύπος παραστάδας με την ευρύτερη διάδοση στην Αθήνα

πλαίσιο παραθύρου

εσωτερική πόρτα

Εικ.1,2,3,4

1.5 Παραδείγματα νεοκλασικών κτιρίων με φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλινθοδομή στο Ηράκλειο.

Το υπό μελέτη κτίριο έχει μικτό φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα και λιθοδομή. Ως εκ τούτου κρίνουμε σκόπιμο να εντοπίσουμε, να παρατηρήσουμε και να εξετάσουμε και άλλα νεοκλασικά κτίρια της ίδιας περιόδου και του ίδιου τρόπου δόμησης στην ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου. Η αναφορά αυτή θα είναι ενδεικτική και θα περιορίζεται στα κτίρια που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα για διευκόλυνση της έρευνας. Σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα το μοναδικό κτίριο που έχει τα χαρακτηριστικά που περιγράψαμε και βρίσκεται εκτός της πόλης του Ηρακλείου είναι το υπό μελέτη κτίριο. Ας δούμε σε αυτό το σημείο τα νεοκλασικά κτίρια των αρχών

του 20ου, κατά κύριο λόγο, αιώνα που έχουν μεικτό φέροντα οργανισμό και σύμφωνα με την έρευνα μας είναι εντός των ενετικών τειχών του Ηρακλείου.

1. ΣΜΥΡΝΗΣ 38

Στην οδό Σμύρνης αρ. 38 βρίσκεται διώροφο κτίσμα με κατάστημα στο ισόγειο και κατοικία στον όροφο. Η όψη διαρθρώνεται σε τρεις άξονες ανοιγμάτων. Στον μεσαίο διαμορφώνεται η είσοδος στο ισόγειο και εξώστης με μεταλλικό στηθαίο στον όροφο και φουρούσια που τον στηρίζουν. Ο φέρων οργανισμός του κτιρίου είναι από αργολιθοδομή για τα κατακόρυφα στοιχεία και οπλισμένο σκυρόδεμα για τα οριζόντια. Το θύρωμα της εισόδου του ισογείου είναι διακοσμημένο με παραστάδες, επίκρανα και επιστύλιο. Τα δύο μεγάλα ανοίγματα του ισογείου προσπαθούν να μιμηθούν το πλαίσιο της εισόδου, υποδηλώνοντας τους αρμούς ισόδομου συστήματος. Τα παράθυρα διακοσμούνται με κυματοειδή τραβηχτά πλαίσια. Το γείσο που τονίζει τη στέψη του κτιρίου καλύπτεται εν μέρει με λούκι απορροής των ομβρίων. Η στέγαση γίνεται με κεραμίδια βυζαντινού τύπου. Τα κουφώματα είναι γαλλικά (εικ.5,6,7).¹³ (ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν. ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

προσωπική λήψη

προσωπική λήψη

Εικ. 5,6,7

¹³<http://estia.minenv.gr/>

2.ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΟΣ 10

Διώροφο κτίσμα της περιόδου του εκλεκτικισμού. Η τονισμένη βάση του κτιρίου μέχρι τη στάθμη του υπερυψωμένου ισόγειου, η οριζόντια κορνίζα στη στάθμη του ορόφου και το προεξέχον γείσο στη στάθμη της πλάκας του δώματος είναι από τα χαρακτηριστικά της διώροφης κατοικίας. Από την όψη διακρίνονται οι φεγγίτες του υπογείου με το χυτοσιδηρό περίτεχνο κιγκλίδωμα. Η κατασκευή είναι από αργολιθοδομή ενώ η κάλυψη είναι από πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος. Στην όψη διαχωρίζεται η κατακόρυφη ζώνη της εισόδου που οδηγεί μέσω στεγασμένου διαδρόμου σε αυλή στο πίσω μέρος του κτιρίου. Το δεύτερο τμήμα της όψης όπου ανταποκρίνεται στους χώρους της κατοικίας έχει άξονα συμμετρίας τονίζοντάς τον με την είσοδο στο ισόγειο και τον εξώστη που στηρίζεται σε μαρμάρινα φουρούσια στον όροφο. Τα κενά μεταξύ των παραθύρων διακοσμούνται με επίπλαστες προεξοχές του επιχρίσματος. Οι ποδιές των παραθύρων βρίσκονται σε εσοχή και διακοσμούνται με φαρδιές ραβδώσεις (εικ.8,9,10). (ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν. ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

Υπάρχουσα κατάσταση, καλυμμένο με δίκτυ προστασίας - προσωπική λήψη

ξύλινη ταμπλαδοτή θύρα εισόδου

εικ. 8,9,10

3. ΠΕΔΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΡΕΝΙΕΡΗ

Χαρακτηριστικό δείγμα κατοικίας της εποχής του μεσοπολέμου. Η κάτοψη σχηματίζει "Π" δημιουργώντας αυλή στο εσωτερικό του κτιρίου. Η πρόσβαση γίνεται διαμέσου εισόδου που οδηγεί στην αυλή. Η θύρα της εισόδου είναι ξύλινη ταμπλαδωτή με κιγκλίδωμα. Στον όροφο υπάρχει εξώστης με απλής μορφής μεταλλικό στηθαίο που στηρίζεται σε φουρούσια από οπλισμένο σκυρόδεμα. Τα κατακόρυφα στοιχεία του φέροντα οργανισμού είναι από αργολιθοδομή ενώ τα οριζόντια από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ο διαχωρισμός των ορόφων στις όψεις γίνεται με οριζόντιες κορνίζες. Τα ανοίγματα διακοσμούνται με τραβηχτά απλά πλαίσια. Τα κουφώματα είναι γαλλικού τύπου. Η στέψη του κτιρίου καταλήγει σε συμπαγές στηθαίο με προεξέχοντες τους ψευδοπεσσίσκους στις γωνίες **(εικ.11,12,13)**. (ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν. ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης).

προσωπική λήψη

Εικ. 11,12,13

ξύλινη ταμπλαδωτή θύρα εισόδου- προσωπική λήψη

φθορά στο γείσο – ενανθράκωση σκυροδέματος και οξείδωση σιδηρού οπλισμού

4. ΚΟΣΜΩΝ 3

Δείγμα κατοικίας του όψιμου εκλεκτικισμού. Έχει ανακαινιστεί πρόσφατα. Ο άξονας συμμετρίας, ο συνεχής εξώστης στον πρώτο όροφο, ο μεμονωμένος εξώστης στον άξονα του δευτέρου ορόφου, το προεξέχον γείσο στη στάθμη του δώματος και ο συμπαγές στηθαίο είναι από τα χαρακτηριστικά που το κατατάσσουν στα κτίρια αυτής της περιόδου. Τα ανοίγματα διακοσμούνται με πλαίσια ενώ οι ποδιές των παραθύρων διακοσμούνται με επίπλαστο διάκοσμο **(εικ.14,15,16)**. (ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν.

ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης). Αν και στο κείμενο που συνοδεύει την κήρυξη του κτιρίου ως διατηρητέου δεν αναφέρεται εάν ο φέρων οργανισμός του είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα ή όχι πιθανολογούμε ότι πρόκειται για μεικτό σύστημα δόμησης (φέρων οργανισμός από οπλισμένο σκυρόδεμα και από λιθοδομή).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

προσωπική λήψη

Εικ.14,15,16

5. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ 252

Διώροφο κτίριο με υπόγειο, σχηματοποιημένα νεοκλασικά μορφολογικά στοιχεία, τυπικό δείγμα κτίσματος στη λεωφόρο Καλοκαιρινού, με εμπορική χρήση. Αποτελεί τμήμα παραδοσιακού μετώπου με τα διπλανά του (Καλοκαιρινού 248 & 250), με ανάλογη διαμόρφωση της όψης. Τρεις παραστάδες, με διπλά επίκρανα στο άνω τμήμα

τους, πλαισιώνουν τα άνισα ανοίγματα των καταστημάτων του ισόγειου, φέροντας απλό γείσο με πολλαπλά κυμάτια ανάμεσα στους ορόφους. Στον όροφο διαμορφώνονται τρία απλά ανοίγματα με ραδινές αναλογίες & ποδιές σε εσοχή. Στο ισόγειο παρατηρείται σημαντική αλλοίωση λόγω της ύπαρξης βιτρίνας. Ο φέρων οργανισμός του κτιρίου είναι από λιθοδομή, ενώ παρατηρούνται οριζόντια στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα. Το κτίριο καλύπτεται από ξύλινη στέγη με επικάλυψη από βυζαντινά κεραμίδια. Τα κουφώματα του κτιρίου είναι ξύλινα με φεγγίτη.

Παρατηρείται η ύπαρξη στοιχείων πλήρωσης από οπτοπλινθοδομή τα οποία είναι μεταγενέστερα. Τα δάπεδα επιστρώνονται με γρανίτη ενώ στις οροφές υπάρχει γυψοσανίδα. Η μετάβαση στον όροφο γίνεται με εσωτερική μεταλλική σκάλα η οποία είναι μεταγενέστερη (αρχικό πιθανόν ξύλινο). Η είσοδος διαμορφώνεται με μεταλλικά υαλοστάσια (εικ.17,18), (ΦΕΚ174/27-06-2011, Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων είκοσι επτά (27) κτιρίων και της όψης ενός (1) κτιρίου στην περιοχή "Αγία Τριάδα" της δημοτικής ενότητας Ηρακλείου του δήμου Ηρακλείου (ν. Ηρακλείου) και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

Εικ.17,18

προσωπική λήψη

6. ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ 5

Πρόκειται για χαρακτηριστικό διώροφο κτίριο του όψιμου νεοκλασικισμού. Στην όψη υπάρχει τριμερής οργάνωση με βάση, κορμό και στέψη και η διάρθρωσή της γίνεται με κατακόρυφους άξονες συμμετρίας. Στο ισόγειο τα ανοίγματα πλαισιώνονται από πεσσούς με τονισμένο επίκρανο και η είσοδος τοποθετείται έκκεντρα λόγω του διπλού ανοίγματος του καταστήματος. Ο όροφος διαχωρίζεται από το ισόγειο με προεξέχον κυματιστό γείσο και τα υψίκορμα ανοίγματά του διακοσμούνται με πλαίσια κυματοειδούς διατομής που στέφονται από σχηματοποιημένο θριγκό και γείσο. Η ποδιά των παραθύρων βρίσκεται σε εσοχή και φέρει φυτικό διάκοσμο. Η στέψη του κτιρίου γίνεται με κτιστό στηθαίο από μικρούς κίονες και διαχωρίζεται από τον όροφο με γείσο και ταινία με οδόντες. Ο εξώστης του ορόφου δεν βρίσκεται σε

πρόβολο και προστατεύεται με χαρακτηριστική καμπυλόκυρτη σιδεριά. Η αρχική χρήση στο ισόγειο ήταν καταστήματα και στον όροφο. Τα κατακόρυφα στοιχεία του φέροντος οργανισμού είναι από λιθοδομή και τα οριζόντια από πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος. Οι τοίχοι πλήρωσης είναι από οπτοπλινθοδομή. Το κτίριο καλύπτεται με δώμα από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η κύρια είσοδος βρίσκεται στον μαντρότοιχο και η θύρα είναι ξύλινη ταμπλαδωτή με φεγγίτη. Τα κουφώματα των ανοιγμάτων στον όροφο είναι ξύλινα με φεγγίτη. Τα σκούρα ξύλινα γαλλογερμανικά. Τα ανοίγματα στα καταστήματα του ισογείου έχουν υποστεί αλλοιώσεις και έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κουφώματα (εικ.19,20,21,22), (ΦΕΚ174/27-06-2011, Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων είκοσι επτά (27) κτιρίων και της όψης ενός (1) κτιρίου στην περιοχή "Αγία Τριάδα" της δημοτικής ενότητας Ηρακλείου του δήμου Ηρακλείου (ν. Ηρακλείου) και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

προσωπική λήψη

προσωπική λήψη

προσωπική λήψη

Εικ.19,20,21,22

7. Γαββαλάδων 12-18

Πρόκειται για δύο κατοικίες σε επαφή, πανομοιότυπες. Το κτίσμα αυτό εκτός από τη διάρθρωση της όψης του αποκτά ενδιαφέρον διότι βρίσκεται σε δρόμο όπου είναι κτισμένα αξιόλογα κτίσματα λαϊκής αρχιτεκτονικής της πόλης του Ηρακλείου. Στην κύρια όψη υπάρχουν δύο άξονες συμμετρίας με τον εξώστη στον όροφο και την είσοδο στο ισόγειο. Στο δεύτερο όροφο ανοίγεται μπαλκονόπορτα με μεταλλικό στηθαίο ασφαλείας. Οριζόντιες ταινίες διαχωρίζουν την όψη σε τρεις ζώνες. Οι τοιχοποιίες είναι από αργολιθοδομή ενώ τα πατώματα είναι από πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος, όπως και οι εξώστες. Η κάλυψη του κτιρίου γίνεται με δώμα από πλάκα. Υπάρχουν τέσσερις εισοδοί στο ισόγειο. Μία για κάθε κατοικία και όροφο. Οι ποδιές των παραθύρων είναι σε εσοχή. Τα κουφώματα είναι γαλλικού τύπου. Στη μία κατοικία έχουν γίνει επεμβάσεις στα κουφώματα και θα πρέπει να αποκατασταθούν σύμφωνα με τα παλαιά κουφώματα του κτιρίου **(εικ.23)**(ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν. ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης).

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

Εικ.23

8. ΓΙΑΜΠΟΥΔΗ 22 ΚΑΙ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ

Ενδιαφέρον δείγμα περιόδου μεσοπολέμου. Πρόκειται για διώροφο κτίσμα με κατάστημα στο ισόγειο και κατοικία στον όροφο. Στην όψη του κτιρίου υπάρχει

άξονας συμμετρίας όπου ανοίγεται η είσοδος για το κατάστημα και εξώστης από οπλ. σκυρόδεμα με μεταλλικό στηθαίο. Η τοιχοποιία είναι από αργολιθοδομή. Στα κενά ανάμεσα στα ανοίγματα του ορόφου διαμορφώνονται παραστάδες με επίπλαστο διάκοσμο καθώς και κάτω από τις ποδιές των παραθύρων. Η είσοδος στην κατοικία γίνεται από άνοιγμα που οδηγεί σε στεγασμένο διάδρομο στο πλάι του κτιρίου. Η στέψη του τονίζεται με τραβηγτό γείσο και στεγάζεται με κεραμοσκεπή στέγη. Το κτίριο έχει υποστεί αλλοιώσεις στο ισόγειο από νεώτερες επισκευές όπως, διεύρυνση ανοιγμάτων (εικ.24), (ΦΕΚ890/5-10-2004, Χαρακτηρισμός σαράντα επτά (47) κτιρίων ως διατηρητέων στο Ηράκλειο του Ν. ηρακλείου Κρήτης και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης.

εικόνα από <http://estia.minenv.gr>

Εικ.24

Η εξέταση των νεοκλασικών κτιρίων από οπλισμένο σκυρόδεμα στο Ηράκλειο είναι δειγματοληπτική και προκύπτει από τον κατάλογο με τα διατηρητέα κτίρια στο νομό Ηρακλείου (<http://estia.minenv.gr/EXEC>). Όπως παρατηρούμε όλα βρίσκονται εντός της πόλης και συγκεκριμένα εντός των τειχών. Ελάχιστα νεοκλασικά κτίρια βρίσκονται στα περίχωρα της πόλης (διατηρητέα). Το αρχοντικό «Τριγύρη», λοιπόν, αποτελεί ένα από τα λίγα νεοκλασικά κτίρια των περιχώρων του Ηρακλείου, τουλάχιστον από αυτά που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα. Σχετικά με νεοκλασικά κτίρια που παρουσιάσαμε πιο πάνω βρίσκουμε τις παρακάτω διαφορές με το υπό μελέτη κτίριο: Ο φέρων οργανισμός των υπόλοιπων κτιρίων είναι οπλισμένο σκυρόδεμα στα οριζόντια στοιχεία τους ενώ το αρχοντικό «Τριγύρη» έχει και κατακόρυφα στοιχεία φέροντα (υποστυλώματα από οπλισμένο σκυρόδεμα). Κάποια από αυτά απλά έχουν κάποια στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα. Επίσης, τα περισσότερα κτίρια που

συναντάμε στην πόλη του Ηρακλείου έχουν εμπορική χρήση, κάποια από αυτά μόνο στο ισόγειο ενώ το κτίριο μας είναι αμιγής κατοικία. Αυτό επιφέρει αρκετές διαφοροποιήσεις μορφολογικές στις όψεις των ισογείων καθώς επίσης και στην πρόσβαση του κτιρίου που στην περίπτωση της εμπορικής χρήσης γίνεται από εξώθυρα στο πλάι του κτιρίου. Κάποια από τα κτίρια που βρίσκονται στην πόλη του Ηρακλείου έχουν περισσότερους ορόφους (Γαββαλάδων 12-18, Κόσμων 3) ενώ τα περισσότερα από αυτά δεν έχουν υπόγειο (εκτός από αυτό στη Ραδαμανθούς 10). Υπάρχουν όμως και ομοιότητες που εντοπίζονται σε επιμέρους στοιχεία κυρίως των όψεων που ήταν τα πιο συνήθη και διαδεδομένα τη νεοκλασική περίοδο. Το πιο χαρακτηριστικό είναι η απόχρωση των όψεων που σε αρκετά από αυτά είναι η ώχρα ή κάποιο παρεμφερές (Γοργοαΐνη 5, Σμύρνης 38, Γαββαλάδων 12-18, Καλοκαιρινού 252, Κόσμων 3, Πεδιάδος και Ρενιέρη, Ραδαμανθούς 10). Τα επίκρανα των παραστάδων είναι κοινά, στην επικρατέστερη μορφή του νεοκλασικισμού. Αρκετά πλαίσια κουφωμάτων είναι τραβηχτά ενώ όλα τα παράθυρα είναι γαλλικού τύπου (τα πιο διαδεδομένα κατά τη νεοκλασική περίοδο). Επίσης στην Οδό Γοργοαΐνης υπάρχουν μπαλούστρα όπως και στο αρχοντικό «Τριγύρη» διαφορετικής όμως γεωμετρίας.

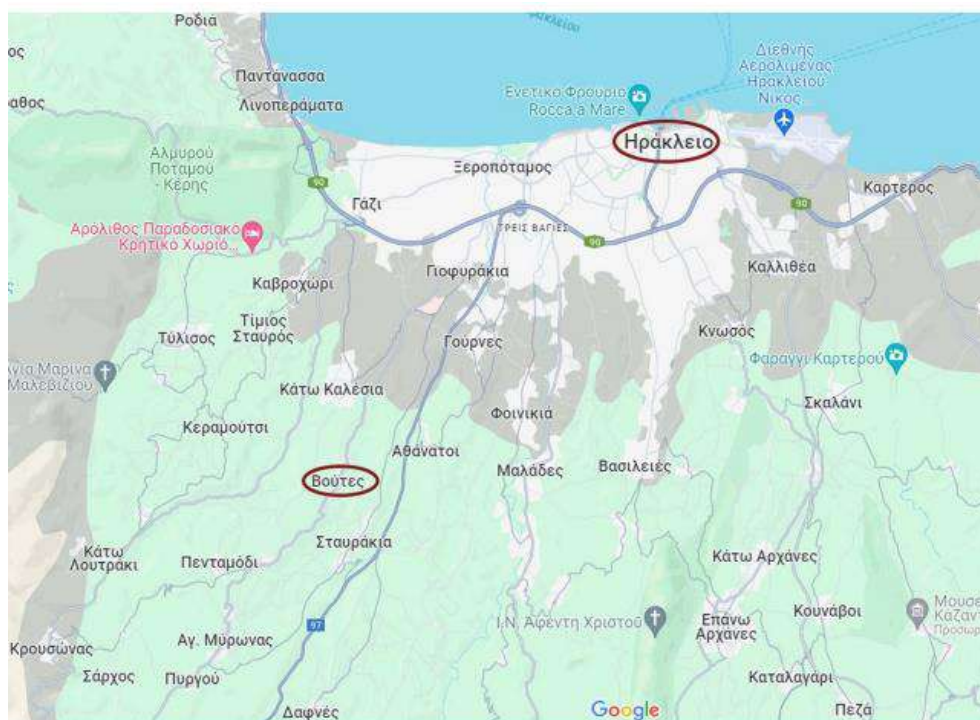
1.6. Ο οικισμός των Βουτών

Οι Βούτες είναι προάστιο του Ηρακλείου και έδρα ομώνυμης κοινότητας του Δήμου Ηρακλείου στην Περιφερειακή ενότητα Κρήτης (**εικ.25**). Η θέση του είναι σε ύψωμα με υψόμετρο 240 μέτρων. Συνδέεται με το Ηράκλειο με ασφαλτόστρωτο δρόμο 12,9 χιλιομέτρων. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια αμπελιών και με την ελαιοκομία. Στις Βούτες υπάρχουν 3 νηπιαγωγεία, 2 Δημοτικά σχολεία. Το χωριό αναφέρεται στις ενετικές απογραφές ως Vutttes με 230 κατοίκους. Το 1881 είχε μόνο 6 Τούρκους και 447 Χριστιανούς. Ως οικισμός αναφέρεται επίσημα το 1925, με το ΦΕΚ 27Α - 31/01/1925 να ορίζεται έδρα της ομώνυμης νεοϊδρυθείσας κοινότητας. Σύμφωνα την απογραφή του 2011 έχει πληθυσμό 682 κατοίκους. Η ένταξη της περιοχής στο σχέδιο πόλεως γίνεται στις 5 Μαρτίου 2004 (ΦΕΚ268/5-3-2004). Στο παρακάτω απόσπασμα από το Γενικό πολεοδομικό Σχέδιο της περιοχής φαίνονται οι χρήσεις γης στον οικισμό. Στο ανατολικό όριο του οικισμού βρίσκεται η επαρχιακή οδός που οδηγεί στον Άγιο Μύρωνα(**εικ.26**). Εντός του συνεκτικού ιστού του οικισμού υπάρχουν αρκετά στενοί δρόμοι ενώ δυτικά κοντά στο όριο του οικισμού συναντάμε πάλι δρόμους μεγαλύτερου πλάτους. Ανατολικά εκτός οικισμού φαίνονται αρκετές καλλιέργειες με αμπέλια (**εικ.27,28,28,30**). Δυτικά της επαρχιακής οδού βρίσκονται τα καταστήματα του οικισμού (καφενεία, καφετέριες, φούρνοι, κρεοπωλεία και λίγα εμπορικά καταστήματα) τα οποία στο σύνολο του είναι ισόγεια με πολλά από αυτά να έχουν ένα επιπλέον όροφο κατοικίας.

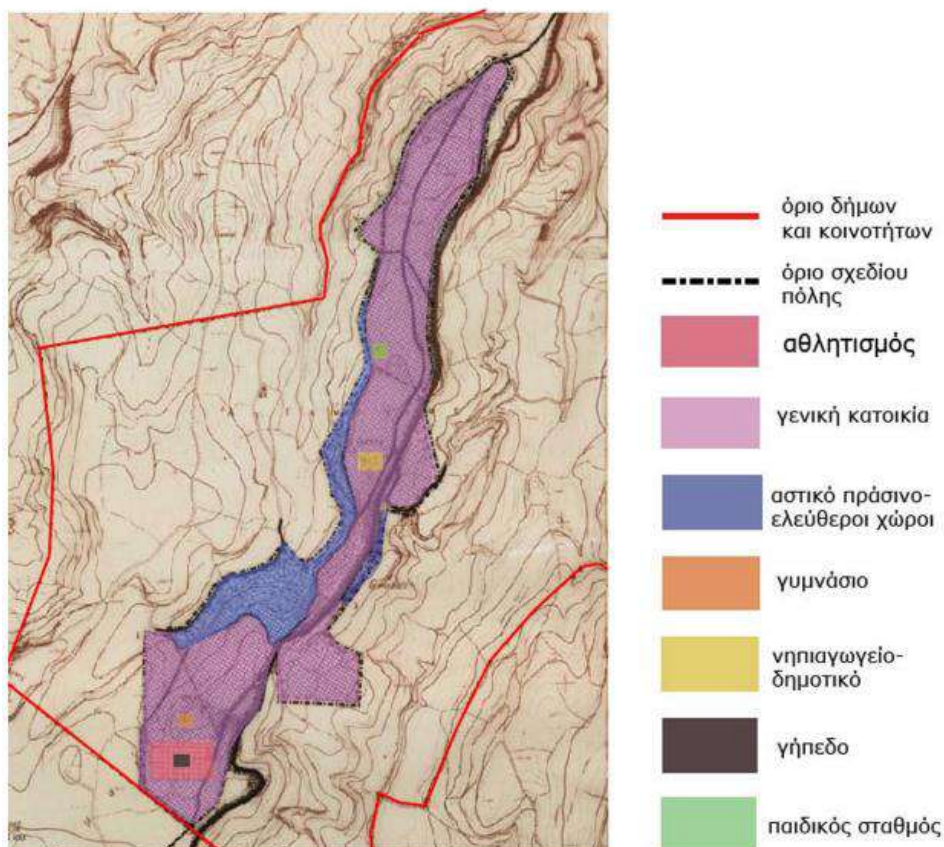
Σχετικά με τις χρήσεις γης (στη σημερινή κατάσταση) συναντάμε όπως φαίνεται και στο απόσπασμα του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του 2004 κατά βάση κτίρια κατοικιών (**εικ.26**). Στην πλειοψηφία τους είναι διώροφα (ισόγειο και 1ος όροφος) ενώ υπάρχουν και ισόγειες κατοικίες οι οποίες κατά προσέγγιση είναι του 1950-1960 ενώ οι κατοικίες που έχουν και 2ο όροφο χρονολογούνται περίπου από τη δεκαετία του 2000 και μετά. Επίσης στα σύγχρονα κτίρια κατοικιών συναντάμε και Pilotis. Εκατέρωθεν των στενών δρόμων του οικισμού συναντάμε ερείπια παλαιών κατοικιών ή παλαιές κατοικίες ολικά ανακαινισμένες ή και αποσπασματικά (αλλαγές κουφωμάτων, κιγκλιδωμάτων, χρωμάτων κτλ). Οι επεμβάσεις αυτές χρονολογούνται από τη δεκαετία του 1980 και ύστερα. Οι σύγχρονες κατοικίες στην πλειοψηφία τους βρίσκονται στο δυτικό τμήμα (όριο) του οικισμού και δυτικά της επαρχιακής οδού. Τα χρώματα είναι σε αρκετά κτίρια πολύ έντονα και πολύ διαφορετικά μεταξύ τους. Οι περισσότερες επεμβάσεις δείχνουν να είναι αυθαίρετες.

Γενικά, ο οικισμός δε φαίνεται να έχει κάποιο ιδιαίτερο χαρακτήρα, αντίθετα συναντάμε κτίρια διαφόρων μορφών (με σημειακές πρόχειρες επεμβάσεις) και χρωμάτων χωρίς επιμέλεια και χωρίς κανόνες. Το μόνο παλαιό κτίσμα, επιμελημένο, που ακολουθεί ένα επίσημο ρυθμό (νεοκλασικό) και χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο είναι το αρχοντικό «Τριγύρη». Στοιχεία για το πως ήταν ο οικισμός κατά την περίοδο οικοδόμησης του αρχοντικού «Τριγύρη» δεν έχουμε. Μετά από αυτοψία αυτό που παρατηρούμε πως η συντριπτική πλειοψηφία των κτιρίων προ του 1950 έχουν καταρρεύσει λόγω παλαιότητας. Στα ερείπια των κτιρίων που υπάρχουν έως σήμερα συναντάμε τμήματα σκυροδέματος και τοίχων από οπτοπλινθοδομή συμπεραίνοντας ότι χρονολογούνται σίγουρα από το 1920 και μετά. Γενικά, η πλειονότητα των κτισμάτων είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα και ελάχιστα είναι αυτά από καθαρή λιθοδομή (**εικ.27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41**).

Σύμφωνα με τα παραπάνω αποκτούμε μια ιδέα για τον οικισμό στον οποίο βρίσκεται το υπό μελέτη κτίριο. Επίσης να αναφέρουμε πως το υπό μελέτη κτίριο γειτνιάζει νοτιοδυτικά με χαμηλό ισόγειο κτίριο και από υπόλοιπες πλευρές είναι ελεύθερο. Στον οικισμό αυτό αποτελεί το μοναδικό κτίσμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής.

απόσπασμα χάρτη

απόσπασμα ΓΠΣ - οικισμός Βούτες

εικ. 25,26

αμπελώνες πλησίον του Αρχοντικού Τριγύρη

εικ.27,28,29,30

γειτονικά κτίρια σε συνέχεια του υπό μελέτη κτιρίου

κτίρια απέναντι από το υπό μελέτη κτίριο

Εικ.31,32,33,34 / εικ.35,36,37,38,39,40,41 (κάτω)

Κτίρια του οικισμού υπάρχουσα κατάσταση

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ– Το κτίριο, υπάρχουσα κατάσταση

2.1 Το ιστορικό του κτιρίου

Πρόκειται για κτίριο των αρχών του 20ου αιώνα, αρχοντικό της οικογένειας του μεγαλοκτηματία και σταφιδέμπορου Εμμ. Τριγύρη, ο οποίος άρχισε σύμφωνα με μαρτυρίες να το χτίζει το 1922 και ολοκλήρωσε την κατασκευή του το 1926 οπότε και κατοικήθηκε, ενώ σύμφωνα με το ΦΕΚ 185/04-04-1985 με το οποίο χαρακτηρίστηκε ως διατηρητέο κατασκευάστηκε το 1910. Όπως φαίνεται υπάρχουν δύο διαφορετικές εκδοχές σε σχέση με τη χρονολογία ανέγερσης τους. Παρόλο που επίσημα (ΦΕΚ κήρυξης ως διατηρητέο) θεωρείται κτίριο του 1910 λόγω του τρόπου κατασκευής του είναι πιο πιθανό να οικοδομήθηκε το 1922 αφού περίπου τότε ξεκίνησε η χρήση του οπλισμένου σκυροδέματος. Το σπίτι στην περίοδο της γερμανικής Κατοχής επιτάχθηκε και μετατράπηκε σε διοικητήριο. Οι ιδιοκτήτες του επέστρεψαν στο κτίριο μετά την απελευθέρωση. Την δεκαετία του 2000 οι κληρονόμοι του κτίσματος, απόγονοι του Εμμ. Τριγύρη, αποφάσισαν να το δωρίσουν στον Δήμο Ηρακλείου. Η διαδικασία όμως αυτή δεν ολοκληρώθηκε ποτέ, από πληροφορίες που συλλέξαμε από υπαλλήλους του δήμου Ηρακλείου και σήμερα διατίθεται προς πώληση.

Το αρχοντικό “Τριγύρη” λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας χαρακτηρίστηκε διατηρητέο στις 4 Απριλίου του 1985 (ΦΕΚ 185/04-04-1985). Στο παρακάτω ΦΕΚ κήρυξης ως διατηρητέου κτιρίου το αρχοντικό Τριγύρη αναφέρονται τα εξής:

«Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης, που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1469/50, το κτίριο ιδιοκτησίας κληρονόμων Τριγύρη στις Βούτες Μαλεβιζίου Ν. Ηρακλείου, γιατί είναι αρχιτεκτονικά αξιόλογο κτίριο και αποτελεί μοναδικό παράδειγμα αστικού σπιτιού με νεοκλασικά στοιχεία στην περιοχή. Κτίστηκε το 1910, είναι πετρόχτιστο με πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα, αποτελείται από ημιυπόγειο, υπερυψωμένο ισόγειο και όροφο και βρίσκεται στον κεντρικό δρόμο του οικισμού. Στο ισόγειο υπάρχουν οι χώροι υποδοχής, πρόχειρη τραπεζαρία-καθιστικό, κουζίνα. Υπάρχει, επίσης, επικοινωνία με την πίσω αυλή όπου υπάρχουν ο σταύλος, το πατητήρι για το κρασί, το καζάνι για την παρασκευή της τσικουδιάς και αποθήκες. Στον όροφο υπάρχουν τα υπνοδωμάτια. Οι εξωτερικές κύριες όψεις έχουν όλα τα χαρακτηριστικά των νεοκλασικών σπιτιών των αρχών του αιώνα μας (γείσα οριζόντια που καθορίζουν τα επίπεδα της κατοικίας, πλαίσια τραβηχτά γύρω από τα ανοίγματα, του ορόφου, ενώ στο ισόγειο ακολουθείται μια εναλλαγή εσοχών προεχοχών του επιχρίσματος δίνοντας μια πιο απλή μορφή). Ο εξώστης της κύριας όψης, στον όροφο, έχει τυπική σιδεριά της εποχής, ενώ όλες οι βεράντες έχουν στηθαία από χυτά μπαλούστρα. Τα εξώφυλλα είναι γαλλικά και η εξώθυρα με ταμπλάδες και τζαμιλίκι με σιδεριά. Στο εσωτερικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα διακοσμητικά πλακάκια του δαπέδου και οι λεπτές ζωγραφιές στα ταβάνια.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1985

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
183

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Τροποποίηση της ΔΙΑΚ/Φ6. 47/1/1990/8.8.84 απόφαση των Υπουργών Πρωτοβάθμιας της Κυβέρνησης και Οικονομικών.	1
Ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 73/23/Ε.Ο.Κ.	2
Ανατολή πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρεών, μέτρων και διαδικασιών απομείωσης ή συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του Ν. 1386/83 κατά της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΕΡΑΦΕΝΑ Ανώνυμος Βιομηχανική, Εμπορική και Τουριστική Εταιρεία».	3
Πρόσληψη ιατρικού προσωπικού στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών βάσει του Κερ. Β' του Ν. 993/79.	4
Πρόσληψη ιατρικού προσωπικού στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών βάσει του Κερ. Β' του Ν. 993/79 και του Ν. 1476/84.	5
Συμπλήρωση της Δ1γ/34101/12.10.1984 (ΦΕΚ 755/24.10.84 τ. Β') αποφάσεως του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.	6
Παρακαταβολή ως έργου τέχνης της οικίας των κληρονόμων Εμμ. Τριγύρη στις Βούτες Μαλεβιζίου, Ν. Ηρακλείου.	7
Ανακήρυξη διακήρυξης προκήρυξης και ως αν εξασφαλίζει Προγράμματος Ταξιδιόδοτης Επαγγελματικής Κατάστασης στις ειδικότητες Κατώτερου Προσωπικού Τουριστικών Επαγγελματιών.	
Επιμέτρηση - Μετακίνηση Προσωπικού Πανομοιογενών Μονάδων Ε.Ο.Ε.	
Κορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγελματίες οδοντιάτρους στο Δημήτριο Λιδόγκα, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	
Κορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγελματίες οδοντιάτρους στο Δημήτριο Καρακίτση και Πάντην Χριστόπουλο στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	
Κορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγελματίες οδοντιάτρους στην Αθηνά Παπαλάου του Γεωργίου, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	12
Ανανέωση άδειας λειτουργίας εργαστηρίου ραδιοϊσοτόπων Κατ. Α-1 στο Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	13
Ανανέωση άδειας λειτουργίας εργαστηρίου ραδιοϊσοτόπων Κατ. Α-3 στο Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	14

Ανανέωση άδειας λειτουργίας εργαστηρίου ραδιοϊσοτόπων Κατ. Α-1 στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	15
Ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μικροβιολογικού εργαστηρίου στο γιατρό μικροβιολόγο Ιωάννη Καλούδη του Μηνά, στο Ν. Αττικής Διαμ. Αθηνών.	16
Κορήγηση άδειας ίδρυσης φαρμακείου στη φαρμακοποιό Καλλιόπη Γώγου του Ηλία, στο Δήμο Αθηνών.	17
Σύσταση βίου νομικού προσώπου με το όνομα «Κοινωνικός Σύνδεσμος για τη στέγαση ενηλίκων», στην Κοινότητα Μητροπόλεως.	18
Κορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγελματίες ιατρού στον Κώστα Νικόλαο του Παντ. για τον Ι.Σ. Κοκλάδων.	19
Κορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγελματίες ιατρού στον Παντίδη Βούγγαλο, για τον Ι.Σ. Σάνθης.	20
Κορήγηση άδειας ιδρύσεως φαρμακείου στη φαρμακοποιό Λεωνίδα Καλεντζή του Δημητρίου, στο Δήμο Κερατσινίου.	21
Κορήγηση άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας «Ενδοκρινολογικού» στον Αξιώτακη Απόστολο, στο Δήμο Οινουσσών Νομού Χίου.	22

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Α.δ. Φ6. 47/2535

(1)

Τροποποίηση της ΔΙΑΚ/Φ6.47/1/1990/8.8.84 απόφασης των Υπουργών Πρωτοβάθμιας της Κυβέρνησης και Οικονομικών.

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης της οικίας Εμμ. Τριγύρη στις Βούτες Μαλεβιζίου, Ν. Ηρακλείου

Από 12 του Ν. 1252/1982 και του άρθρου 18 του Ν. 1410/1984 (ΦΕΚ 797/τ.Β'/9.11.1984).

3. Την απόφαση Γ.79/21.6.84 του Πρωθυπουργού ακριβώς αναθέσει αρμοδιότητα στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών Δημ. Τσοβόλα (ΦΕΚ 413/τ.Β'/21.6.1984).

4. Την πρόταση 57/20.2.85 του Προέδρου του Αρείου Πάγου αποφασίζουμε:

Τροποποιούμε τη ΔΙΑΚ/Φ6.47/1/1990/8.8.84 απόφασή μας (ΦΕΚ 445/τ.Β'/8.8.84) που αφορά τη συγκρότηση ειδικών τριμελών επιτροπών δευτεροβάθμιας κρίσης.

Όλα τα παραπάνω μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, καθένα χωριστά και στο σύνολο τους συνθέτουν την έννοια του έργου τέχνης>

2.2 Περιγραφή κτιρίου-Τυπολογία

Το υπό μελέτη κτίριο καταλαμβάνει συνολικά 500τ.μ. και αναπτύσσεται σε τρεις ορόφους (ημιυπόγειο, ισόγειο και όροφος):

Α' ΕΠΙΠΕΔΟ: αποθήκες, σταύλος, το πατητήρι για το κρασί, το καζάνι για την παρασκευή της τσικουδιάς

Β' ΕΠΙΠΕΔΟ: σαλόνι, κουζίνα, υπνοδωμάτια

Γ' ΕΠΙΠΕΔΟ: υπνοδωμάτια

Το υπό μελέτη κτίριο έχει πολλά στοιχεία από τις νεοκλασικές κατοικίες της Αθήνας και της Ελλάδας γενικότερα. Άλλωστε συνηθιζόταν τα διάφορα κινήματα να εξαπλώνονται στην επαρχία αργότερα από ότι στην πρωτεύουσα. Την εποχή που ανεγέρθηκε το κτίριο είχε εξαπλωθεί η χρήση οπλισμένου σκυροδέματος, το οποίο άρχισε να χρησιμοποιείται ακόμη και στην κατασκευή νεοκλασικών κτιρίων τόσο στην Αθήνα όσο και στην επαρχία. Έτσι ο φέρων οργανισμός του κτιρίου δεν είναι αμιγώς λιθοδομή αλλά μεικτός, δηλαδή οπλισμένο σκυρόδεμα με φέροντες τοίχους από λιθοδομή. Στις γωνίες των τοίχων χρησιμοποιούνται λίθοι λαξευμένοι με μεγαλύτερη επιμέλεια.

Διακρίνεται για την απλότητα των γεωμετρικών του μορφών. Ακολουθεί τις αρχές της συμμετρίας και της αναλογίας των μερών. Διαθέτει χαρακτηριστικά του νεοκλασικισμού, όπως είναι η σταθερότητα, η στιβαρότητα και η μεγαλοπρέπεια. Σχετικά με την κάτοψη είναι συμμετρική και έχει γενικό σχήμα περίπου τετράγωνο. Ένας διαμήκης διάδρομος που ξεκινά από την είσοδο (μακρόστενο χωλ) χωρίζει σε δύο ίσα μέρη το όλο σπίτι. Δεξιά και αριστερά του διαδρόμου υπάρχουν από δύο μεγάλα δωμάτια. Στο ισόγειο τα δύο βορειοανατολικά δωμάτια της μιας πλευράς είναι συνεχόμενα με ελεύθερο άνοιγμα, ούτως ώστε να διαμορφώνεται ένας ενιαίος χώρος υποδοχής. Η επαύξηση του τύπου της ισόγειας μονοκατοικίας με την προσθήκη ενός ακόμα ορόφου, είναι σχετικά απλή. Πιθανολογούμε πως και στο Αρχοντικό «Τριγύρη» η προσθήκη του ορόφου έγινε ελαφρώς μεταγενέστερα. Αυτό φαίνεται από τον τρόπο έδρασης του στον όροφο (ελαφριά προεξοχή από το ισόγειο στα βορειοδυτικά) καθώς και από την ύπαρξη θύρας κάτω από το ξύλινο κλιμακοστάσιο που οδηγούσε στον όροφο. Το κτίριο στην τελική του μορφή έχει τη συνηθέστερη διάταξη των νεοκλασικών κατοικιών δηλαδή ημιτρώροφη (ημιυπόγειο συν δύο ορόφους). Το ισόγειο του κτιρίου χρησίμευε όπως και στα περισσότερα Έχει τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά του «βάθρου» καθώς και ο όροφος τα συνήθη μορφολογικά χαρακτηριστικά του κορμού ενώ τη στέψη αποτελεί ζωφόρος με γείσο και επιστέφεται από διάτρητο στηθαίο. Ως προς τα παράθυρα υιοθετήθηκε στο κτίριο

μας ο απλούστερος τρόπος για τον τονισμό τους, που είχε μάλιστα καθιερωθεί από την πρώτη μάλλον οθωνική εποχή και είναι το πλαίσιο το συγκροτημένο – κατά το πρότυπο των αρχαίων θυρωμάτων – με δύο ή τρεις βαθμιδωτές ταινίες με εξωτερικό περιμετρικό κυμάτιο. Τα πλαίσια αποτελούνται από “τραβηχτό” κονίαμα. Η άνω πλευρά επεκτεινόταν λίγο προς τα πλάγια, ως προς τις κατακόρυφες. Η ποδιά του παραθύρου εδράζεται οπτικά στο υποκείμενο διαχωριστικό - μεταξύ των ορόφων γείσο, μέσω ενός στηθαίου κάτω από την ποδιά του παραθύρου διακοσμημένου με γεωμετρικά σχήματα. Τα εξώφυλλα είναι γαλλικά. Όπως και σε πολλά νεοκλασικά έτσι και στο υπό μελέτη κτίριο επικρατούν απαλές αποχρώσεις τις ώχρας. Εντοπίζουμε κατά τύπους το λευκό υπόστρωμα κάτω από την επίστρωση της ώχρας. Οι εξώθυρες είναι δίφυλλες και “περαστές”, δηλαδή με σκελετό και ενδιαμέσους ταμπλάδες. Η ξυλεία φαίνεται να είναι ποιοτικά ανώτερη από εκείνη των υπόλοιπων κουφωμάτων και όλη η δομή τους είναι περισσότερο στιβαρή, για να εξασφαλίζουν αποτελεσματικά τους ενοίκους και τις περιουσίες τους. Το άνοιγμα της θύρας, όπως συνηθιζόταν χωρίζεται με μια οριζόντια δοκό σε ένα φεγγίτη, με περίτεχνη εξωτερική σιδεριά και εσωτερικό σταθερό υαλοστάσιο. Τέλος, χαρακτηριστικό είναι το τονισμένο ημικυλινδρικό ξύλο, που στερεωνόταν στην άκρη ενός φύλλου για να κλείνει τον μεσαίο κατακόρυφο αρμό της πόρτας. Οι παραστάδες, τα επίκρανα, τα πλαίσια ανοιγμάτων, τα επιστύλια καθώς και τα γείσα είναι λευκά. Στα μπαλούστρα (στηθαία) παρατηρούμε επίσης ίχνη λευκού χρώματος.

Ως προς το εσωτερικού του κτιρίου ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί ο ζωγραφικός διάκοσμος στις οροφές ορισμένων δωματίων πράγμα το οποίο δε συνηθιζόταν στη νεοκλασική κατοικία αυτής της εποχής που κατά κανόνα είχε γύψινο διάκοσμο. Τα δάπεδα των περισσότερων δωματίων του ισόγειου και του ορόφου είναι τσιμεντοπλακάκια με γεωμετρικά μοτίβα. Επίσης στο βορειοανατολικό υπνοδωμάτιο του ορόφου στο ύψος του 1,20μ. περίπου διατρέχει τους τοίχους περιμετρικά μια ξύλινη τραβέρσα (εσωτερικά του δωματίου), στοιχείο χαρακτηριστικό των νεοκλασικών κατοικιών (παράρτημα φωτογραφιών).

2.3 Οικοδομικές φάσεις , Κατασκευαστική ανάλυση- Υλικά

2.3.1 Οικοδομικές φάσεις

Το κτίριο, πιθανότατα ανήκει σε δύο οικοδομικές φάσεις χωρίς όμως να απέχει χρονικά πολύ η μία από την άλλη. Ύστερα από προσεκτική παρατήρηση του κτιρίου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το υπόγειο και το ισόγειο κτίστηκαν ταυτόχρονα ενώ ο πρώτος όροφος πρέπει να έπεται χρονικά. Στη νοτιοανατολική όψη του κτιρίου υπάρχει μια εξωτερική κλίμακα η οποία οδηγεί από το επίπεδο του υπογείου στο επίπεδο του ισόγειου. Η θύρα, λοιπόν, μέσω της οποίας εισερχόμαστε στο κτίριο στο επίπεδο του ισόγειου χωροθετείται κάτω από την κεντρική ξύλινη κλίμακα που οδηγεί από το ισόγειο στον όροφο (**εικ.42**). Αν το κτίριο είχε κατασκευαστεί σε μία φάση

θεωρούμε πως συνθετικά δε θα ήταν χωροθετημένη η πόρτα στο σημείο αυτό. Ο όροφος είναι κτισμένος με ελαφριά προεξοχή (εικ.43,44) ,τέλος, πλαίσια των παραθύρων στον όροφο στη ΒΔ όψη είναι διαφορετικά από του ισογείου (εικ.45,46). Σχετικά με τις θύρες πιθανό αντικαταστάθηκαν μεταγενέστερα.

Εικ.42. Μεταλλική πόρτα πίσω από την ξύλινη κλίμακα που οδηγεί στον όροφο.

Εικ.43,44. Προεξοχή ορόφου ως προς το ισόγειο.

Εικ.45. Διαφορά απόχρωσης στο ισόγειο και στον όροφο.

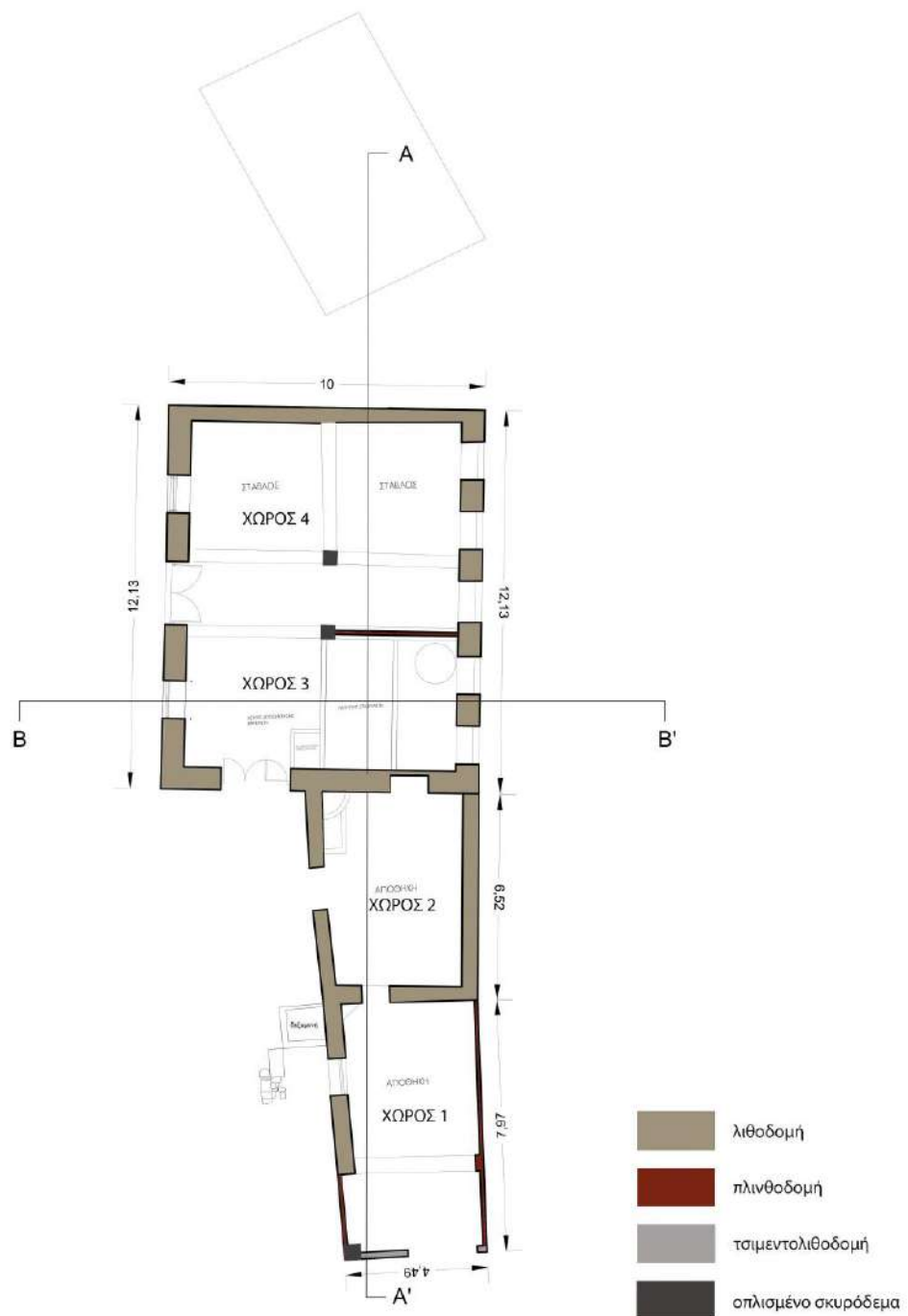

Εικ.46. Διαφορετικά πλαίσια παραθύρων

2.3.2 Υλικά-κατασκευαστική ανάλυση

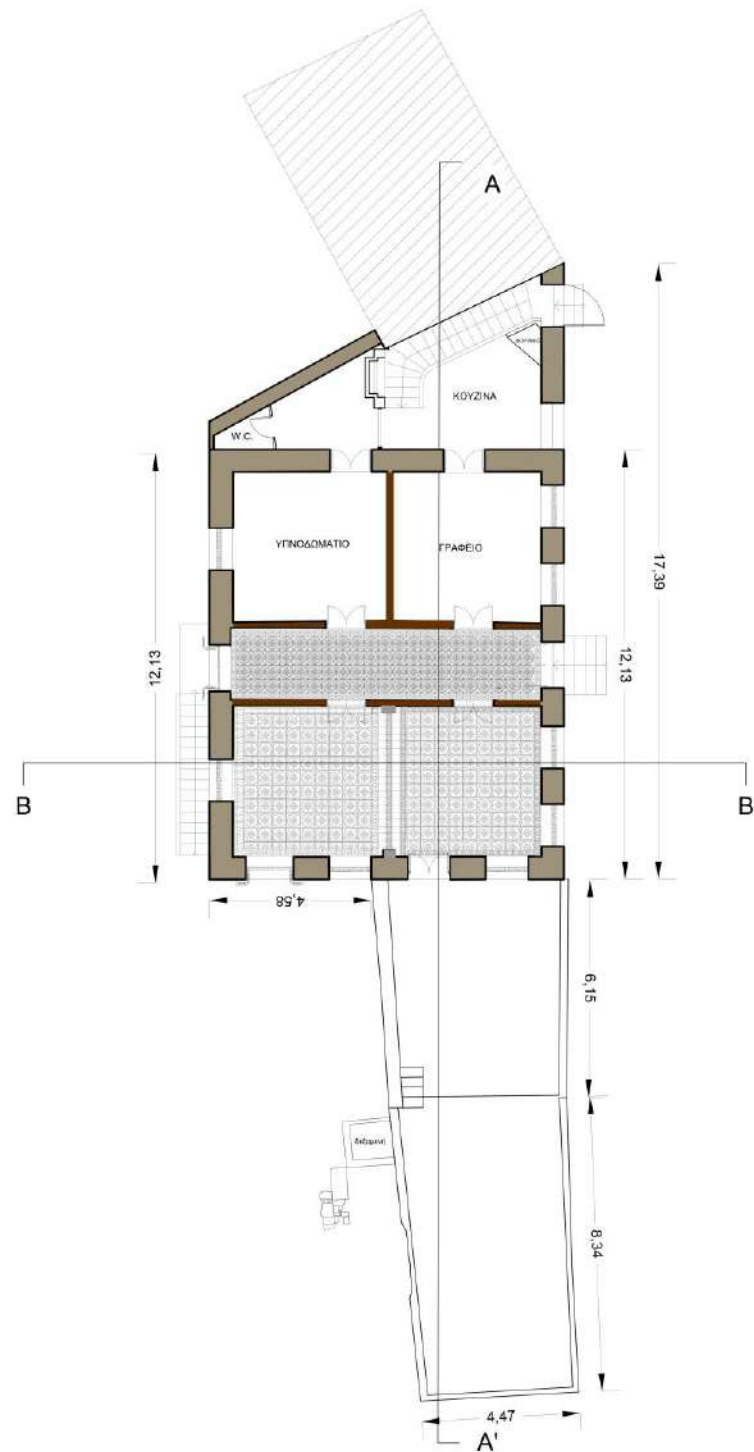
ΥΠΟΓΕΙΟ

Οι εξωτερικοί τοίχοι του κτιρίου είναι στην πλειοψηφία τους λιθοδομή. Στο επίπεδο του υπογείου οι τοίχοι στο χώρο 1 είναι πλινθοδομή, τσιμεντολιθοδομή και λιθοδομή. Στο χώρο 2 είναι λιθοδομή. Στο χώρο 3 και 4 οι εξωτερικοί είναι λιθοδομή ενώ οι εσωτερικοί πλινθοδομή.

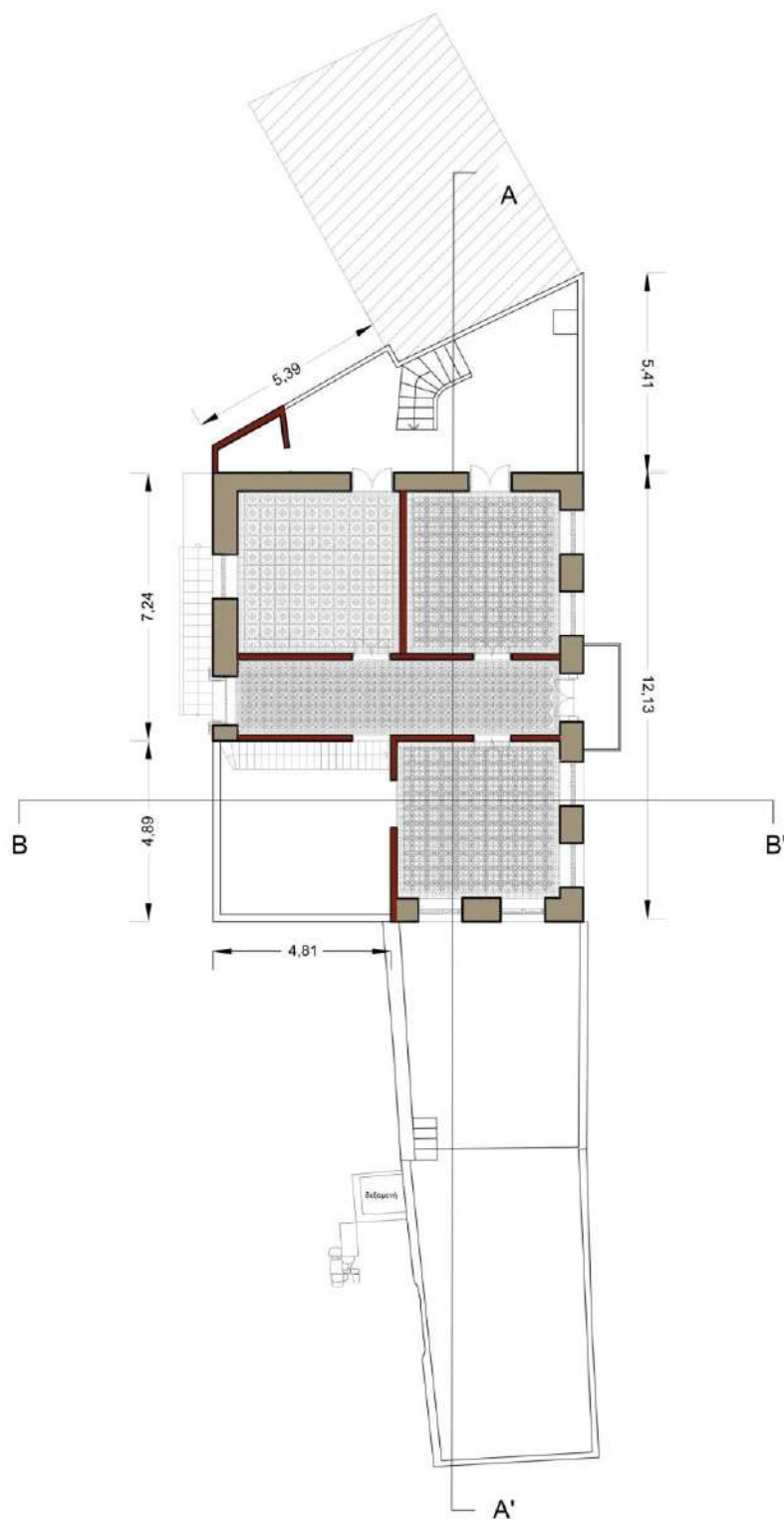
ΙΣΟΓΕΙΟ

Στο επίπεδο του ισογείου οι εξωτερικοί τοίχοι είναι λιθοδομή που αποτελείται από ορθογωνισμένους λαξευτούς λίθους οι οποίοι διαμορφώνουν και το ανάγλυφο των όψεων. Κάτωθεν του κατωφλιού του παραθύρου η πλήρωση του τοίχου γίνεται από πλίνθους. Οι εσωτερικοί τοίχοι είναι πλινθοδομή.

ΟΡΟΦΟΣ

Στο επίπεδο του ορόφου οι εξωτερικοί τοίχοι είναι λιθοδομή εκτός από τον εξωτερικό τοίχο που καταλήγει η σκάλα βόρεια του κτιρίου και τον ανατολικό του υπνοδωματίου που είναι πλινθοδομή.

Κατασκευαστική ανάλυση

Θεμέλια : Δεν κατέστη δυνατό να βρεθούν στοιχεία για τα θεμέλια αλλά ούτε και διενεργήθηκαν διερευνητικές τομές. Συνεπώς πιθανολογείται ότι ακολουθούν την τυπική κατασκευή από λιθοδομή βάθους 0,50μ έως 0,70μ.

Φέρων οργανισμός : Ο φέρων οργανισμός είναι μεικτός. Αποτελείται από σπλισμό και από λιθοδομή. Η φέρουσα τοιχοποιία αποτελείται από λαξευμένους γωνιόλιθους με λεπτή στρώση κονιάματος και από ημιλαξευμένους αργούς λίθους με συνδετικό κονίαμα τσιμεντοειδούς προέλευσης (εικ.47,48,49,50,51,52).

Εικ.47,48. Φέροντες τοίχοι από λιθοδομή

Εικ.49,50,51. Φέροντες τοίχοι από λιθοδομή και πλάκα σπλισμένου σκυροδέματος

Εικ.52.Φέρων οργανισμός κτιρίου.

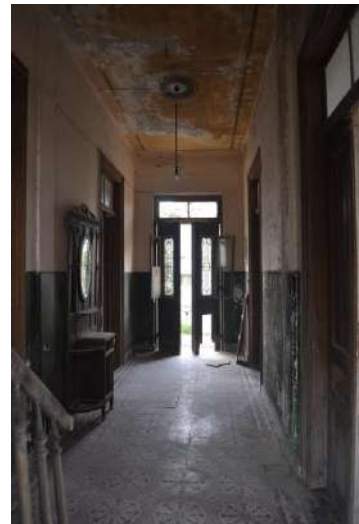
Τοίχοι πλήρωσης: Στο υπόγειο υπάρχουν δύο τοίχοι από τσιμεντολιθοδομή (εικ.53). Οι υπόλοιποι τοίχοι πλήρωσης αποτελούνται κυρίως από πλινθοδομή πάχους 0,10-0,15 cm. και (εικ.54,55,56,57,58,59,60,61).

Εικ.53. Τοίχοι υπογείου από τσιμεντολιθοδομή

Εικ.54,55. Τοίχοι πλήρωσης υπογείου από πλινθοδομή

Εικ.56,57. Τοίχοι πλήρωσης ισογείου

Εικ.58,59. Τοίχοι πλήρωσης ορόφου

Εικ.60,61. Τοίχοι πλήρωσης -ορόφου

Τελικά επιχρίσματα : Εσωτερικά οι τοίχοι από λιθοδομή επικαλύπτονται από επίχρισμα 2-3 εκ τσιμεντοειδούς προέλευσης (**εικ.62**) ενώ εξωτερικά οι τοίχοι έχουν μια λεπτή στρώση επιχρίσματος.

Εικ. 62. Επίχρισμα τσιμεντοειδούς προέλευσης.

Χρώματα: Η εξωτερική επιφάνεια των τοίχων από λιθοδομή αποτελείται από μια στρώση χρώματος στην απόχρωση της ώχρας. Εσωτερικά της ώχρας διακρίνουμε ίχνη ανοιχτού γαλάζιου χρώματος (**εικ.63**) ενώ σε άλλα σημεία λευκού(**εικ.64**).

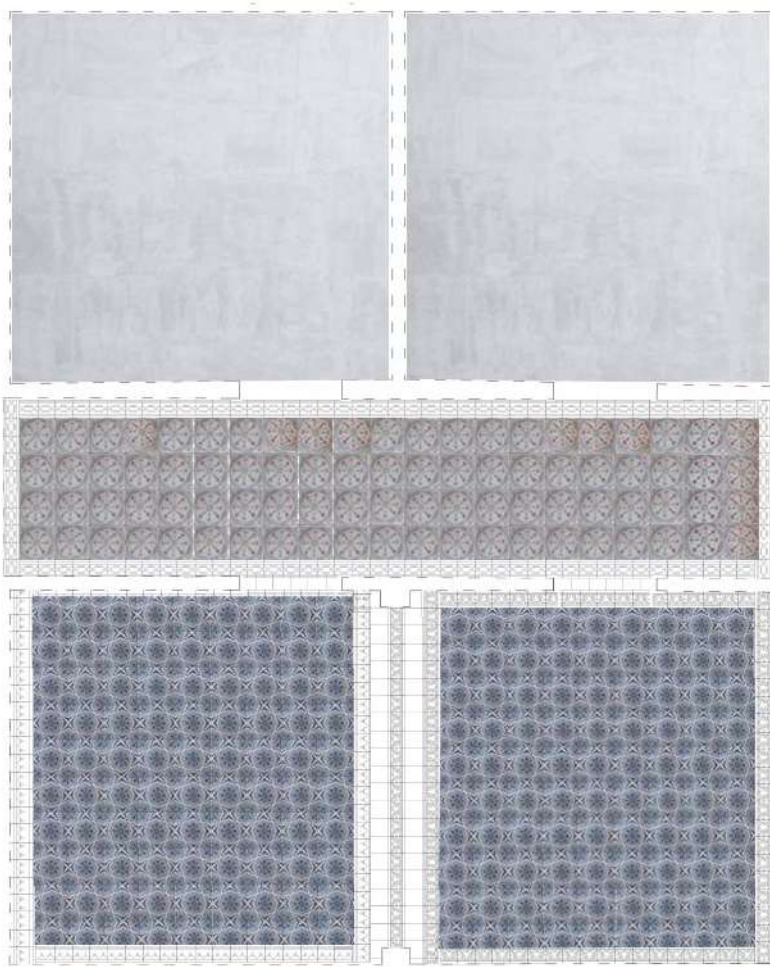
Εικ.63. Ίχνη γαλάζιου χρώματος

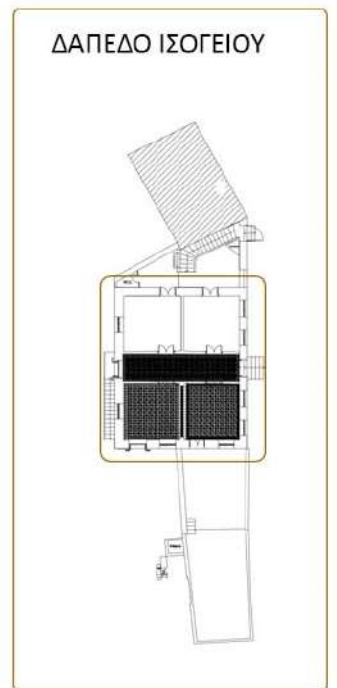
Εικ.64. Ίχνη λευκού χρώματος

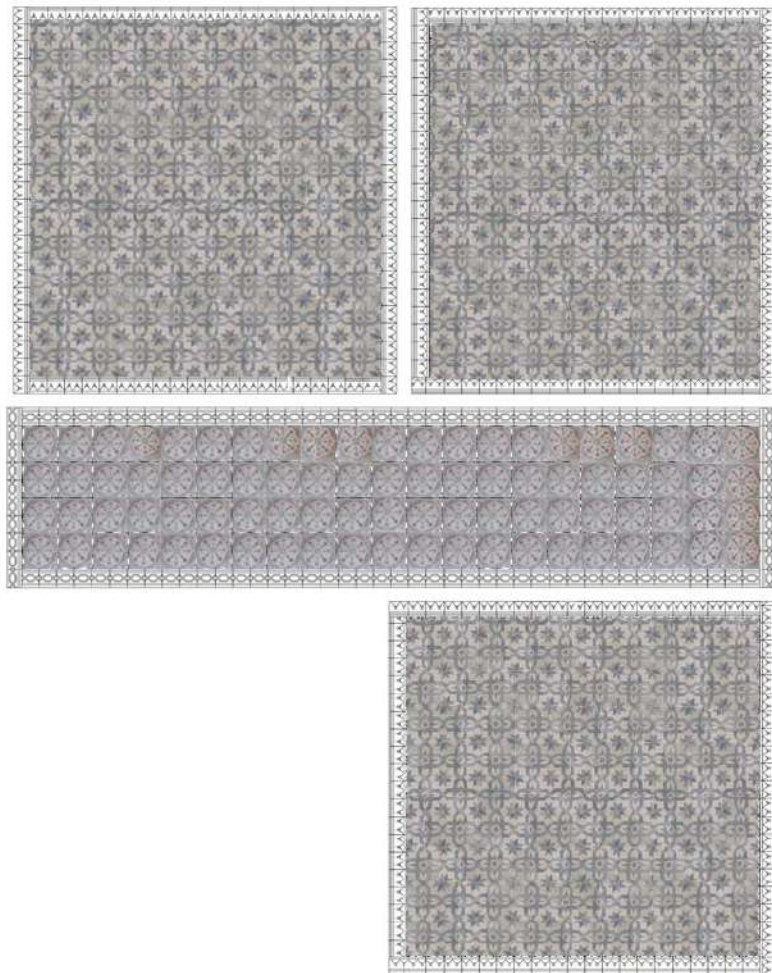
Πατώματα : Τα πατώματα αποτελούν οι πλάκες του οπλισμένου σκυροδέματος του φέροντα οργανισμού του κτιρίου.

Δάπεδα : Τα δάπεδα σε ορισμένα δωμάτια του ισόγειου (**εικ.65**) και του ορόφου (**εικ.66**) αποτελούνται από τσιμεντοπλακάκια με γεωμετρικά μοτίβα, σε κάποια άλλα υπάρχει μια στρώση τσιμεντοκονίας. Στο υπόγειο το μεγαλύτερο μέρος του δαπέδου είναι κατεστραμμένο και όπου σώζεται αποτελείται από τσιμεντοκονίαμα ενώ στο χώρο 4- στάβλο του υπογείου είναι χωμάτινο (**εικ.67**).

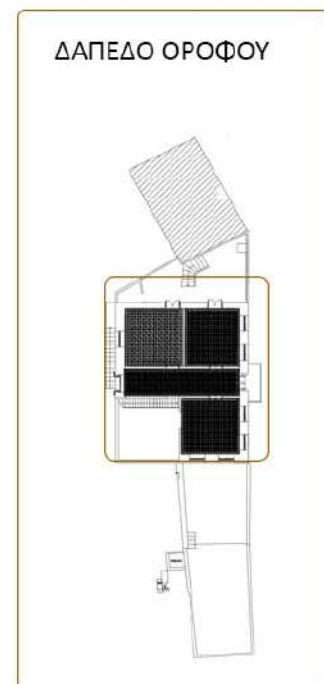

Εικ.65. Δάπεδο ισογείου

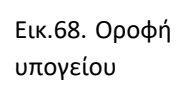

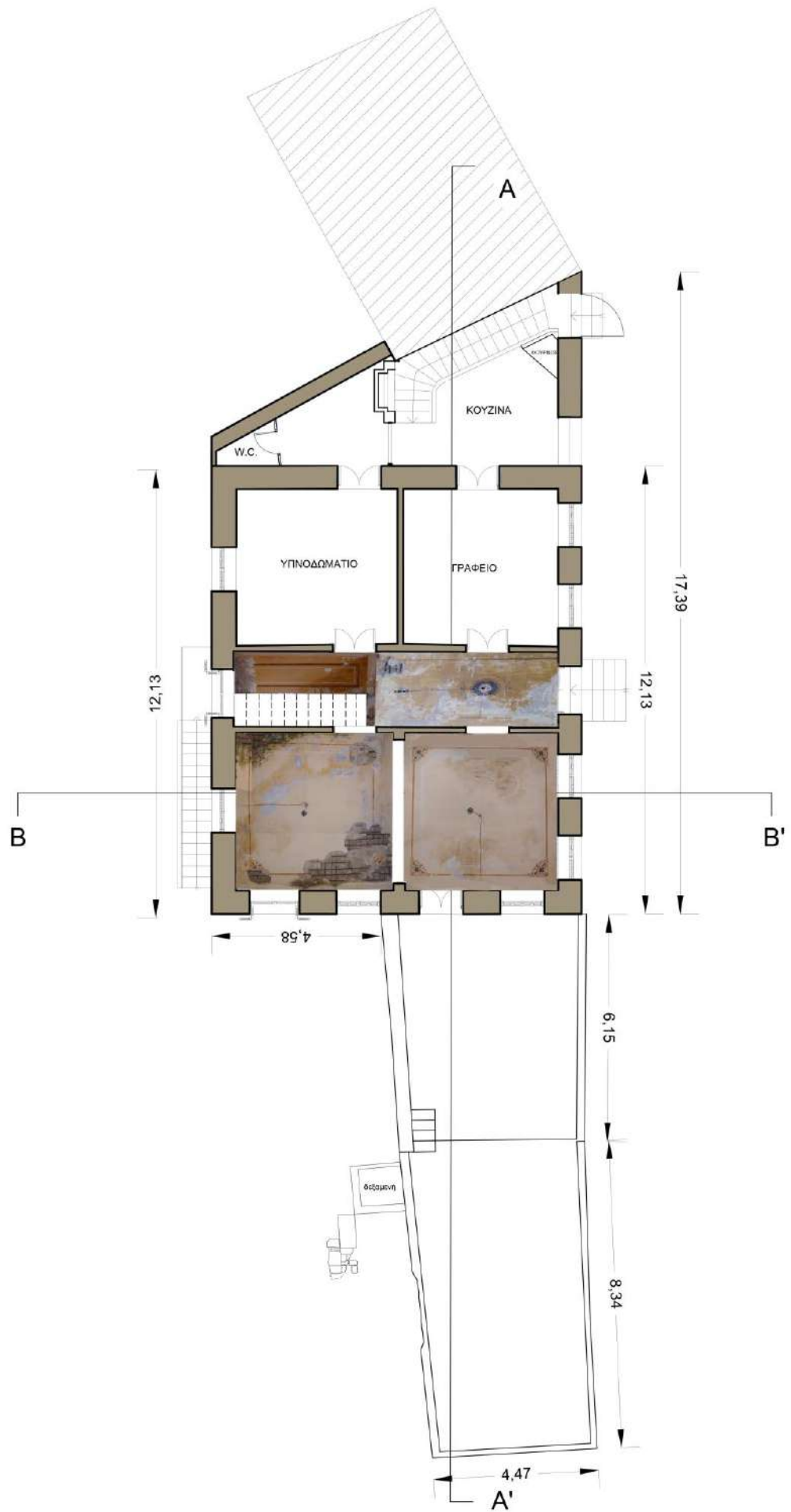
εικ.66. Δάπεδο ορόφου

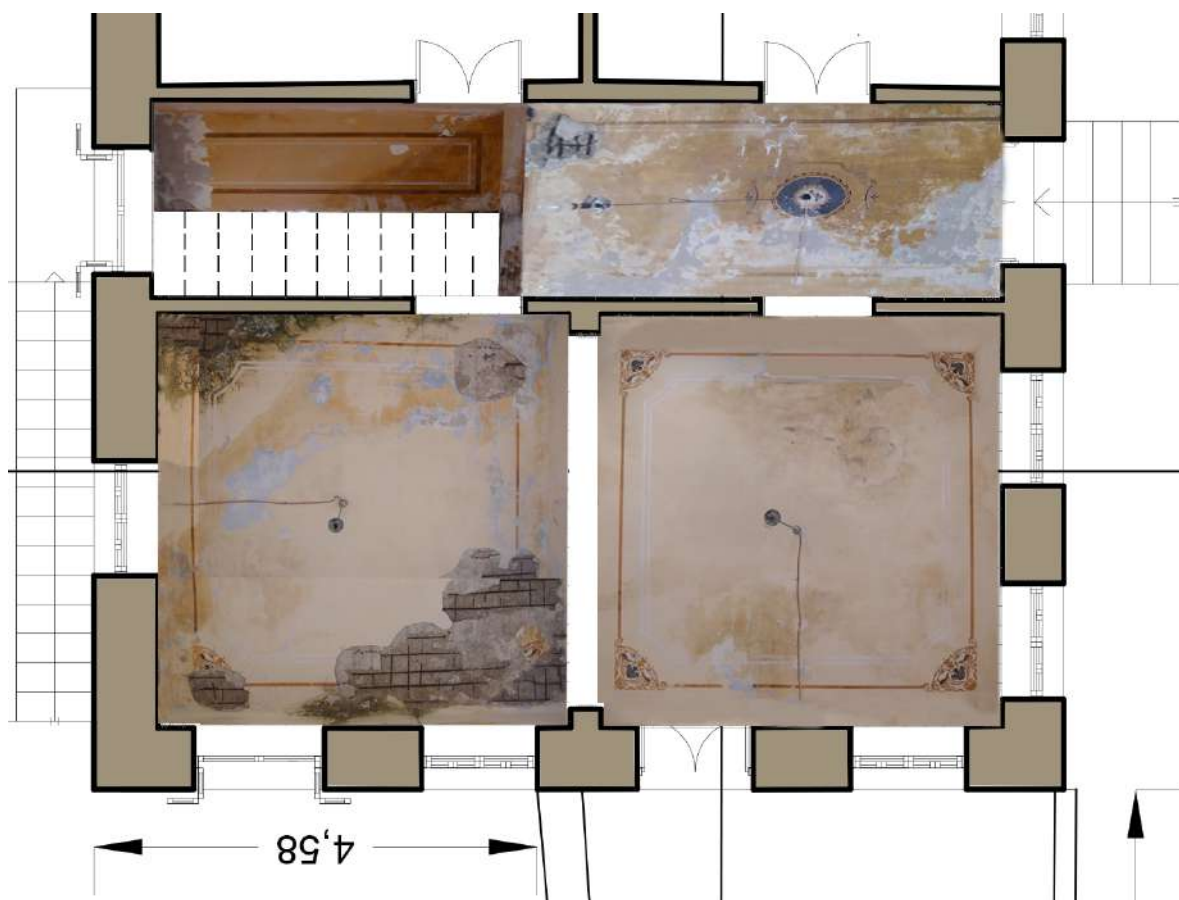

εικ.67. Δάπεδο υπογείου (χώρος 4)

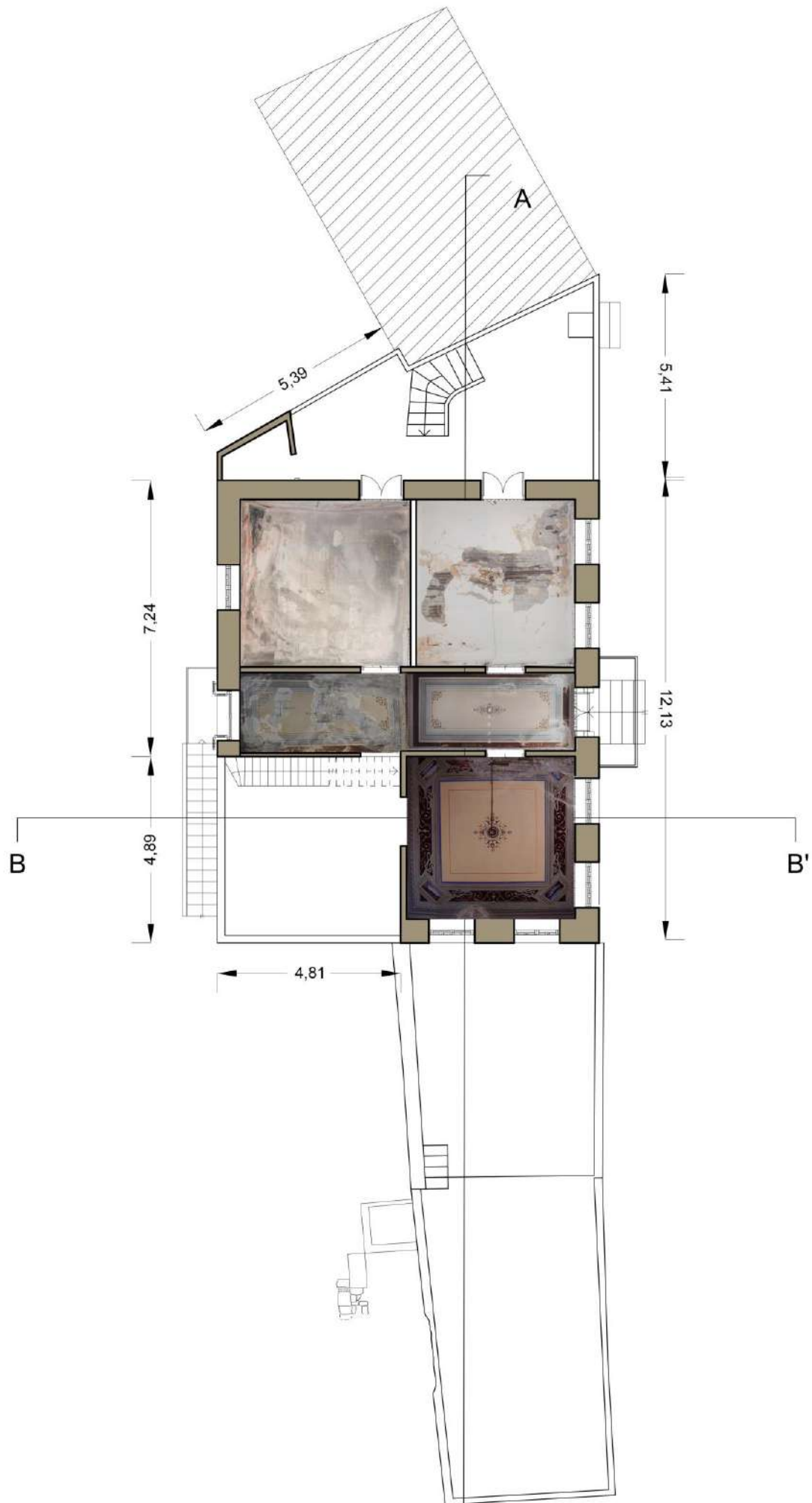
Οροφές : Η οροφή του υπογείου είναι εμφανές οπλισμένο σκυρόδεμα- πλάκα (εικ.68). Στο ισόγειο η οροφή του καθιστικού-τραπεζαρίας έχει ζωγραφικό διάκοσμο (εικ.69,70). Το ίδιο ισχύει και στα υπνοδωμάτια του ορόφου (εικ.71,72). Ζωγραφικό, επίσης, διάκοσμο έχει και ο διάδρομος του ισογείου και του ορόφου .

εικ.69,70. Οροφή ισογείου

εικ.71,72. Οροφή ορόφου

Στην οροφή του βορειοδυτικού δωματίου του ορόφου στις γωνίες του δωματίου είναι ζωγραφισμένες τέσσερις παραστάσεις, όπου απεικονίζονται, ένας κολπίσκος,

ένα γεφύρι, ένας φάρος ενώ στην τέταρτη παράσταση δεν είναι εμφανές το τι ακριβώς απεικονίζεται λόγω της κακής κατάστασης διατήρησης του (εικ.73).

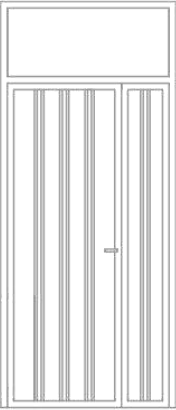

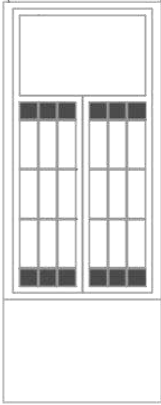

Εικ.73. Ζωγραφικός διάκοσμος βορειοδυτικού δωματίου

Κουφώματα: Οι εξωτερικές θύρες είναι ξύλινες ταμπλαδωτές με υαλοστάσια με σιδεριές, εκτός από τρεις που βρίσκονται στο ισόγειο, δύο στην βορειοδυτική όψη και μία στη νοτιοανατολική, οι οποίες είναι μεταλλικές και είναι μεταγενέστερες (σύγχρονες). Τα παράθυρα είναι και αυτά ξύλινα με εξώφυλλα γαλλικού τύπου. Το χρώμα των κουφωμάτων είναι ανοιχτό μπλε (εικ.74).

Κλίμακες: Η εσωτερική κλίμακα που οδηγεί από το ισόγειο στον όροφο είναι ξύλινη. Η εξωτερική κλίμακα που βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του κτιρίου αποτελείται από οπλισμένο σκυρόδεμα.

<p>Κεντρική θύρα ισόγειου</p>		
<p>παράθυρο ισόγειου</p>		
<p>θύρα ισόγειου 2</p>		

<p>θύρα ισογείου 3</p>		
<p>παράθυρο ορόφου</p>		
<p>θύρα ορόφου</p>		

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ	ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ	
<p>θύρα ισογείου</p>		
<p>παράθυρο ισογείου</p>		
<p>θύρα ορόφου</p>		

παράθυρα αρόφου		
ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ	ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ	
θύρα αρόφου		

Εικ.74. Θύρες και παράθυρα κτιρίου

2.4 Παθολογία

Στο κεφάλαιο αυτό θα περιγράψουμε την κατάσταση διατήρησης του κτιρίου και επομένως τις φθορές που έχουν προκληθεί σε αυτό. Αρχικά θα αναφερθούμε στο κέλυφος του κτιρίου εξωτερικά αναλύοντας την κάθε όψη ξεχωριστά και στη συνέχεια θα περιγράψουμε τις φθορές του κτιρίου εσωτερικά. Επίσης, θα αναφερθούμε και σε κάθε δομικό στοιχείο ξεχωριστά.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

Στο μεγαλύτερο μέρος της όψης, από το επίπεδο του υπογείου έως το επίπεδο του ορόφου, παρατηρούμε μερική πτώση επιχρίσματος όπου στο αντίστοιχο σχέδιο απεικονίζεται με ανοιχτό κίτρινο χρώμα. Η τελική επίστρωση χρώματος, η οποία στο υπερυψωμένο τμήμα του υπογείου καθώς και στο ισόγειο έχει απόχρωση ώχρας τοπικά απουσιάζει με αποτέλεσμα να εντοπίζεται μια ενδιάμεση επίστρωση λευκού χρώματος κατά πάσα πιθανότητα ασβεστοτικής προέλευσης (ασβέστωμα) ενώ σε ορισμένα σημεία αχνοφαίνονται λίθοι της λιθοδομής και το σκυρόδεμα των πατωμάτων. Στο νότιο τμήμα της ΒΔ όψης παρατηρούμε ολική πτώση επιχρίσματος σε ένα εκτεταμένο τμήμα της λιθοδομής όπου διακρίνονται πιο ευδιάκριτα σε τα ασβεστώματα, οι λίθοι και το σκυρόδεμα. Στο βόρειο τμήμα της ΒΔ όψης στο επίπεδο του υπογείου έχουμε, επίσης, ολική πτώση επιχρίσματος με αποτέλεσμα να διαφαίνεται το δομικό υλικό πλήρωσης του συγκεκριμένου τοίχου (πλίνθοι). Σε ορισμένα σημεία στο επίπεδο του υπογείου παρατηρούμε σκούρα πράσινη κρούστα (βιολογικές επικαθήσεις). Πρόκειται για βιολογική φθορά και εντοπίζεται στη ζώνη κάτω από τον εξώστη του ορόφου και κάτω από το περβάζι που βρίσκεται στη βάση του ορόφου. Αυτό οφείλεται στη ροή του βρόχινου νερού που είναι εντονότερη στα σημεία αυτά. Στο επίπεδο του ορόφου παρατηρούμε πιο έντονη και πιο εκτεταμένη την ύπαρξη βιολογικών επικαθίσεων (βλ.παράρτημα – σχέδια φθορών (παθολογίας)).

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

Στην όψη αυτή, στο επίπεδο του υπογείου παρατηρούμε σημειακά στη βάση τοίχου απώλεια κονιάματος και δομικού υλικού και κατά τόπους γίνεται ορατός ο σιδηρός οπλισμός. Στον τοίχο του υπογείου που βρίσκεται στην ίδια ευθεία με τον εξωτερικό τοίχο του ισόγειου και του ορόφου παρατηρείται ολική πτώση επιχρίσματος και αποκάλυψη στρώσης τσιμεντιτικού κονιάματος πάνω από τους λίθους. Το επίπεδο του ισόγειου σε αυτή την όψη είναι στην ίδια κατάσταση με αυτό της ΒΔ όψης,

έχουμε μερική πτώση επιχρίσματος και στην ζώνη του γείσου ολική πτώση επιχρίσματος. Επίσης, εκατέρωθεν της ποδιάς του δεύτερου παραθύρου από ανατολικά παρατηρούνται βιολογικές επικαθήσεις (σκούρα πράσινη κρούστα). Στο επίπεδο του ορόφου εκτός από μερική πτώση επιχρίσματος τοπικά έχουμε στον εξωτερικό τοίχο του κλιμακοστασίου απώλεια επιχρίσματος, απώλεια κονιάματος και τοπική απώλεια δομικού υλικού. Σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε πως τα “κάγκελα”, μπαλούστρα, έχουν υποστεί ολική απώλεια επιχρίσματος ενώ τα σημεία που διακρίνεται ένα λεπτό στρώμα λευκού επιχρίσματος είναι ελάχιστα.

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

Στο επίπεδο του υπογείου στο βόρειο τμήμα της όψης εντοπίζουμε κάποιες ρωγμές, διάρρηξη του σκυροδέματος και οξείδωση σιδηρού οπλισμού. Επίσης, έχουμε απώλεια επιχρίσματος και κονιάματος η οποία είναι πιο έντονη περιμετρικά των ανοιγμάτων. Στο επίπεδο του ισόγειου παρατηρούμε επίσης φθορές περιμετρικά των ανοιγμάτων και ανάμεσα τους. Πιο συγκεκριμένα απώλεια επιχρίσματος, αποκάλυψη του σιδηρού οπλισμού ο οποίος έχει οξειδωθεί. Στο επίπεδο του ορόφου έχουμε ολική πτώση επιχρίσματος στο βόρειο τμήμα της όψης με αποκάλυψη της υποκείμενης πλινθοδομής. Είναι εμφανές ότι έχουμε απώλεια δομικού υλικού (οπτόπλινθοι) που εικάζουμε πως προέρχεται από ανθρωπογενή επέμβαση. Ενδεχομένως, όμως, και να μην πρόκειται για απώλεια δομικού υλικού αλλά να υπήρχε άνοιγμα (πόρτα) που να οδηγούσε από το υπνοδωμάτιο στον εξώστη. Δεν υπάρχει πάντως κάποιο ίχνος κουφώματος. Επίσης, εκτεταμένη φθορά έχει υποστεί η σκάλα που οδηγεί από το επίπεδο του υπογείου στο ισόγειο και συγκεκριμένα αρκετές ρωγμές, διάρρηξη σκυροδέματος εκατέρωθεν της πλάκας με αποκόλληση στρώσης σκυροδέματος μέχρι τον οπλισμό, ο οποίος έχει εμφανιστεί και έχει υποστεί οξείδωση όπως και το κιγκλίδωμα του εξώστη (εικ.75,76,77) και (βλ.παράρτημα – σχέδια φθορών (παθολογίας)).

Εικ.75,76,77. Φθορές σκάλας.

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

Νοτιοδυτικά λόγω της επαφής με γειτονικό κτίριο η όψη περιορίζεται στον όροφο. Σχεδόν σε όλη την έκταση του τοίχου εντοπίζεται μαύρη κρούστα, η οποία προέρχεται από καύση. Τα κουφώματα έχουν υποστεί φθορές στο ξύλινο πλαίσιο τους. Όπως θα αναφερθεί και παρακάτω την ίδια εικόνα συναντάμε και στο εσωτερικό του ενός εκ των δύο υπνοδωματίων. Επίσης, στο κατώτερο επίπεδο του τοίχου σχεδόν στο σημείο που ενώνεται με την πλάκα παρατηρούνται βιολογικές επικαθήσεις (βλ. παράρτημα – σχέδια φθορών (παθολογίας).

Τέλος να προσθέσουμε ότι στο σύνολο του κτιρίου, τα εξώφυλλα έχουν υποστεί εκτεταμένες ζημιές ενώ στην πλειονότητα των παραθύρων απουσιάζουν τα τζαμιλίκια. Οι εξωτερικές ξύλινες πόρτες έχουν υποστεί και αυτές φθορά.

Φθορές κτιρίου εσωτερικά

ΥΠΟΓΕΙΟ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

ΟΡΟΦΗ: Στο υπόγειο παρατηρείται ενανθράκωση του σκυροδέματος τόσο στις δοκούς όσο και στην πλάκα καθώς και διάβρωση του σιδηρού οπλισμού.

ΤΟΙΧΟΙ: Η εσωτερική πλευρά ορισμένων εξωτερικών τοίχων παρουσιάζει κύρτωση ενώ σε αρκετά σημεία έχουμε τοπική απώλεια δομικού υλικού, απώλεια κονιάματος και εκτεταμένη απώλεια επιχρίσματος. Στην εσωτερική πλευρά των τοίχων

παρατηρείται πράσινη κρούστα ενώ οι γωνιόλιθοι που έχουν αποκαλυφθεί λόγω της απώλειας επιχρίσματος έχουν υποστεί κυψέλωση.

ΔΑΠΕΔΑ: Τα δάπεδα του υπογείου τσιμεντοειδούς προέλευσης έχουν σε μεγάλη έκταση καταστραφεί.

Πιο συγκεκριμένα, στο χώρο 1 (**εικ.78**) έχουμε μερική πτώση επιχρίσματος αλλά και ολική σε ορισμένες περιοχές. Επίσης, στο τοίχο που διαχωρίζει το χώρο 1 από το χώρο 2 παρατηρείται έντονη και εκτεταμένη πράσινη κρούστα (βιολογικές επικαθήσεις). Στο δυτικό άκρο του τοίχου υπάρχει μια μερικώς κατεστραμμένη εστία από οπλισμένο σκυρόδεμα, το οποίο έχει υποστεί διάρρηξη. Βιολογικές επικαθήσεις, επίσης, παρατηρούνται και στον τοίχο από τσιμεντολιθοδομή.

Τα υποστυλώματα έχουν υποστεί διάρρηξη σκυροδέματος σε λίγα σημεία τους και οξείδωση του σιδηρού οπλισμού ενώ στις δοκούς το φαινόμενο αυτό είναι πιο εκτεταμένο. Οι πλάκες όμως έχουν υποστεί τη μεγαλύτερη και πιο εκτεταμένη φθορά.

Προχωρώντας στο χώρο 2 (**εικ.79**), παρατηρούμε στον τοίχο που τον διαχωρίζει από το χώρο 1 από την άλλη πλευρά τώρα, απώλεια επιχρίσματος και κονιάματος. Στους υπόλοιπους τοίχους έχουμε πτώση επιχρίσματος αλλού μερική και αλλού τοπική αλλά το πιο χαρακτηριστικό των τοίχων αυτών είναι η έντονη πράσινη κρούστα και μάλιστα σε μεγάλη έκταση.

Τα υποστυλώματα έχουν υποστεί διάρρηξη σκυροδέματος σε λίγα σημεία τους και οξείδωση του σιδηρού οπλισμού ενώ δοκάρια το φαινόμενο αυτό είναι πιο εκτεταμένο. Οι πλάκες του χώρου αυτού βρίσκονται στην πιο δυσμενή κατάσταση αφού έχει αποκολληθεί μεγάλο τμήμα της κάτω στρώσης του σκυροδέματος της πλάκας, έχει φανεί το σύνολο του σιδηρού οπλισμού που δεν είναι μόνο οξειδωμένος αλλά και αποκολλημένος από το σκυρόδεμα .

Ο χώρος 3 (**εικ.80**) παρουσιάζει εμφανώς λιγότερες φθορές από τους δύο προηγούμενους, οι οποίες εντοπίζονται στην ύπαρξη πράσινης κρούστα και στην απώλεια δομικού υλικού στον τοίχο από εμφανή πλινθοδομή. Τα υποστυλώματα και οι δοκοί δε βρίσκονται σε ιδιαίτερα κακή κατάσταση ενώ η πλάκα δεν έχει υποστεί ιδιαίτερες φθορές. Συγκρίνοντας σε αυτό το σημείο την κατάσταση διατήρησης της πλάκας στο χώρο αυτό σε σχέση με τους υπόλοιπους χώρους πιθανολογούμε ότι ίσως είχε υποστεί κάποια στιγμή που δε μπορούμε να καθορίσουμε κάποια επισκευή. Ο χώρος αυτός όπως και ο χώρος 4 δε φαίνεται να έχουν επίχρισμα, ενδεχομένως κάποτε να είχαν ασβεστωθεί.

Στο χώρο 4 (εικ.81) η κύρια φθορά που παρατηρείται εντοπίζεται στο βορειοδυτικό τοίχο που εφάπτεται με το δρόμο. Στο κατώτερο τμήμα του τοίχου αυτού έχουμε απώλεια κονιάματος.

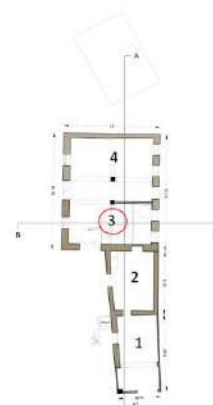
Τα υποστυλώματα, τα δοκάρια και η πλάκα έχουν σημειακές φθορές (ενανθράκωση σκυροδέματος και οξείδωση σιδηρού σπλισμού) και όχι εκτεταμένες.

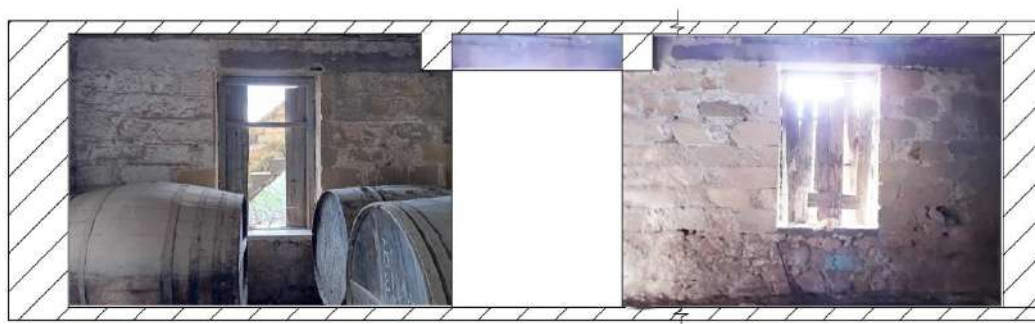
Εικ.78. Χώρος 1 υπογείου- Φθορές

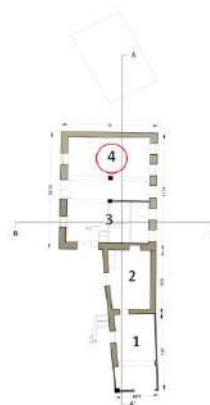
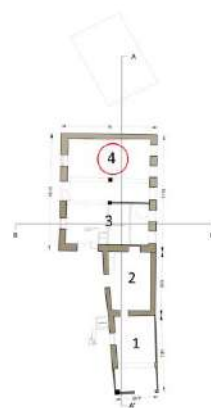
Εικ.79. Χώρος 2 υπογείου- Φθορές

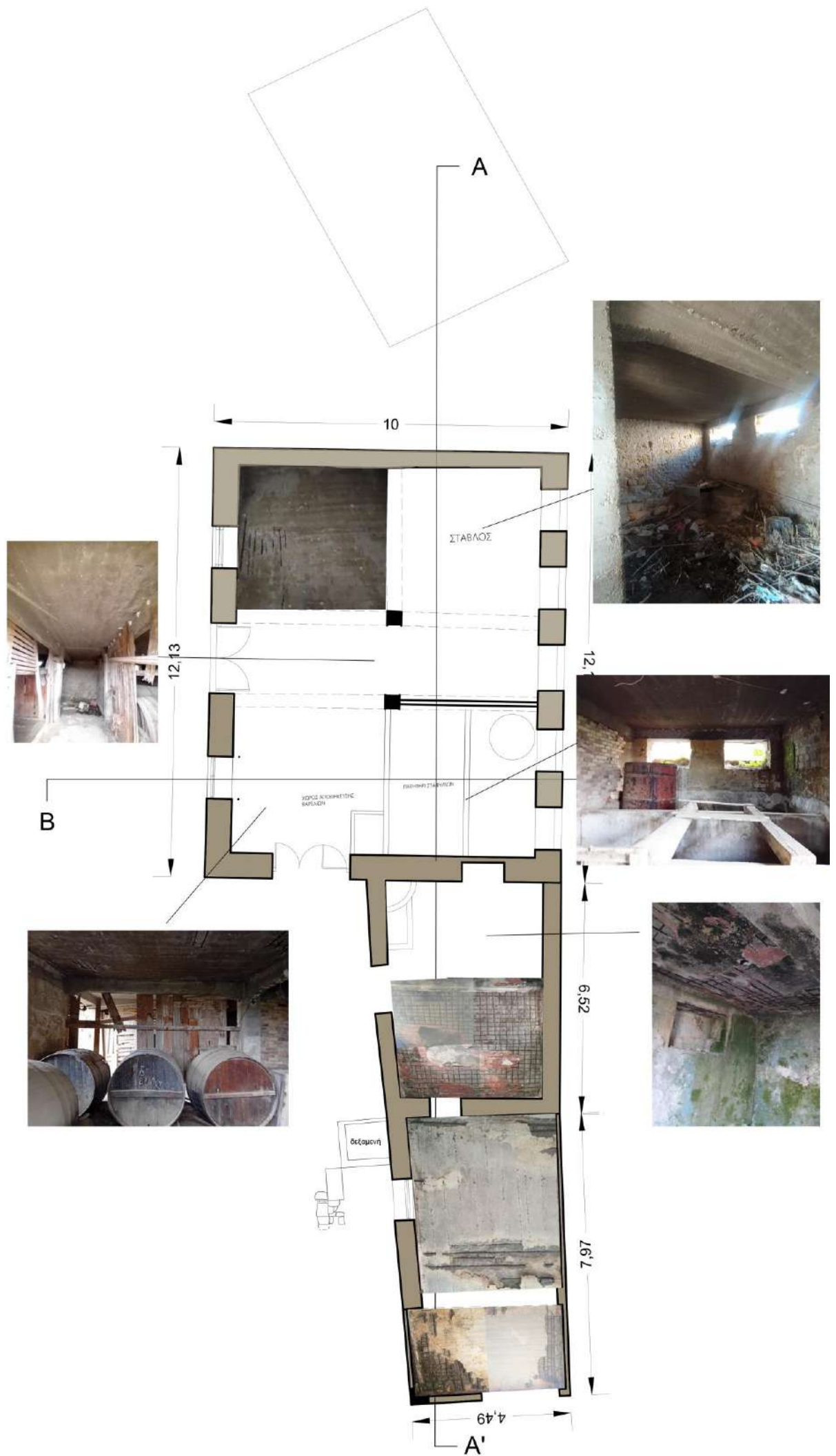
ΕΙΚ.1

Εικ.80. Χώρος 3 υπογείου- Φθορές

Εικ.81. Χώρος 4 υπογείου- Φθορές / Εικ.82 άνοψη υπογείου

ΙΣΟΓΕΙΟ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

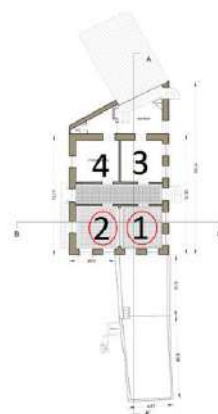
ΤΟΙΧΟΙ: Σε σχέση με το υπόγειο το ισόγειο βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση. Στο καθιστικό-τραπεζαρία (χώρος 1+2) παρατηρούμε μερική πτώση επιχρίσματος, πράσινη κρούστα στο ύψος των δοκαριών και εμφανή ίχνη υγρασίας εκατέρωθεν του δοκαριού επί του τοίχου (εικ.. 83,84,85,86).

Στο χώρο 3, που μάλλον ήταν χώρος γραφείου δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες φθορές (εικ.87,88,89,90). Το ίδιο ισχύει και για το χώρο 4 (εικ.91,92,93,94).

Στην κουζίνα (εικ.95) παρατηρούμε πράσινη κρούστα εκατέρωθεν της στεγασμένης εξωτερικής σκάλας που οδηγεί από το επίπεδο του δρόμου στο δώμα του ισογείου (βεράντα ορόφου). Επίσης έχουμε απώλεια επιχρίσματος και κονιάματος στο κατώτερο τμήμα του τοίχου εκατέρωθεν της σκάλας. Στο wc παρατηρούμε απώλεια δομικού υλικού και μερική πτώση επιχρίσματος (εικ.96).

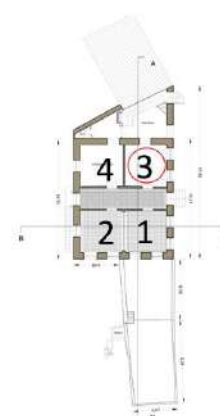
ΟΡΟΦΗ: Στην οροφή του ισογείου παρατηρείται τοπικά ενανθράκωση σκυροδέματος και διάβρωση του σιδηρού οπλισμού. Τοπικά παρατηρούνται βιολογικές επικαθήσεις (πράσινη κρούστα) που μαρτυρούν την εισροή υγρασίας που κατά πάσα πιθανότητα έχει οδηγήσει στην αποκόλληση τμημάτων σκυροδέματος στην οροφή και την οξείδωση του οπλισμού (εικ.69,70).

ΔΑΠΕΔΑ: Τα δάπεδα του ισογείου διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση (εικ.65).

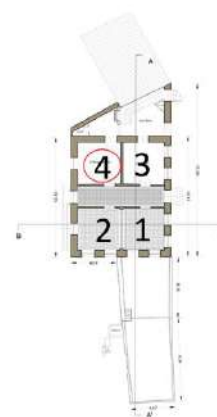
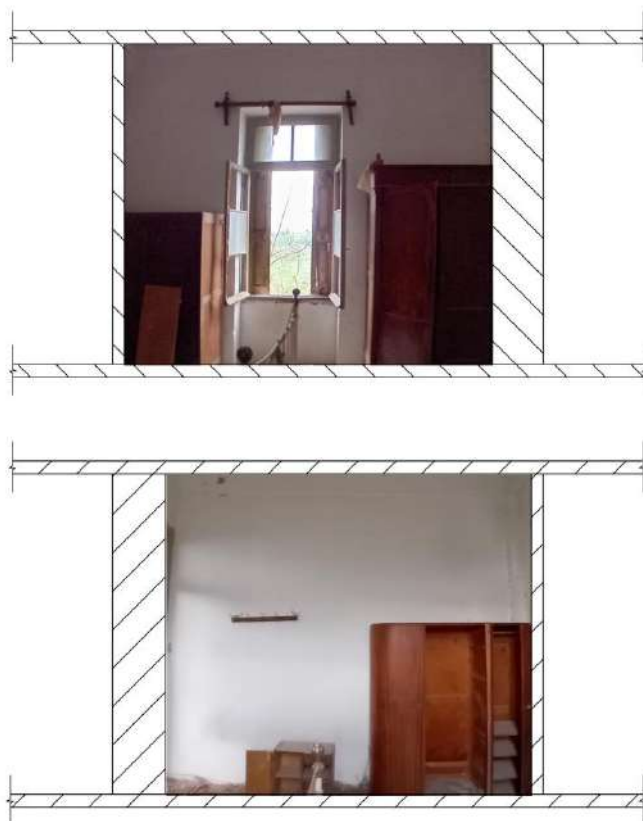

Εικ.83,83,85,86. Χώρος 1+2 (σαλοτραπεζαρία)

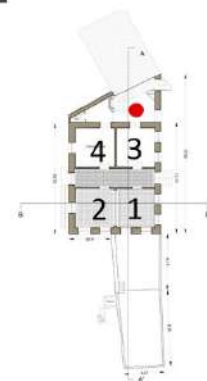

Εικ.87,88,89,90. Χώρος 3 ισογείου

Εικ.91,92,93,94. Χώρος 4 ισογείου / Εικ.95 (κάτω). Κουζίνα ισογείου.

Εικ.96. Χώρος με ντουλάπα και WC

ΟΡΟΦΟΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

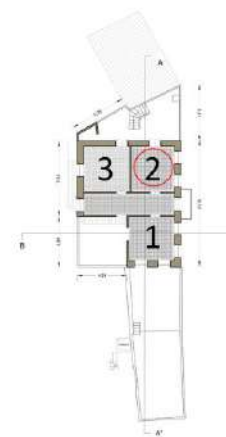
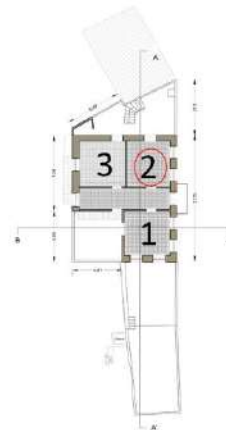
ΤΟΙΧΟΙ: Στο δωμάτιο με τις ζωγραφικές παραστάσεις (**εικ.99,98,99,100**) παρατηρούμε ολική πτώση επιχρίσματος και αποκάλυψη της πλινθοδομής. Στο δωμάτιο 2 (**εικ.101,102,103,104**) έχουμε ολική πτώση επιχρίσματος εκατέρωθεν των παραθύρων με αποκάλυψη της υποκείμενης οπτοπλινθοδομής. Στο δωμάτιο 3 εκτός από εκτεταμένη ολική πτώση επιχρίσματος έχουμε και ίχνη καύσης τόσο στους τοίχους που παρατηρούμε μια μαύρη κρούστα όσο και στο ξύλινο πλαίσιο του παραθύρου που έχει καταστραφεί από πυρκαγιά (**εικ.105,106,107,108**). Όπως άλλωστε προαναφέραμε και στο εξωτερικό τοίχο νοτιοδυτικά του δωματίου έχουμε ίχνη καύσης. Άρα είναι ξεκάθαρο πως στον όροφο είχε ξεσπάσει πυρκαγιά (ίσως συγκεκριμένα σε αυτό το δωμάτιο) χωρίς να μπορούμε να προσδιορίσουμε το πότε. Στο διάδρομο υπήρχε ένας διαχωριστικός εσωτερικός τοίχος (**εικ.109,110**) όταν έγινε η πρώτη επίσκεψη στο κτίριο ο οποίος στη συνέχεια κατέρρευσε (**εικ.111,112**) με τα δομικά του υλικά (οπτόπλινθοι) να πέφτουν επάνω στην ξύλινη κλίμακα.

ΟΡΟΦΗ: Στον όροφο παρατηρείται επίσης τοπική ενανθράκωση του σκυροδέματος στην πλάκα καθώς και διάβρωση του σιδηρού οπλισμού. Ο ζωγραφικός διάκοσμος των οροφών παρουσιάζει φθορές (**εικ.71,72**).

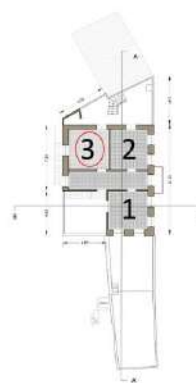
ΔΑΠΕΔΑ: Τα δάπεδα του ορόφου διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση (**εικ.66**).

Εικ.97,98,99,100 βορειοδυτικό δωμάτιο ορόφου

Εικ.101,102,103,104. Δωμάτιο 2

Εικ.105,106,107,108. Δωμάτιο 3.

Εικ.109,110. Ο διάδρομος και πριν την κατάρρευση του τοίχου

εικ.111,112. Δομικά υλικά τοίχου που κατέρρευσε

2.5 Αίτια

Οι παραπάνω φθορές οφείλονται κατά βάση στην εγκατάλειψη του κτιρίου και στην έλλειψη συντήρησης του. Τα κουφώματα αλλού είναι κατεστραμμένα και αλλού απουσιάζουν με αποτέλεσμα το κτίριο να είναι εκτεθειμένο στις εξωτερικές συνθήκες. Ο σημαντικότερος φθοροποιός παράγοντας επομένως είναι αναμφισβήτητη η υγρασία. Επίσης, υπάρχουν εμφανή σημάδια βανδαλισμού.

Τα δομικά αυτά προβλήματα οφείλονται σε φυσικούς παράγοντες (κυρίως ανερχόμενη και κατερχόμενη υγρασία) σε συνδυασμό με την παλαιότητα των κατασκευών (γήρανση υλικών) αλλά και ανθρωπίνες επεμβάσεις.

Στο επίπεδο του υπόγειο οι φθορές είναι αποτέλεσμα τόσο της ανερχόμενης υγρασίας αφού μεγάλο μέρος το δαπέδου έχει καταστραφεί και ως εκ τούτου η εισχώρηση της υγρασίας διευκολύνεται. Επίσης, στα παράθυρα του υπογείου από την πλευρά του δρόμου απουσιάζει παντελώς το υαλοστάσιο με αποτέλεσμα τα όμβρια του δρόμου να καταλήγουν μέσω των ανοιγμάτων στο υπόγειο. Εξωτερικά τώρα, στα σημεία που έχουμε διάρρηξη σκυροδέματος και οξειδωση σιδηρού οπλισμού πάλι οφείλεται στην υγρασία και στην έλλειψη συντήρησης του κτιρίου αφού λόγω της υγρασίας οξειδώθηκε ο οπλισμός και διογκώθηκε με αποτέλεσμα να προκαλέσει διάρρηξη του σκυροδέματος. Η έκθεση του στη συνέχεια στις καιρικές συνθήκες προχώρησε τη διάβρωση του και την παραιτέρω αποκόλληση τμημάτων του σκυροδέματος. Τέλος, ο τοίχοι από τσιμεντοπλινθοδομή και δρομική πλινθοδομή, είναι πρόχειρης κατασκευής και είναι αναμενόμενο σε συνδυασμό με τους παραπάνω παράγοντες να έχουν υποστεί εκτεταμένες φθορές.

Στο επίπεδο του ισογείου ισχύουν τα ίδια πλην της ανερχόμενης υγρασίας.

Στο επίπεδο του ορόφου επίσης. Όμως εδώ έρχεται να προστεθεί και η πυρκαγιά ως αίτιο φθοράς στο νοτιοδυτικό δωμάτιο του ορόφου αλλά και στο σύνολο της νοτιοδυτικής όψης.

Τα κουφώματα στο σύνολο τους είναι ξύλινα εκτός από δύο πόρτες της βορειοδυτικής όψης του ισογείου. Λόγω της ευαισθησίας του ίδιου του υλικού και της έλλειψης συντήρησης του έχουμε φθορές σε αυτό χωρίς όμως αυτό να μας εμποδίζει να έχουμε εικόνα της μορφής τους, αναφερόμενοι κυρίως στην ξύλινη πόρτα εισόδου. Το ίδιο ισχύει και για την ξύλινη κλίμακα που οδηγεί από το ισόγειο στον όροφο.

2.6 Συμπεράσματα – αξίες

Το υπό μελέτη κτίριο θεωρείται αξιόλογο λόγω της **αρχιτεκτονικής** του αξίας (νεοκλασικό διατηρητέο), χαρακτηριστικό δείγμα της εποχής του με κάποιες μάλιστα ιδιαιτερότητες όπως είναι ο ζωγραφικός διάκοσμος στις οροφές με τα γεωμετρικά και φυτικά μοτίβα, στοιχείο πιο σπάνιο για την εποχή του. Τα νεοκλασικά κτίρια αυτής της περιόδου φέρουν κατά βάση γύψινο διάκοσμο στις οροφές. Το γεγονός ότι οικοδομήθηκε εκτός αστικού ιστού το καθιστά μια σπάνια περίπτωση νεοκλασικής οικίας σε αγροτική περιοχή. Το αρχοντικό αυτό δεσπόζει στον τόπο αυτό λόγω της κλίμακα του, της αρχιτεκτονικής του, της ύπαρξης του σε ένα αραιό ιστό με χαμηλά κτίρια. Ας επισημάνουμε σε αυτό το σημείο ότι στο ΦΕΚ της κήρυξης του χαρακτηρίζεται ως **έργο τέχνης**. Μια άλλη αξία που κυριαρχεί είναι αυτή της **μνήμης**. Πρόκειται για ένα κτίριο που έχει στο υπόγειο πατητήρι σταφυλιών και παραγόταν επίσης εκεί τσίπουρο συνήθειες πολύ χαρακτηριστικές του τόπου, αφού ακόμα και σήμερα υπάρχουν εκεί μεγάλες εκτάσεις με αμπελώνες. Επίσης ανήκε το κτίριο σε σταφιδέμπορα, χαρακτηριστικό επάγγελμα της εποχής εκείνης και όχι μόνο. Ολόκληρη η Κρήτη άλλωστε παρήγαγε για αιώνες σταφίδες και όλα γενικώς τα παράγωγα του σταφυλιού. Η αξία της μνήμης αλλά και η ιστορική αξία διαφαίνεται επίσης και από το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής το κτίριο αυτό επιτάχθηκε και χρησιμοποιήθηκε ως διοικητήριο από τους Γερμανούς. Μας υπενθυμίζει λοιπόν και συγκεκριμένες ιστορικές χρονικές περιόδους που πέρασε ο τόπος κάτω από ξένη κυριαρχία. Τέλος θα αναφερθούμε και στην αξία της **παλαιότητας** μιας και πρόκειται για ένα κτίριο 105 χρόνων πλέον.

ΜΕΡΟΣ 3ο - Πρόταση αποκατάστασης “Αρχοντικού Τριγύρη”

3.1 Πρόταση νέας χρήσης

Η νέα χρήση που προτείνεται για το κτίριο είναι αυτή του μουσείου κρασιού. Καταλήξαμε σε αυτή την επιλογή εξετάζοντας τόσο το χαρακτήρα της περιοχής όσο και του κτιρίου. Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής που ασχολούνται με τον κλάδο της γεωργίας στην πλειοψηφία τους είναι αμπελουργοί. Στη γύρω περιοχή, λοιπόν, υπάρχουν εκτάσεις με αμπέλια. Σχετικά τώρα με το κτίριο αυτό καθαυτό, ανήκε στον Εμμανουήλ Τριγύρη ο οποίος ήταν σταφιδέμπορας, επάγγελμα αρκετά διαδεδομένο εκείνη την εποχή μιας και η παραγωγή σταφίδας αποτελούσε την κύρια αγροτική παραγωγή του νησιού. Επίσης, στο υπόγειο του κτιρίου σώζεται χώρος που λειτουργούσε ως πατητήρι σταφυλιών και σύμφωνα με το ΦΕΚ διατήρησης του κτιρίου αλλά και προφορικές μαρτυρίες εκεί γινόταν και παραγωγή τσικουδιάς. Άλλωστε πέρα από τις εγκαταστάσεις για την παραγωγή κρασιού και τσικουδιάς σώζονται και τα ξύλινα βαρέλια αποθήκευσης του κρασιού αλλά και ένα μεταλλικό βαρέλι το οποίο εικάζουμε πως χρησίμευε για την απόθεση των τσίκουδων.

Στο επίπεδο του υπογείου χωροθετούνται: ο προθάλαμος για την έκδοση εισιτηρίων, εκθεσιακός χώρος, χώρος όπου διατηρούνται τα πατητήρια, χώρος προβολής και παρακολούθησης βίντεο, κελάρι με βαρέλια όπου αποθηκεύεται το κρασί καθώς και βοηθητικοί χώροι όπως WC, ανελκυστήρας ΑμεΑ και κλιμακοστάσιο.

Στο επίπεδο του ισογείου χωροθετούνται το πωλητήριο του μουσείου, κουζίνα-παρασκευαστήριο, χώρος εκδηλώσεων εσωτερικός και εξωτερικός στο δώμα του υπογείου καθώς και βοηθητικοί χώροι όπως WC, ανελκυστήρας ΑμεΑ και κλιμακοστάσιο.

Στο επίπεδο του ορόφου χωροθετούνται οι χώροι γευσιγνωσίας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

Η κεντρική ιδέα του τρόπου υλοποίησης της πρότασης νέας χρήσης προέκυψε από την ανάγκη και επιθυμία να διαχωριστούν με κάποιο τρόπο οι νέες επεμβάσεις στο υπάρχον διατηρητέο κτίριο, ακολουθώντας παράλληλα και σεβόμενοι τις αρχές του χάρτη της Βενετίας. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα δημιουργίας μιας νέας χάραξης-ζώνης μέσα στην οποία θα εμπεριέχονται οι νέες επεμβάσεις-κατασκευές. Η ζώνη αυτή θα εκτείνεται νοητά σε όλους τους ορόφους ακολουθώντας την ίδια λογική στο σύνολο του κτιρίου. Ο διαχωρισμός του “καινούριου” απ το “παλιό” εκτός από αυτή τη

γεωμετρική χάραξη θα γίνεται και μέσω της επιλογής των υλικών, τα οποία θα είναι σύγχρονα με έντονο το στοιχείο της διαφάνειας. Έτσι, λοιπόν, επεμβαίνουμε **διακριτικά** στο κτίριο αλλά ταυτόχρονα και εξαιρετικά **ευδιάκριτα**. Αυτό επί της ουσίας, αποτελεί το δίπολο σύμφωνα με το οποίο γίνονται όλες οι επιλογές των επεμβάσεων μας. Η χάραξη που κάνουμε ενώ έχει μια ιδιαίτερη δυναμική δεν υπονομεύει και ούτε επισκιάζει το εντυπωσιακό νεοκλασικό αυτό κτίριο. Στη ουσία έρχεται να το συμπληρώσει (κυρίως λειτουργικά) ώστε να ανταποκρίνεται στη νέα χρήση που του δίνουμε. Η νέα αυτή χάραξη ενώ φαινομενικά είναι αυθαίρετη στην πραγματικότητα υπαγορεύεται από τις νέες ανάγκες του κτιρίου που εμείς ορίζουμε. Επίσης στην πραγματικότητα η χάραξη αυτή δεν είναι τόσο σκληρή, αφού δομείται και αποδομείται αλλάζοντας επίπεδο αλλά και εναλλάσσοντας το μέσα με το έξω διατηρώντας ταυτόχρονα την ξεκάθαρη λογική της. Η παρουσία της νέας ζώνης γίνεται αισθητή ακόμα και σε σημεία που φαίνεται να χάνεται και αυτό γίνεται παρατηρώντας το κτίριο από μακριά. Για παράδειγμα το στέγαστρο του υπογείου σταματάει σε ένα σημείο το οποίο έρχεται να το συνεχίσει ο όροφος (στέγαση βεράντας εξωτερικού χώρου γευσιγνωσίας). Επίσης, μπαίνοντας στο εσωτερικό του κτιρίου ξανασυναντάμε τμήματα της χάραξης άλλοτε πιο δυναμικά (χτιστές κατασκευές -WC κτλ) άλλοτε πιο ανεπαίσθητα όπου σχεδόν την υπονοούμε (ράγα φωτισμού στην οροφή του εκθεσιακού χώρου του υπογείου, διάταξη πωλητηρίου στο ισόγειο). Σε αυτό το σημείο να επισημάνουμε πως ακόμα και στις σημειακές επεμβάσεις και συμπληρώσεις στοιχείων που λείπουν εντελώς στο υπάρχον κτίριο όπως για παράδειγμα κάποια κουφώματα, τα αντικαθιστούμε με νέα, υλικών ίδιων με όλες τις νέες επεμβάσεις που έχουμε κάνει εμείς στο κτίριο απλής μορφής επιλέγοντας πάλι τη διαφάνεια. Πόρτες που αποτελούνται από καθαρές γυάλινες επιφάνειες με το μικρότερο δυνατό πλαίσιο και αυτό όπου είναι αναγκαίο με σκοπό πέραν του να είναι ευδιάκριτος ο διαχωρισμός τους από το υπάρχον να δείξουμε πιο έντονα το “κενό” με σκοπό να αντιληφθεί ο επισκέπτης πως στα σημεία αυτά τα κουφώματα απουσίαζαν πριν την αποκατάσταση του κτιρίου και τα καλύψαμε απλώς ικανοποιώντας μια λειτουργική ανάγκη (να “σφραγιστεί” το κτίριο).

Συνοψίζοντας, σεβόμενοι την αρχική του μορφή του επιλέξαμε μέσα από την **αντίθεση** αλλά ταυτόχρονα και **συμπληρωματικότητα** να επέμβουμε ώστε να επαναχρησιμοποιηθεί.

Αντίθεση: Επιβλητικό κτίριο αυστηρής γεωμετρίας με συμπαγείς όγκους και μικρά ανοίγματα-εσωστρεφές- επέμβαση με διαφάνεια (γυάλινα στέγαστρα και θύρες)

Συμπληρωματικότητα: Ελαφριά στοιχεία που δεν επεμβαίνουν στην ογκοπλασία και υπαγορεύονται βάσει της νέας λειτουργίας του κτιρίου.

Χωρική διάρθρωση λειτουργιών

Στο υπόγειο χωροθετείται ο εκθεσιακός χώρος του μουσείου. Πιο συγκεκριμένα:

Βορειοανατολικά του κτιρίου διαμορφώνεται περιβάλλοντας χώρος που αποτελεί την είσοδο στο μουσείο. Λόγω της υψομετρικής διαφοράς από το επίπεδο του δρόμου στην τελική στάθμη το δαπέδου του υπογείου και του περιβάλλοντα χώρου κατασκευάζουμε ράμπα για ΑμεΑ ώστε να κατέβουν στο τελικό επίπεδο και σκαλοπάτια για τους υπόλοιπους επισκέπτες. Βορειοδυτικά διαμορφώνουμε δυο σκαλοπάτια-καθίσματα που εφάπτονται στο κτίριο και καταλήγουν στην είσοδο του χώρου. Αυτή η διαμόρφωση σκοπό έχει να δημιουργήσει χώρος στάσης και ενδεχομένως αναμονής για τους επισκέπτες του μουσείου. Στην είσοδο του κτιρίου υπάρχει ένας ημιυπαίθριος χώρος-προθάλαμος που ενσωματώνεται στο υπάρχον κτίριο και χρησιμοποιείται για έκδοση εισιτηρίων. Η επιλογή αυτή γίνεται με σκοπό να αποφευχθεί η προσθήκη νέου όγκου στο υπάρχον κτίριο θέλοντας να διατηρήσουμε καθαρό τον υπάρχοντα όγκο και μορφή του κτιρίου κάνοντας τις λιγότερες δυνατές νέες επεμβάσεις στο διατηρητέο αυτό κτίριο. Οι τρεις πρώτοι χώροι λειτουργούν ως εκθεσιακοί όπου υπάρχουν εκθέματα και πληροφορίες σχετικά με την αμπελουργία, τις ποικιλίες των σταφυλιών, την παραγωγή κρασιού, ρακής και σταφίδας και γενικώς πληροφοριών που σχετίζονται την παραγωγή κρασιού στην Κρήτη. Ο χώρος μετάβασης από το χώρο 3 στο χώρο 4 είναι μεν εξωτερικός όμως στεγασμένος. Στο χώρο 4 σώζονται τα πατητήρια τα οποία συντηρούνται και διατηρούνται ώστε να μπορεί ο επισκέπτης να τα δει. Ο χώρος δίπλα από τα πατητήρια χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση βίντεο σχετικά με την παραγωγή του κρασιού και της τσικουδιάς. Στον τοίχο που τοποθετείται ο προτζέκτορας αφήνουμε ένα άνοιγμα που οδηγεί στο επόμενο χώρο του υπογείου, στον οποίο έχουμε τοποθετήσει τα υπάρχοντα βαρέλια που λειτουργούν ως έκθεμα και καινούρια στα οποία φυλάσσονται διάφορες ποικιλίες κρητικού κρασιού. Οι επισκέπτες μπορούν να καθίσουν στους ξύλινους πάγκους που είναι τοποθετημένοι εκεί και να γευτούν κρασί από τα βαρέλια που θα τους σερβιριστούν. Νοτιοδυτικά του υπογείου και εκτός του περιγράμματος του κτιρίου δημιουργούμε νέα προσθήκη ακολουθώντας το περίγραμμα της υπερκείμενης κάτοψης στο σημείο αυτό ακολουθώντας την ίδια λογική, δηλ. χωροθετούμε εκεί τα WC, τη σκάλα και τον ανελκυστήρα ΑμεΑ που οδηγούν από το υπόγειο στο ισόγειο.

Στον όροφο, στον χώρο άνωθεν της προσθήκης, χωροθετούνται επίσης οι βοηθητικές λειτουργίες του ορόφου (WC).

3.2 Αποτίμηση πρότασης σε σχέση με τις αρχές της αποκατάστασης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της χάρτας της Βενετίας σύμφωνα με το οποίο, “Η συντήρηση των μνημείων ευνοείται πάντοτε από την καταλληλότητα τους να χρησιμοποιηθούν για κάποιο σκοπό ωφέλιμο στην κοινωνία. Μια τέτοια χρησιμοποίηση είναι βέβαια επιθυμητή, αλλά δεν πρέπει να αλλάζουν την διάρθρωση ή την διακόσμηση των

κτιρίων. Οι διαρρυθμίσεις που επιβάλλει η αλλαγή της λειτουργίας τους (από νέες χρήσεις) πρέπει να αντιμετωπίζονται και ενδεχομένως να επιτρέπονται μέσα σ' αυτά τα όρια.” Αξιολογώντας την επιλογή χρήσης του κτιρίου θεωρούμε πως συμβαδίζει με την παραπάνω αρχή μιας και ένα μουσείο και μάλιστα με τη συγκεκριμένο θέμα είναι ωφέλιμο στην κοινωνία γιατί μας φέρνει πιο κοντά στην ιστορία του τόπου μας καθώς και των συνηθειών του. Ως προς το σκέλος της διάρθρωσης και της διακόσμησης γίνεται με τρόπο όσο το δυνατόν λιγότερο επεμβατικό διατηρώντας και συντηρώντας τα ιδιαίτερα διακοσμητικά στοιχεία του κτιρίου. Η αλλαγή της λειτουργίας έγινε με κριτήριο τη σύνδεση νοηματική και μη του της παλιάς χρήσης με την καινούρια. Διατηρούμε χαρακτηριστικά στοιχεία λειτουργίας του κτιρίου (παραγωγή κρασιού και τσικουδιάς και τα αναδεικνύουμε).

Επίσης θα πρέπει να γίνει για τη συντήρηση του κτιρίου ακόμα και μετά την αποκατάσταση του σύμφωνα με το άρθρο 4 της χάρτας της Βενετίας σύμφωνα με το οποίο “Η συντήρηση των μνημείων έχει σαν πρωταρχική απαίτηση τη συνεχή και μόνιμη φροντίδα για την διατήρησή τους”.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 “Η συντήρηση ενός μνημείου συνεπάγεται την διατήρηση του άμεσου περιβάλλοντος του, στην κλίμακα του. Αν το παραδοσιακό πλαίσιο δεν έχει εξαφανισθεί, έχουμε καθήκον να το διατηρήσουμε αλλά και ταυτόχρονα να αποκλείσουμε κάθε άλλη προσθήκη, κάθε κατεδάφιση και κάθε αλλαγή που θα μπορούσε να αλλάξει τις σχέσεις των όγκων και των χρωμάτων.” Στη δική περίπτωση του υπό μελέτη κτιρίου η προσθήκη που προτείνουμε στο επίπεδο του υπογείου δεν είναι ορατή στις όψεις λόγω της θέσης της στο κτίριο.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 “Τα γλυπτικά, ζωγραφικά ή διακοσμητικά στοιχεία που είναι αναπόσπαστα δεμένα με το μνημείο, δεν μπορούν να διαχωριστούν παρά μόνο αν το μέτρο αυτό είναι η μοναδική διέξοδος για να εξασφαλιστεί η διάσωση τους”. Ο διάκοσμος που υπάρχει στο κτίριο εντοπίζεται στις ζωγραφικές παραστάσεις της οροφής, όπου και τις συντηρούμε *in situ*.

Σύμφωνα με το άρθρο 9, “Η διαδικασία της αποκαταστάσεως είναι μια επέμβαση υψηλής εξειδίκευσης που επιβάλλεται να γίνεται κατ' εξαίρεση. Έχει σαν στόχο να διατηρήσει και να αποκαλύψει τις ιστορικές και αισθητικές αξίες του μνημείου και βασίζεται στον σεβασμό προς την αρχική του υπόσταση και τα αυθεντικά του στοιχεία. Σταματάει στο σημείο που αρχίζουν να υπάρχουν υποθέσεις. Πέρα από αυτό το σημείο, οποιαδήποτε εργασία που ενδεχομένως θα θεωρηθεί απαραίτητη για τεχνικούς ή αισθητικούς λόγους, θα πρέπει να διαχωρίζεται από την αρχική αρχιτεκτονική σύνθεση και να φέρνει την σφραγίδα της εποχής μας. Σε όλες τις περιπτώσεις η αρχαιολογική μελέτη θα προηγείται της αποκατάστασης και θα την ακολουθεί. Οι προτεινόμενες επεμβάσεις περιορίζονται κυρίως στη συντήρηση του κελύφους κτιρίου και τον όψεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 “Οι προσθήκες δεν μπορεί να γίνουν ανεκτές παρά μόνο αν σέβονται όλα τα ενδιαφέροντα μέρη του κτιρίου, το παραδοσιακό του πλαίσιο, την ισορροπία της συνθέσεως του και τις σχέσεις του με τον περιβάλλοντα χώρο”. Παραπάνω αναλύουμε τους λόγους που μας οδήγησαν στις προτεινόμενες επεμβάσεις και καταλήγουμε πως κύριον γνώμονας μας είναι ο σεβασμός στα ενδιαφέροντα μέρη του κτιρίου και στην ισορροπία της συνθέσεως του. Έτσι είμαστε σύμφωνοι και με το άρθρο 14 που αναφέρει ότι: Τα μνημειακά σύνολα πρέπει να γίνουν αντικείμενο ειδικών φροντίδων για να σωθεί η ακεραιότητά τους και να εξασφαλισθεί η εξυγίανσή τους, η διαρρύθμισή και η αξιοποίησή τους. Οι εργασίες για την συντήρηση και την αποκατάστασή τους, πρέπει να εμπνέονται από τις αρχές που διατυπώνονται στα προηγούμενα άρθρα.

3.3 Έλεγχος στατικής επάρκειας φορέα και πρόταση στατικής επίλυσης

Για προχωρήσουμε στην πρόταση αποκατάστασης σε σχέση με τα αρχιτεκτονικά στοιχεία της οικίας θα πρέπει να εξασφαλίσουμε τη στατική επάρκεια του φορέα του κτιρίου. Για να γίνει ολοκληρωμένα αυτή η διαδικασία θα έπρεπε να εκπονηθεί στατική μελέτη με μετρήσεις και υπολογισμούς ώστε να δοθεί η βέλτιστη λύση. Η μελέτη αυτή θα πρέπει να περιέχει:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΕΛΕΓΧΟΙ

1. Φωτογραφική αποτύπωση.
2. Πλήρη αρχιτεκτονική αποτύπωση όλων των χώρων του κτιρίου, με ψηφιακό σαρωτή.
3. Αποτύπωση των φερόντων στοιχείων, με διατομές και διαστάσεις της γεωμετρίας του φορέα του κτιρίου.
3. Εφαρμογή δια ψεκασμού διαλύματος φαινολοφθαλεΐνης για τη διακρίβωση του βάθους ενανθράκωσης του σκυροδέματος, σε διάφορες θέσεις στην άνω επιφάνεια των πλακών και σε «σενάζ».
4. Εργαστηριακούς ελέγχους δειγμάτων σκυροδέματος, λίθων και κονιάματος.
5. Διενέργεια κρουσιμετρήσεων σε διάφορες θέσεις των δομικών στοιχείων για την εκτίμηση της ποιότητας του σκυροδέματος.
6. Διενέργεια υπερήχων σε διάφορες θέσεις των δομικών στοιχείων για την εκτίμηση της ποιότητας του σκυροδέματος.
7. Ανίχνευση σιδηρού οπλισμού σε διάφορες θέσεις των πλακών, των δοκίδων και των σενάζ.
8. Μέτρηση δυναμικού διάβρωσης του σιδηρού οπλισμού.

9. Κρούσεις με σφυρί σε όλες τις ορατές επιφάνειες των στοιχείων οπλισμένου σκυροδέματος για τη διακρίβωση της ύπαρξης κενών ή ύπαρξης ετοιμόρροπων τεμαχίων.

10. Αποτύπωση βλαβών.

11. Σχεδίαση του υφιστάμενου φέροντος οργανισμού.

12. Υπολογιστικό έλεγχο αποτίμησης της φέρουσας ικανότητας της κατασκευής.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ – ΦΟΡΤΙΣΕΙΣ

Από τους ελέγχους που θα πραγματοποιούνταν θα προέκυπταν πληροφορίες σχετικά με τη γεωμετρία των δομικών υλικών και τις φορτίσεις που δέχονται οι πλάκες.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

A) Αποτίμηση των ιδιοτήτων του σκυροδέματος

B) Αποτίμηση των ιδιοτήτων του χάλυβα

Γ) Αποτίμηση των ιδιοτήτων της λιθοδομής

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Περιγραφή του περιβάλλοντος του κτιρίου.

ΣΤΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

A) Φορτίσεις

B) Υλικά

Γ) Σεισμός

Δ) Έδαφος

E) Στοιχεία ανάλυσης - κανονισμοί

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με όσα περιγράψαμε στο παραπάνω κεφάλαιο συμπεραίνουμε πως το κτίριο έχει υποστεί τη μεγαλύτερη φθορά στον φέροντα οργανισμό του από οπλισμένο σκυρόδεμα και ειδικά στο επίπεδο του υπογείου. Οι πλάκες του υπογείου είναι σε χειρότερη κατάσταση και ακολουθούν οι δοκοί ενώ τα υποστυλώματα βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση. Οι φέροντες τοίχοι από λιθοδομή παρουσιάζουν φθορές μόνο στο υπόγειο και εντοπίζονται στην απώλεια επιχρίσματος και κονιάματος και σε ελάχιστα σημεία σε απώλεια δομικού υλικού. Η κατάσταση της

λιθοδομής στο ισόγειο και στον όροφο είναι καλή. Οι τοίχοι πλήρωσης του κτιρίου εμφανίζουν φθορές κυρίως στο επίπεδο του υπογείου. Εξωτερικά του κτιρίου έχουμε μερική απώλεια επιχρίσματος και κατά τόπους ολική. Στη μεγαλύτερη επιφάνεια τους συναντάμε πράσινη κρούστα (βιολογικές επικαθήσεις). Εσωτερικά του κτιρίου στο υπόγειο συναντάμε εκτεταμένη απώλεια επιχρίσματος και έντονη πράσινη κρούστα. Στο ισόγειο αυτό συμβαίνει σε ελάχιστα σημεία. Στον Α όροφο και συγκεκριμένα στο δωμάτιο που βρίσκεται νοτιοδυτικά του κτιρίου έχουμε ολική πτώση επιχρίσματος και συναντάμε εκτεταμένη μαύρη κρούστα στα επιχρίσματα ενώ στο ξύλινο πλαίσιο του παραθύρου της νοτιοδυτικής όψης του κτιρίου συναντάμε ίχνη καύσης. Το ίδιο συμβαίνει και στην νοτιοδυτική όψη του κτιρίου.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα προτείνονται λύσεις που θεωρούμε πως θα καταστήσουν το κτίριο στατικά επαρκές.

Στη παρούσα διπλωματική και λόγω ειδικότητας (αρχιτέκτων μηχανικός και όχι πολιτικός) δε θα πραγματοποιηθεί μελέτη στατικής επάρκειας και οι προτάσεις θα είναι ενδεικτικές σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που έγιναν ύστερα από εκτενή οπτικό έλεγχο του κτιρίου.

Παρατηρήσεις

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω ο φέροντας οργανισμός του κτιρίου αποτελείται από οπλισμένο σκυρόδεμα και λιθοδομή. Ύστερα από οπτικό έλεγχο του κτιρίου στο επίπεδο του υπογείου παρατηρούμε εκτεταμένες φθορές, κυρίως στην πλάκα του (εικ.113). Το εξωτερικό τμήμα του σκυροδέματος έχει αποκολληθεί σε εκτεταμένες περιοχές κυρίως στο χώρο 3 με αποτέλεσμα να γίνεται εμφανής ο σιδηρός του οπλισμός. Η κατάσταση διατήρησης του οποίου δεν είναι καλή αφού παρατηρείται εκτεταμένη οξείδωση που έχει ως αποτέλεσμα την απομείωση της αρχικής του διατομής. Επίσης, παρατηρούμε και αποκόλληση του από το σκυρόδεμα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι ο οπλισμός δε συνεργάζεται με το σκυρόδεμα με αποτέλεσμα οι πλάκες να είναι στατικά ανεπαρκείς.

Εικ.113. Τμήμα οροφής υπογείου

Σχετικά με τα δοκάρια του υπογείου τοπικά συναντάμε το ίδιο φαινόμενο. Στο ισόγειο παρατηρούμε στην πλάκα σε λιγότερο εκτεταμένες περιοχές φθορές με αποτέλεσμα την εμφάνιση του σιδηρού οπλισμού. Ο οπλισμός έχει υποστεί οξείδωση αλλά δε φαίνεται να έχει αποκολληθεί από το άνω μέρος του σκυροδέματος. Η πρόταση επικεντρώνεται στην ενίσχυση στου στατικού φορέα με ενισχύσεις στο σιδηρό οπλισμό όπου χρειάζεται, πλήρωση με επισκευαστικό τσιμεντοειδές κονίαμα και τελική επίστρωση με FRP (Fiber Reinforced Polymer/ινοπλισμένα πολυμερή). Τα σύνθετα αυτά υλικά αποτελούνται από ίνες υψηλής εφελκυστικής αντοχής. Οι συνήθεις τύποι ινών που χρησιμοποιούνται είναι από γυαλί ή άνθρακα. Διατίθενται ακόμη και ως υφάσματα για ενίσχυση στοιχείων σε υφιστάμενες κατασκευές. Έχουν μικρό βάρος, εξαιρετικά υψηλή εφελκυστική αντοχή και υψηλή αντοχή σε διάβρωση. Μια άλλη εναλλακτική πρόταση θα ήταν η καθαίρεση και ανακατασκευή της πλάκας που όμως σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να γίνει πρόβλεψη για τη διατήρηση των δαπέδων και των τσιμεντοπλακακίων. Η τεχνική θα μπορούσε να είναι ανάλογη με αυτή που χρησιμοποιούν οι συντηρητές έργων τέχνης στην αποκόλληση ψηφιδωτών που όμως στην περίπτωση του υπό μελέτη κτιρίου θα γινόταν επανατοποθέτηση τους.

3.4. Πρόταση αποκατάστασης όψεων ,εξωτερικών στοιχείων (εξώστες), οροφών, δαπέδων, χρωμάτων τοίχων, εσωτερικής σκάλας, ξύλινων κουφωμάτων και επίπλων

Σχετικά με την **αποκατάσταση των όψεων** του κτιρίου προτείνουμε να διατηρηθεί το χρώμα της ώχρας που είναι βαμμένο το κτίριο στην τελευταία του μορφή. Σε προγενέστερη φάση ήταν βαμμένο σε χρώμα (βρέθηκαν ίχνη χρώματος στους τοίχους). Δεν επιλέγουμε να επαναφέρουμε το γαλάζιο χρώμα γιατί τα ίχνη του

φαίνονται αμυδρά και δεν εντοπίζουμε εκτεταμένες επιφάνειες ώστε να είμαστε ασφαλείς ότι θα επιλέξουμε τη σωστή απόχρωση. Σε σχέση με τα κουφώματα προτείνουμε την αντικατάσταση των πολύ φθαρμένων από νέα ξύλινα ίδιας μορφής με τα υπάρχοντα. Προτείνεται όμως η συντήρηση της κεντρικής εξώθυρας του ισογείου δεδομένου ότι η κατάσταση διατήρησής της είναι σχετικά καλή.

Ως προς τους **εξώστες** που φέρουν μπαλούστρα θα συντηρηθούν και θα βαφτούν αφού βρίσκονται σε κατάσταση διατήρησης που το επιτρέπει. Το δάπεδο τους είναι οπλισμένο σκυρόδεμα και θα αποκατασταθεί με επισκευαστικά τσιμεντοειδή κονιάματα.

Έλεγχος **οροφών** ώστε να εντοπιστούν τα σημεία όπου το κονίαμα είναι σαθρό. Οι περιοχές όπου είναι σαθρό και δεν υπάρχει ζωγραφικός διάκοσμος εξυγιαίνονται ενώ στις περιοχές όπου υπάρχουν ζωγραφικές παραστάσεις γίνεται εφαρμογή ενεμάτων κατάλληλης σύνθεσης ώστε να γίνει στερέωση της πάσχουσας περιοχής. Στη συγκεκριμένη περίπτωση επιλέγουμε τσιμεντοκονίαμα λόγω συμβατότητας με το υπάρχον και ίσως μια καλή επιλογή θα ήταν το λευκό τσιμέντο γιατί περιέχει λιγότερα άλατα με πρόσμιξη αδρανών λεπτής κοκκομετρίας. Στη συνέχεια στις περιοχές που έχουν εξυγιανθεί και είναι εμφανής ο σιδηρός οπλισμός γίνεται μηχανικός καθαρισμός του ώστε να αφαιρεθεί η κρούστα σκουριάς (οξειδωμένο τμήμα) και εφαρμόζεται αναστολέας διάβρωσης ώστε να καθυστερήσει η διαδικασία της οξείδωσης. Έπειτα εφαρμόζουμε ένα λεπτό στρώμα με επισκευαστικό κονίαμα. Ολοκληρώνοντας την παραπάνω διαδικασία προχωράμε σε επιφανειακό μηχανικό καθαρισμό (νυστέρι) και χρήση απιονισμένου νερού ή ουδέτερου σαπουνιού και αν δεν έχει αποτέλεσμα θα γίνει εφαρμογή κάποιου διαλύτη, στο σύνολο της οροφής ώστε να απαλλαγεί από επικαθήσεις όπως άλατα, πράσινες κρούστες (φυτικές), μαύρες κρούστες (προϊόντα καύσης) κτλ. Την απόφαση ποιο από τα παραπάνω θα επιλέξουμε θα μας το καθορίσει ένα spot test για τη διαλυτότητα των χρωμάτων που πρέπει να έχει προηγηθεί.

Στη συνέχεια γίνεται αισθητική αποκατάσταση με μια ακρυλική κόλλα ως συνδετικό υλικό και χρωστικές.

Το **δάπεδο** του υπογείου στο χώρο 1 διαμορφώνεται με σκυρόδεμα ενώ στους υπόλοιπους χώρους είναι χωμάτινο. Εκτός του ότι η κατάσταση διατήρησης του δαπέδου του χώρου 1 είναι κακή δεν συντρέχει, επίσης, λόγος διατήρησης. Ως εκ τούτου στο επίπεδο του υπογείου προτείνουμε κατασκευή νέου δαπέδου όμοιου σε όλους τους χώρους με υπόστρωμα από οπλισμένο σκυρόδεμα και επικάλυψη από πλακάκια όψης τσιμέντου. Στο ισόγειο, στο βορειοανατολικό ενιαίο χώρο που το χρησιμοποιούσαν ως σαλόνι και στο διάδρομο το δάπεδο αποτελείται από τσιμεντοπλακάκια με μοτίβα. Η κατάσταση διατήρησης τους είναι πολύ καλή και προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ως έχει. Στον όροφο το σύνολο των δωματίων

αποτελούνται από τσιμεντοπλακάκια με μοτίβα, τα οποία επίσης διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση και θα διατηρηθούν ως έχουν.

Οι **τοίχοι του κτιρίου εσωτερικά** θα βαφτούν στις ίδιες αποχρώσεις με τις υπάρχουσες. Η ξύλινη εσωτερική σκάλα που οδηγεί από το ισόγειο στον όροφο έχει υποστεί αρκετές φθορές ιδιαίτερα σε κάποια πατήματα. Σε αυτή την περίπτωση προτείνεται η αποκατάσταση της με αντικατάσταση των σαθρών ξύλων με καινούρια, επιφανειακός καθαρισμός με μηχανικά μέσα συνολικά και τέλος εφαρμογή βερνικιού εμποτισμού.

Σχετικά με τα **ξύλινα κουφώματα** είτε μπορεί να γίνει αποκατάσταση τους με επιφανειακό καθαρισμό και απεντόμωση στα σημεία που υπάρχουν οπές από ξυλοφάγα έντομα, ενέσεις με paraloid για να στερεωθεί το ξύλο και τελική βαφή με βερνίκι εμποτισμού είτε να αντικατασταθούν με αντίγραφα.

Σχετικά με τα **έπιπλα** που υπάρχουν στο ισόγειο του κτιρίου θα γίνει συντήρηση και επανάχρηση μερικών εξ αυτών που φαίνεται να είναι χαρακτηριστικά της εποχής που ανεγέρθηκε το κτίριο.

Εικ.114,115,116,117,118. Έπιπλα προς διατήρηση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιακωβίδη Χ., *Νεοελληνική αρχιτεκτονική και αστική ιδεολογία*, Αθήνα – Γιάννενα 1982.

Κωτσάκη Α. (επιμ.), *Κρήτη 1913-2013 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία μετά την Ένωση*, εκδ. Πνευματικό Κέντρο Χανίων & ΣΑΔΑΣ, 2014.

Λάβθα Γ. Π., *19^{ος} - 20^{ος} αιώνας Σύντομη ιστορία της αρχιτεκτονικής*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1986.

Μπίρη Μ. Γ., *Μισός αιώνας αθηναϊκής αρχιτεκτονικής 1875-1925*, εκδ. Ελληνική Βιβλιοδεσία, Αθήνα 1987.

Μποκή Κ., *Νεοκλασικό κτήριο στα Εξάρχεια (οικία Λαπαθιώτη)*, Αποτύπωση, πρόταση αποκατάστασης και επανάχρησης, Διπλωματικές Μεταπτυχιακές Εργασίες 2000-2001, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων.

Τζομπανάκη Χ., *Η αρχιτεκτονική στην Κρήτη, περίοδος των νεότερων χρόνων, τόμος Α1, 19^{ος} αι. και περίοδος της Αυτονομίας*, εκδ. Τζομπανάκη, 2005.

Τζομπανάκη Χ., *Χάνδακας, η πόλη και τα τείχη*, Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, εκδοτική φροντίδα Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, 1996.

Φιλιππίδη Δ., *Νεοελληνική Αρχιτεκτονική*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 1984.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΓΕΝΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΑ ΥΛΙΚΩΝ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ"

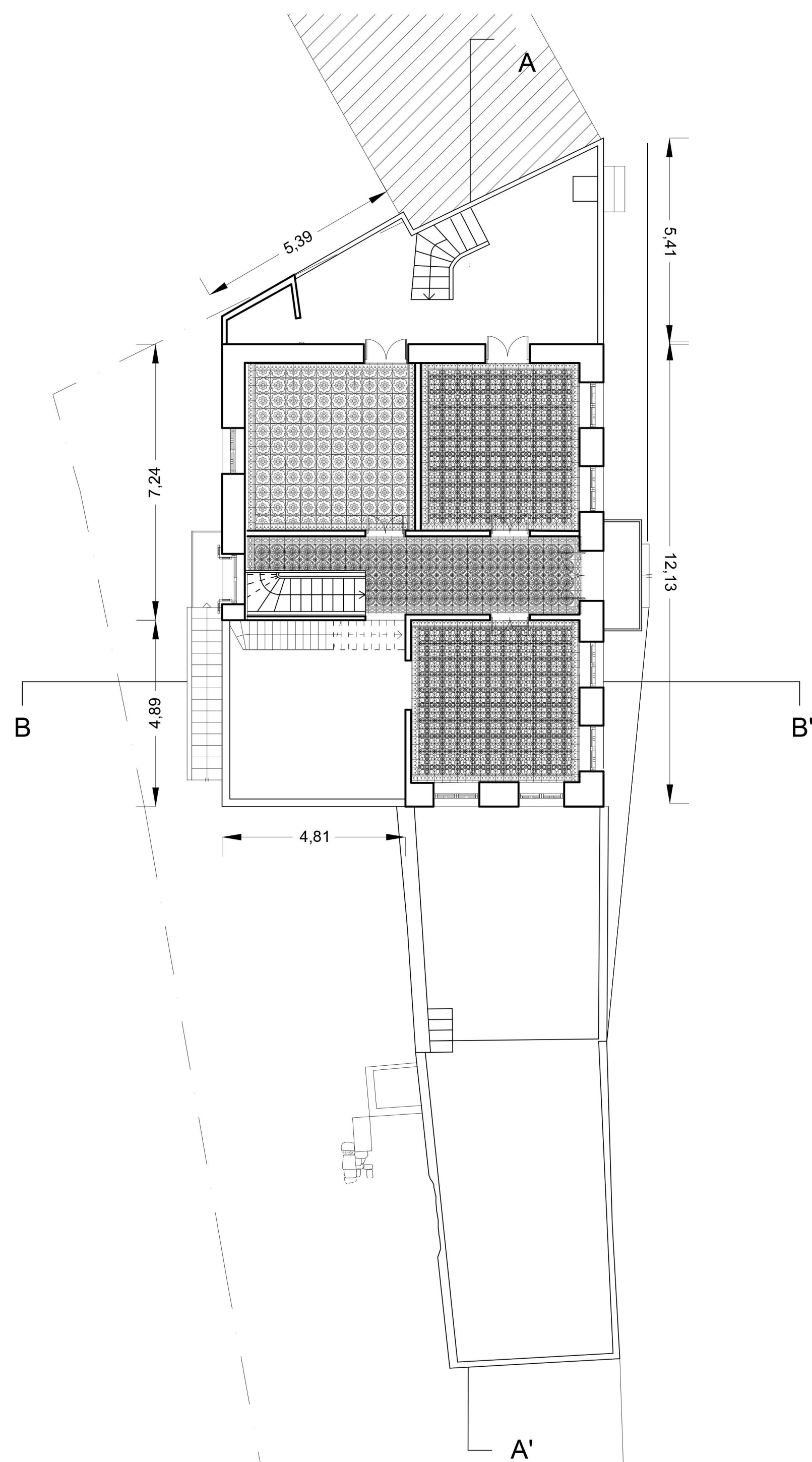
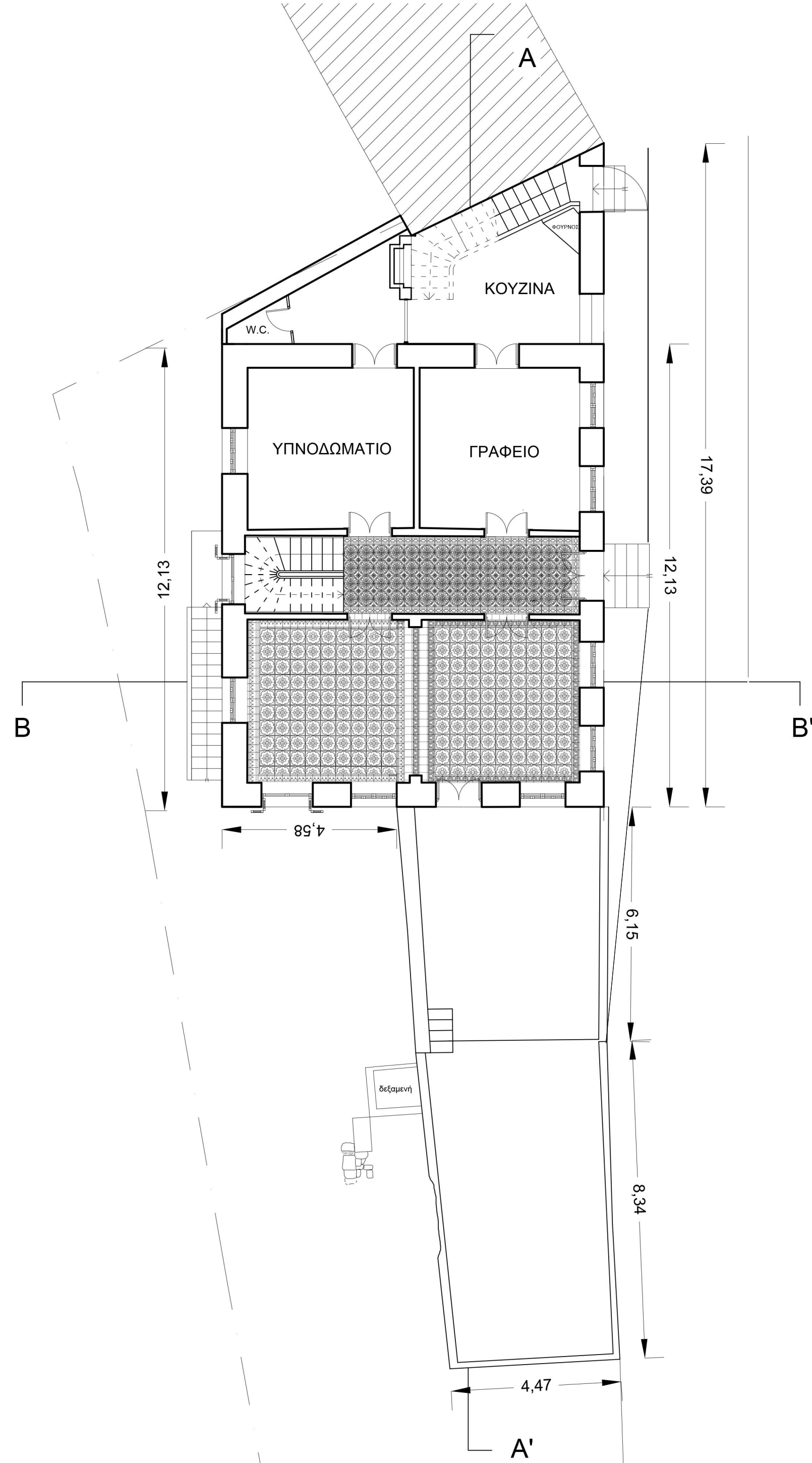
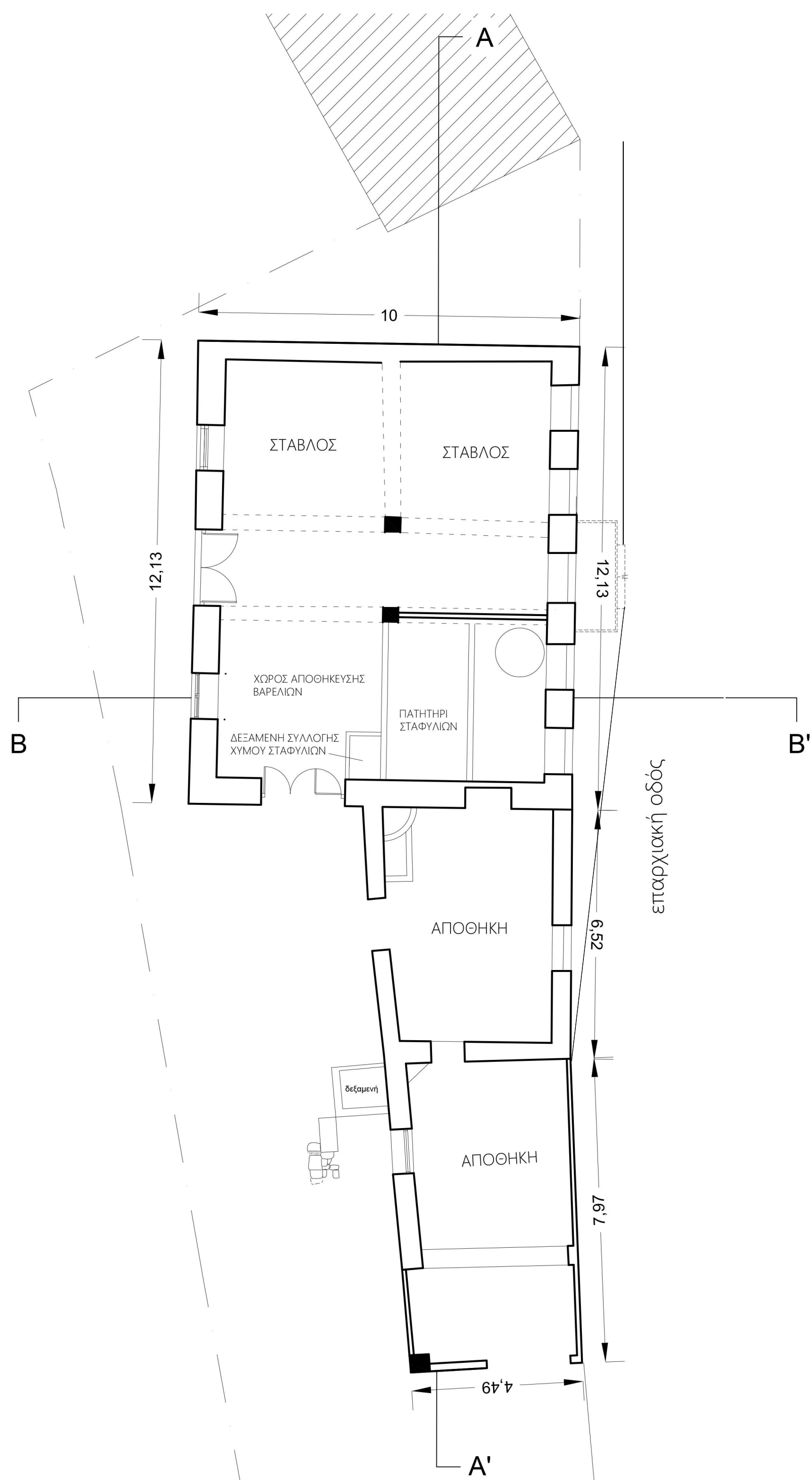
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ "ΤΡΙΓΥΡΗ" ΣΤΙΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ
ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

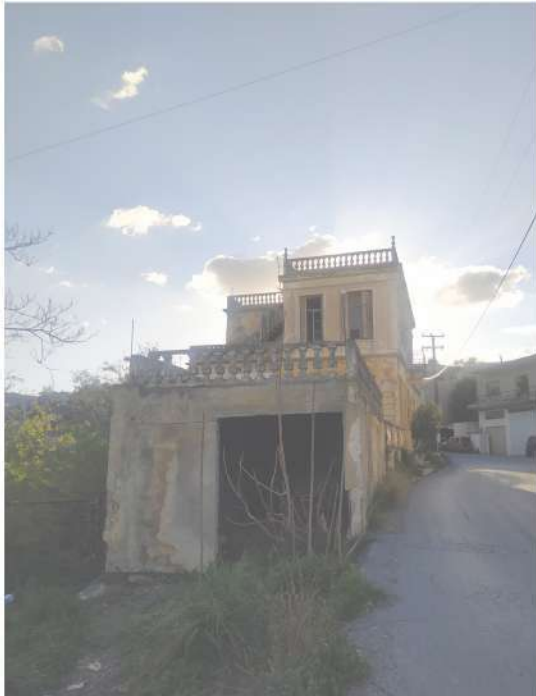

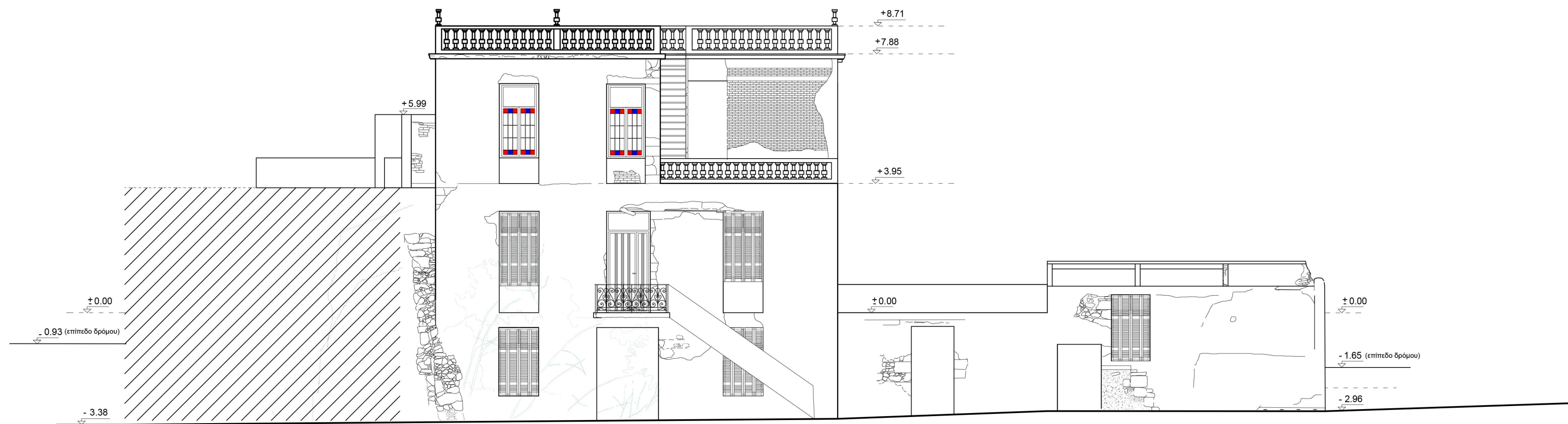

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

"ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ «ΤΡΙΓΥΡΗ» ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ"

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

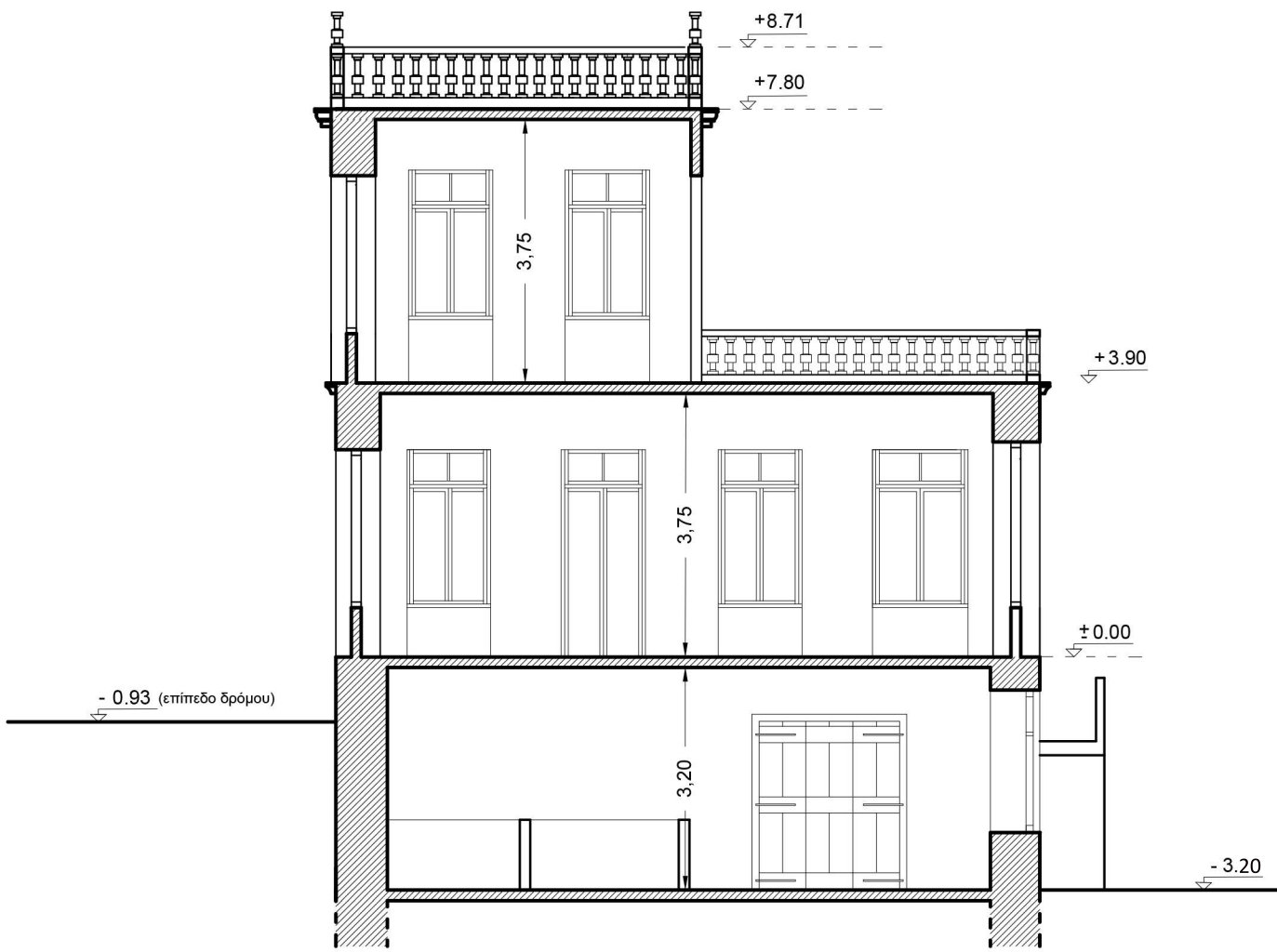

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΤΟΜΗ Α-Α'

ΤΟΜΗ Β-Β'

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ "ΤΡΙΓΥΡΗ" ΣΤΙΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ
ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΥΛΙΚΑ

- κεραμίδι
- ξύλο
- λιθοδομή
- μεταλλικά στοιχεία
- οπτοπλινθοδομή
- σκυρόδεμα
- σιμεντοπλινθοδομή

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΥΛΙΚΑ

- κεραμίδι
- ξύλο
- λιθοδομή
- μεταλλικά στοιχεία
- οπτοπλινθοδομή
- σκυρόδεμα
- τσιμεντοπλινθοδομή

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΥΛΙΚΑ

"ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ «ΤΡΙΓΥΡΗ» ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ"

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΥΛΙΚΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ "ΤΡΙΓΥΡΗ" ΣΤΙΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ
ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

μερική πτώση επιχρίσματος

ολική πτώση επιχρίσματος

Απώλεια κονιάματος

Απώλεια δομικού υλικού

Βιολογική φθορά

Οξείδωση / χρωματική αλλοί

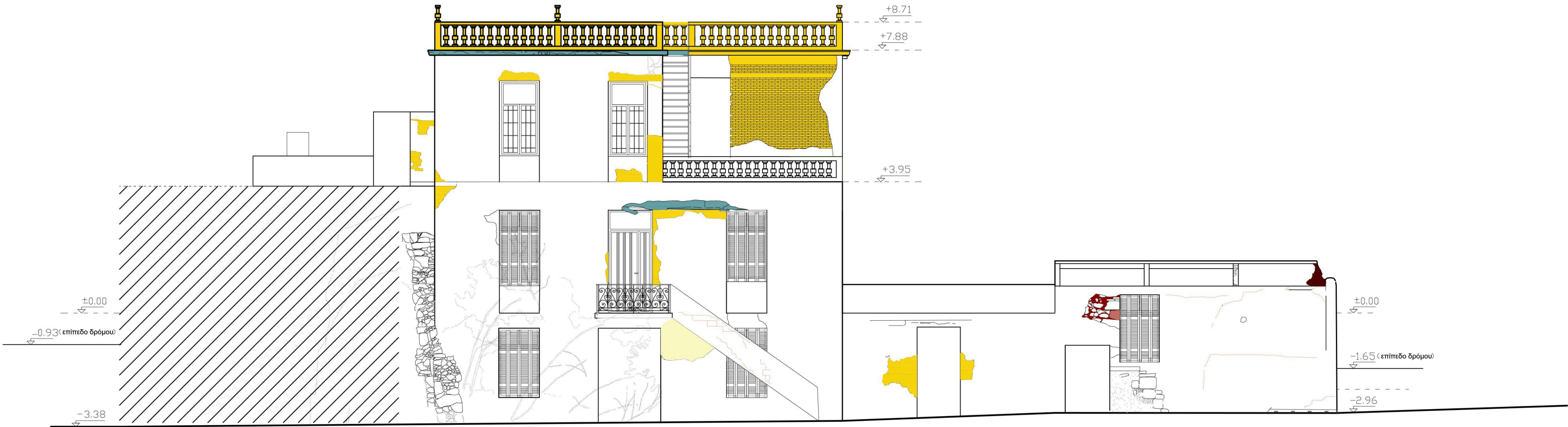
Βλάστηση

Βανδαλισμός

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

- μερική πτώση επιχρίσματος
- ολική πτώση επιχρίσματος
- Απώλεια κονιάματος
- Απώλεια δομικού υλικού
- Βιολογική φθορά
- Οξείδωση / χρωματική αλλοίωση
- Βλάστηση
- Βανδαλισμός

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

"ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ «ΤΡΙΓΥΡΗ» ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ"

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ "ΤΡΙΓΥΡΗ" ΣΤΙΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ
ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

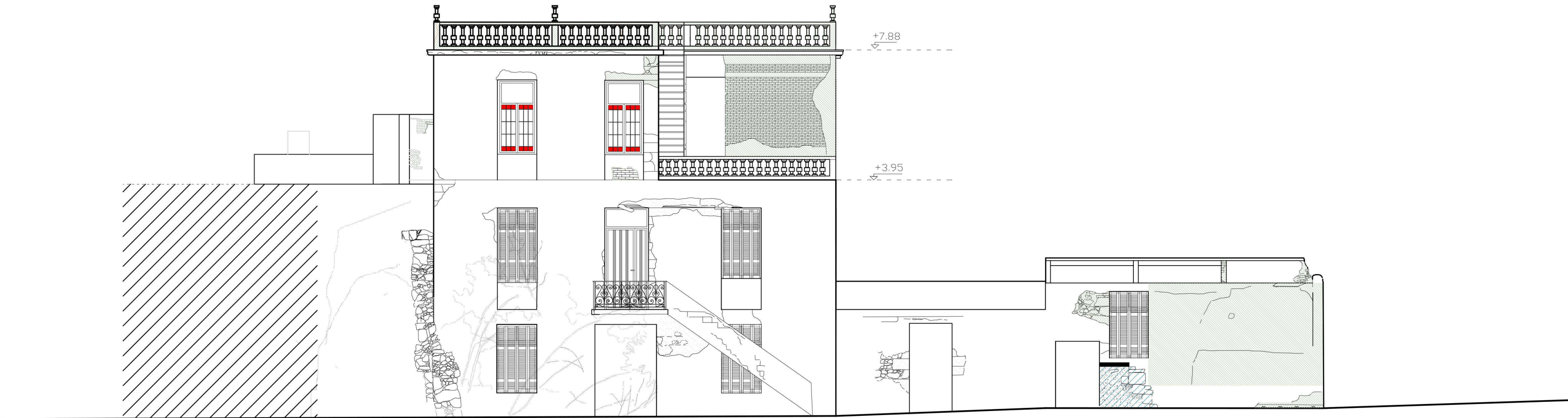
- τοπική υγρασία
- ανερχόμενη υγρασία
- καθοδική υγρασία
- ανθρωπογενείς επεμβάσεις

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΙΤΙΑ

- τοπική υγρασία
- ανερχόμενη υγρασία
- καθοδική υγρασία
- ανθρωπογενείς επεμβάσεις

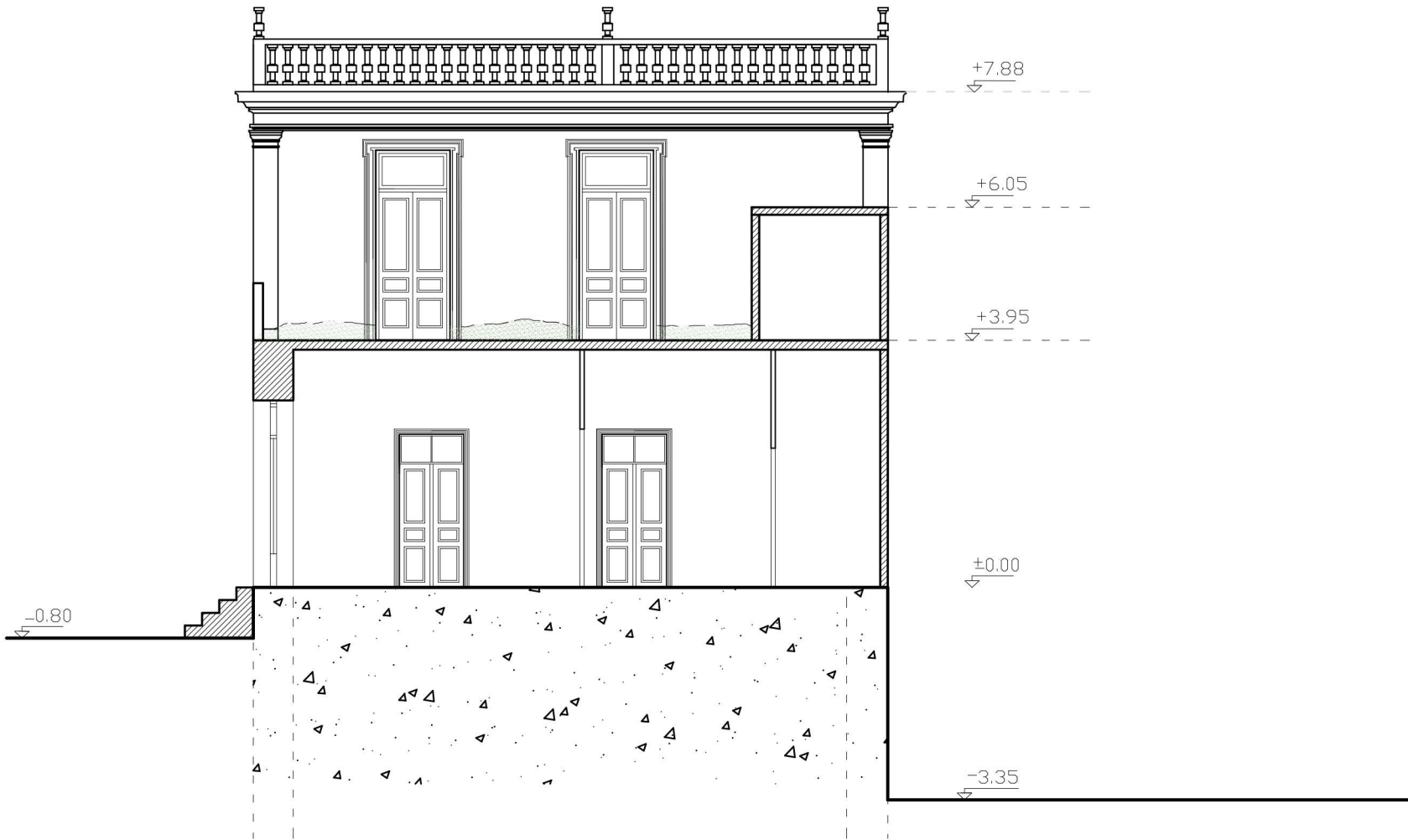
ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΙΤΙΑ

- τοπική υγρασία
- ανερχόμενη υγρασία
- καθοδική υγρασία
- ανθρωπογενείς επεμβάσεις

"ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ «ΤΡΙΓΥΡΗ» ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ"

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

- τοπική υγρασία
- ανερχόμενη υγρασία
- καθοδική υγρασία
- ανθρωπογενείς επεμβάσεις

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΑΙΤΙΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

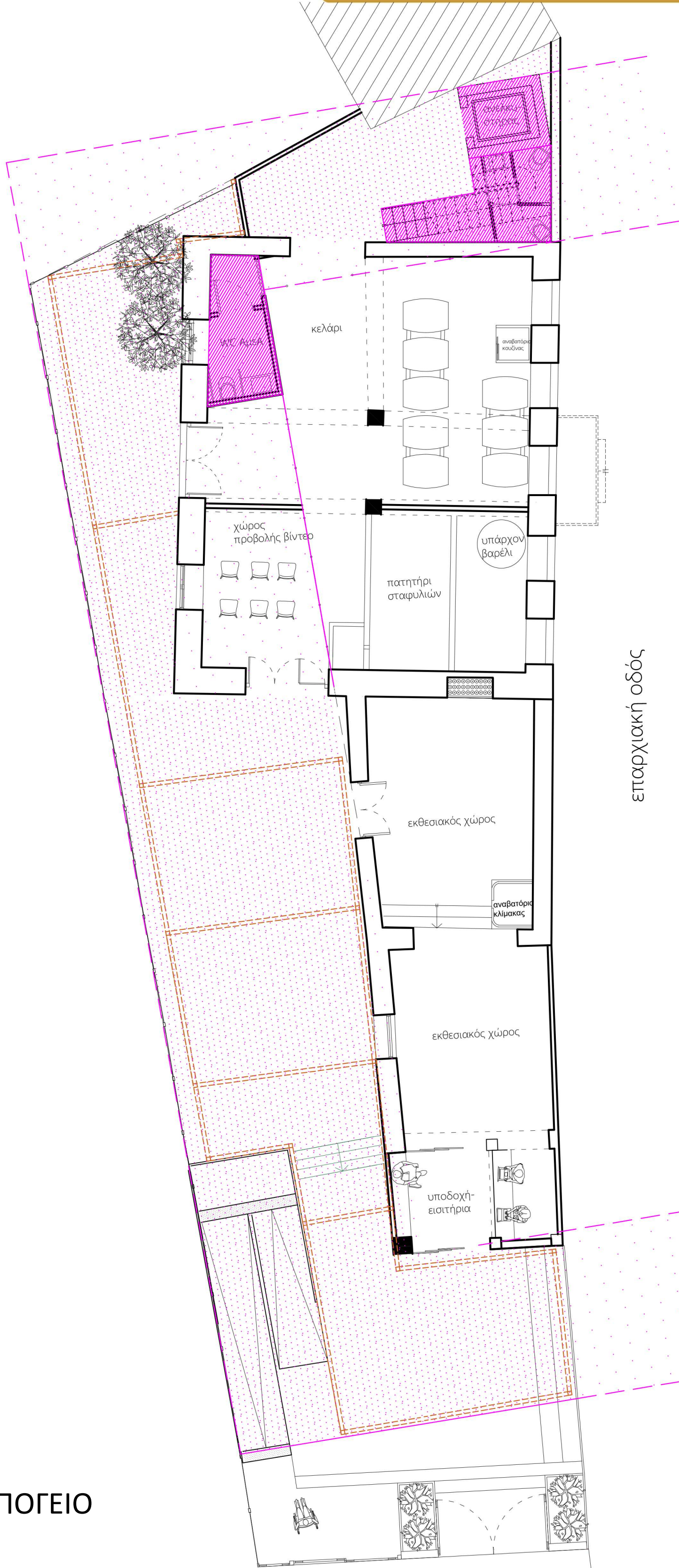
ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ "ΤΡΙΓΥΡΗ" ΣΤΙΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΟΥΤΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΚΛΗΜΗΣ
ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

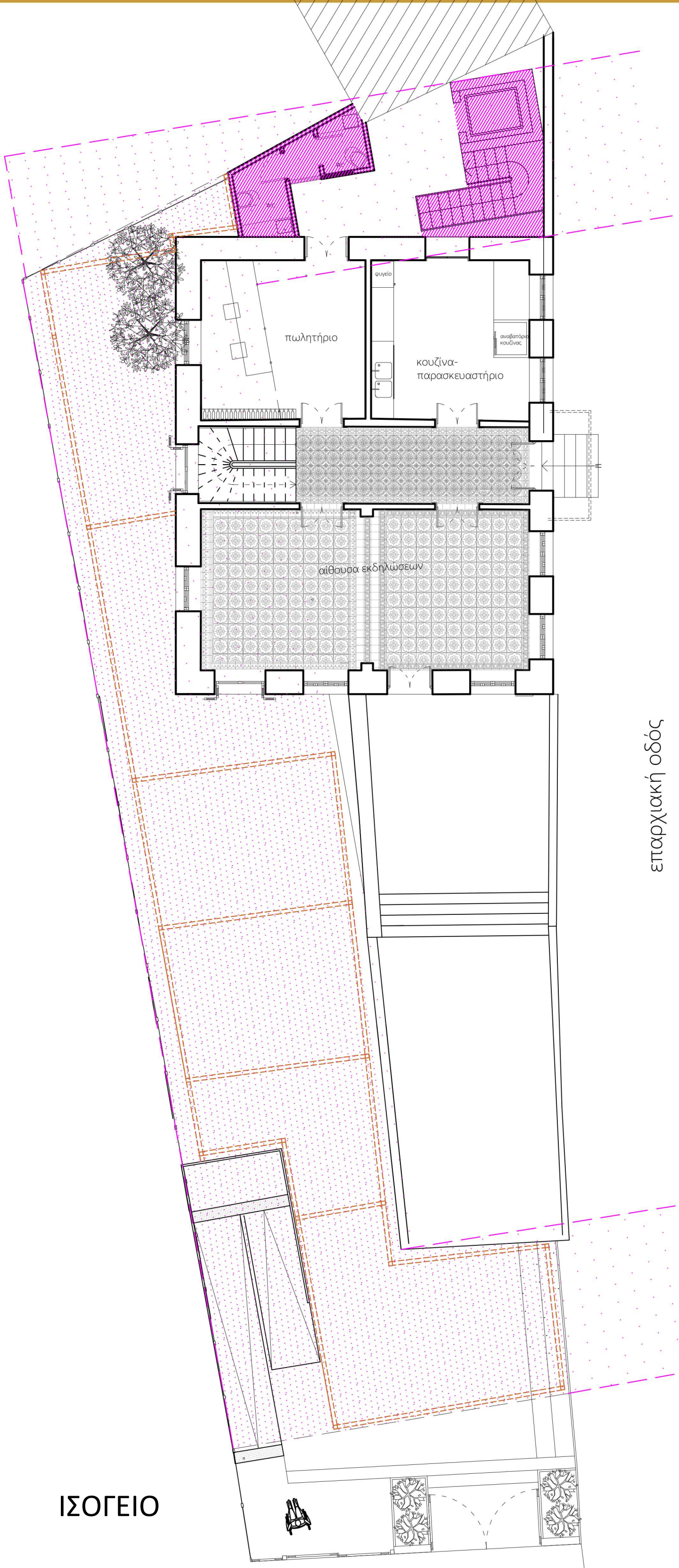
ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΛΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΥΠΟΓΕΙΟ

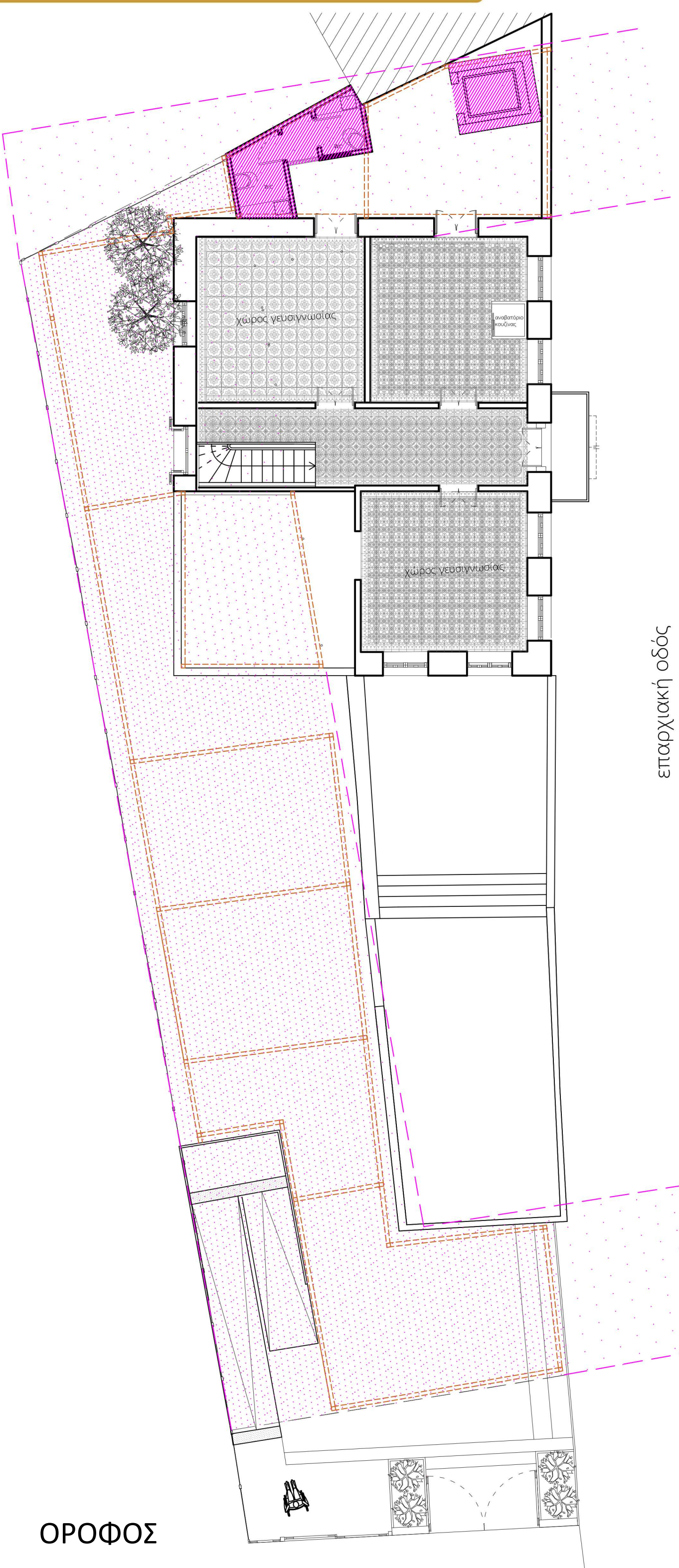
επαρχιακή οδός

ΙΣΟΓΕΙΟ

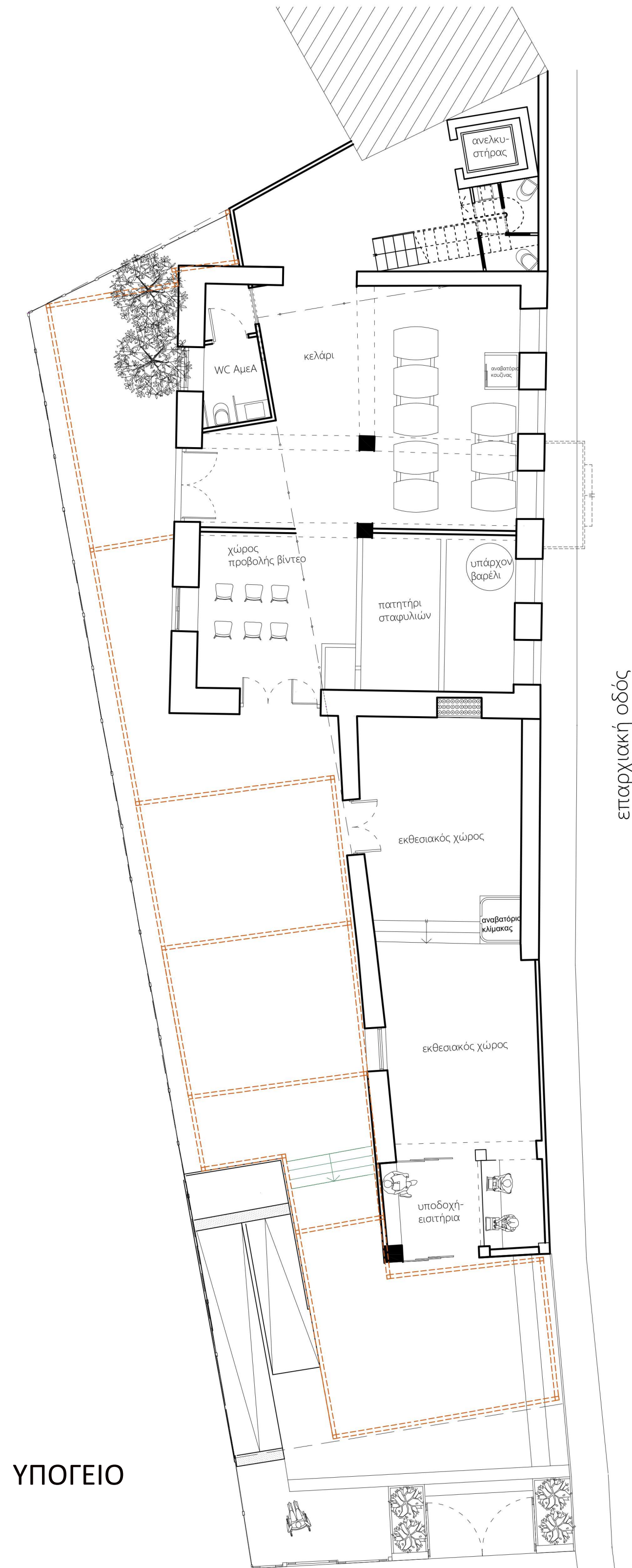
επαρχιακή οδός

ΟΡΟΦΟΣ

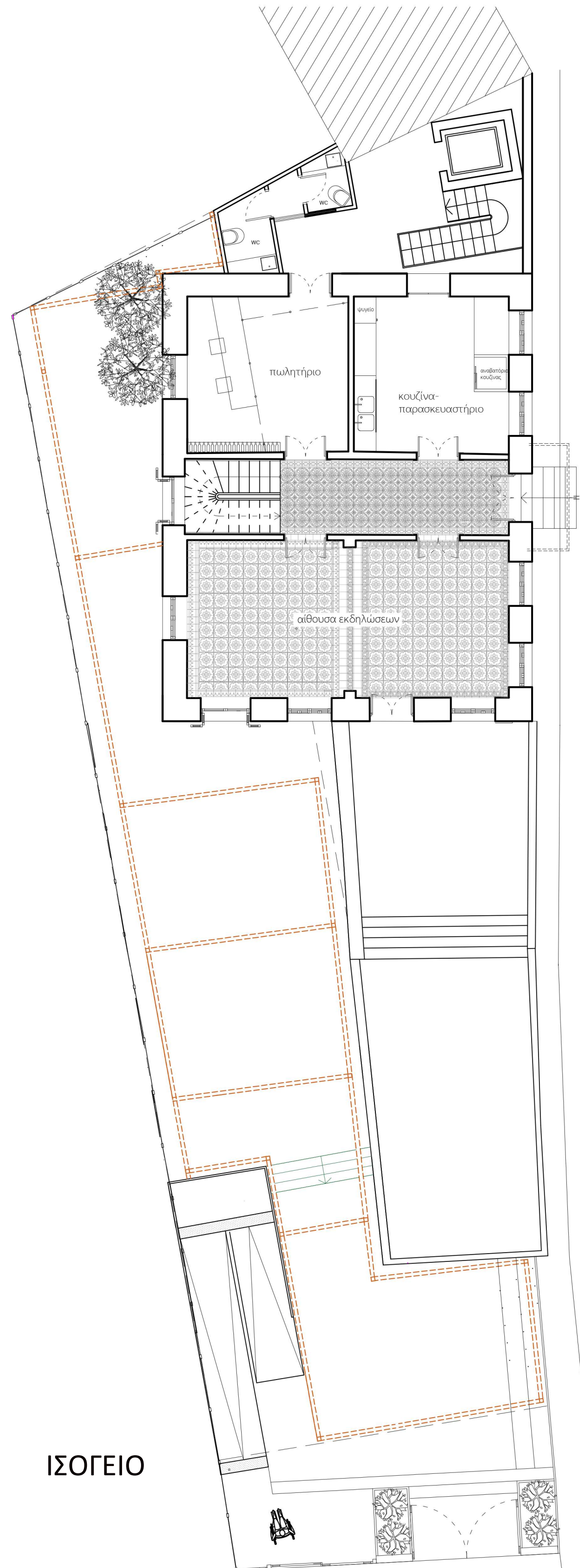

επαρχιακή οδός

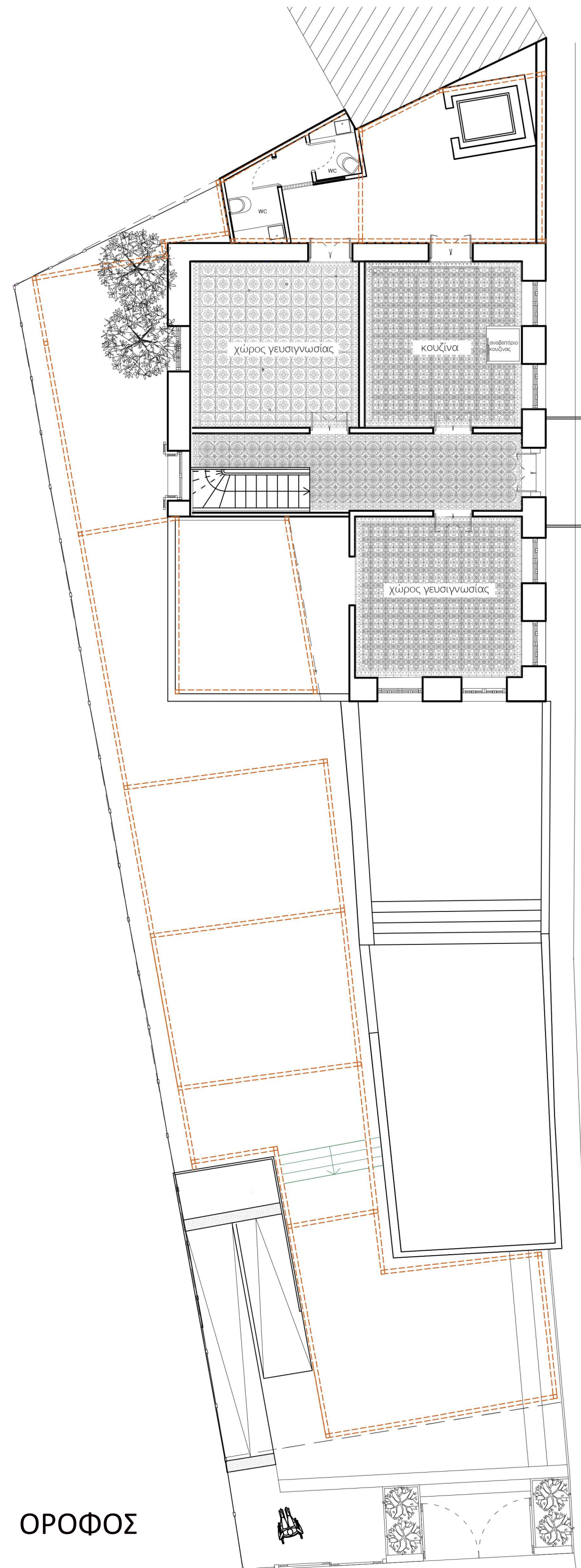
ΥΠΟΓΕΙΟ

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΟΡΟΦΟΣ

ΚΑΤΟΨΕΙΣ
ΠΡΟΤΑΣΗ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΡΟΤΑΣΗ

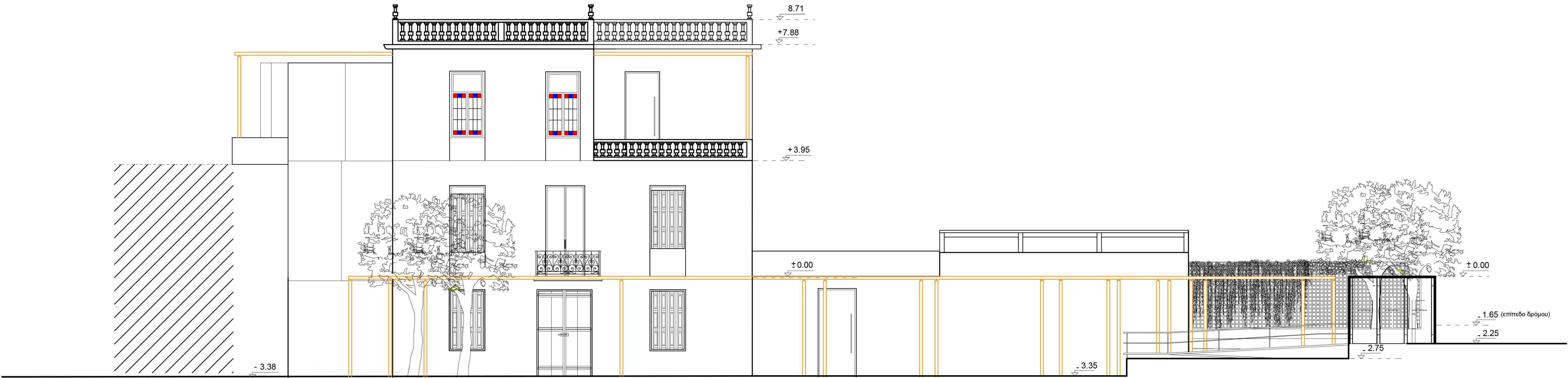

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΡΟΤΑΣΗ

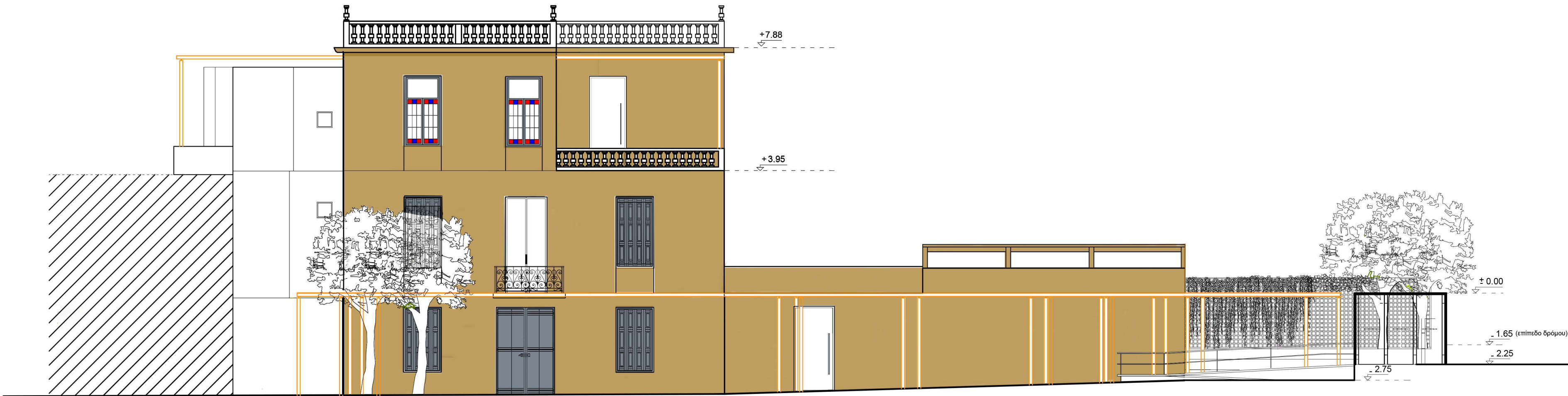

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΡΟΤΑΣΗ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΡΟΤΑΣΗ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΠΡΟΤΑΣΗ

προσχέδιο διαμόρφωσης
εκθεσιακού χώρου

